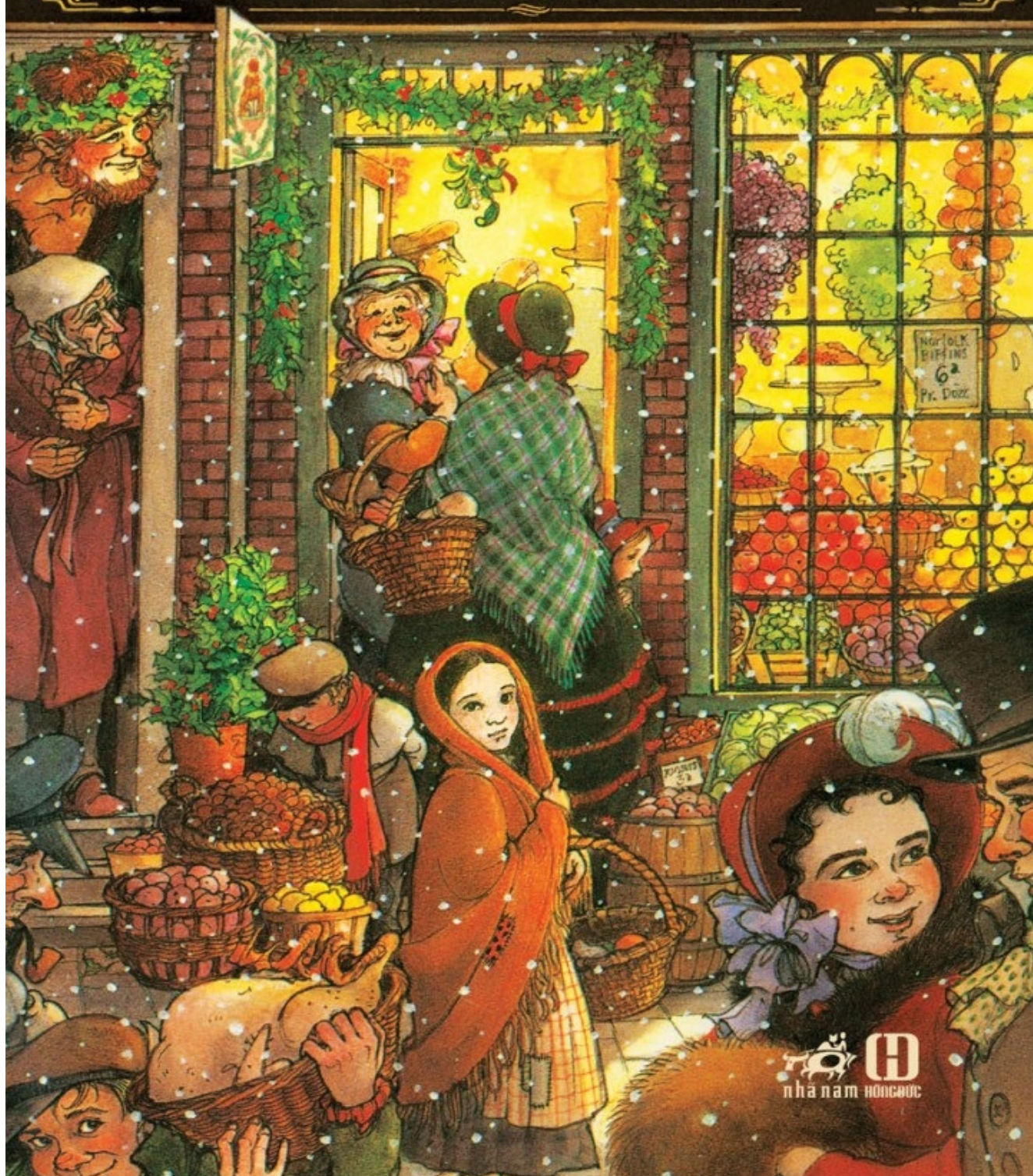

CHARLES DICKENS

BÀI CA MỪNG
GIÁNG SINH

CHARLES DICKENS

BÀI CA MỪNG
GIÁNG SINH

nhà nam HONGGUC

BÀI CA MỪNG GIÁNG SINH

Tác giả: Charles Dickens

Người dịch: Takya Đỗ

Nhã Nam phát hành

NXB Hồng Đức - 2013

ebook@vctvegroup

16-12-2018

Ebook miễn phí tại : www.Sachvui.Com

GIỚI THIỆU

Trong các tác phẩm của Charles Dickens, ông luôn nêu bật tính đạo đức của mùa lễ hội. Ông tin rằng trong một thế giới thương mại phát triển không ngừng, chỉ bằng cách vun đắp sự nhạy cảm, trí tưởng tượng của tuổi thơ, con người mới có thể giữ được những xúc cảm có giá trị đích thực. Cuốn sách này rút ra từ những kỷ niệm, những nỗi sợ trong thời thơ ấu, rất quen thuộc với từng người đọc và đến với từng trái tim. Với Dickens và gia đình ông, Giáng sinh là thời gian tương bù, và những chuyện kể về Giáng sinh của ông trở thành món quà thiện chí hàng năm ông gửi đến bạn đọc. Ý tưởng viết những câu chuyện dành riêng cho dịp Giáng sinh nảy sinh từ nhận thức của Dickens về mối quan hệ giữa ngu dốt, nghèo đói và niềm tin của ông rằng giáo dục sẽ chữa trị cho những yếu kém của xã hội đương thời tại Anh. Phần lớn các câu chuyện này kết nối mối quan tâm trong xã hội thời đó của Dickens với những truyền thuyết về ma quỷ mùa Giáng sinh của tuổi thơ.

Bài ca mừng Giáng sinh là truyện nổi tiếng nhất trong các truyện này. Là một câu chuyện hết sức lôi cuốn, thông qua sự can thiệp của những bóng ma trong giấc mơ của nhân vật Scrooge, đã biến trạng thái thù địch của tính háo lợi, tham lam trong buôn bán thành hiện thân của niềm vui Giáng sinh. Câu chuyện kết thúc trong sự ấm áp, thân thiện rất đặc trưng trong các sáng tác hồi đầu của Dickens. Với toàn thể nhân loại, phẩm chất tốt đẹp của sự hào phóng và thiện chí kết hợp một cách

truyền thống với lễ Giáng sinh, được coi như thuốc giải độc cho thái độ khát khe, tàn nhẫn tràn lan trong giới thượng nhân thời Victoria. Bài ca mừng Giáng sinh có ảnh hưởng mạnh mẽ “như một bài thuyết giảng diễn ra trong mơ”.

Charles Dickens sinh ngày 7 tháng Hai năm 1812 tại Landport, gần Portsmouth, Hampshire. Ông là con thứ hai trong gia đình tám người con. John, cha ông là nhân viên Phòng Tài vụ Hải quân Portsmouth. Theo tiêu chuẩn thời đó, gia đình ông không nghèo, song đã trải qua hàng loạt khủng hoảng tài chính kèm theo nhiều bất ổn trong xã hội. Thời thơ ấu của Dickens trôi qua tại Portsmouth, London và Chatham ở Kent, nơi có một bến cảng lớn.

Năm 1823, đương đầu với sự đổ nát về tài chính, gia đình Dickens dọn đến London và ngày 5 tháng Hai năm 1824, Charles bắt đầu làm công việc dán nhãn tại một nhà kho chứa xi đánh giày ở Hungerford Stairs, với mức lương sáu silinh* một tuần.

Trước đó ít lâu, cha của Charles bị bắt giữ vì nợ nần, và cả nhà - trừ Charles - đều đến ở cùng ông trong nhà tù dành cho những người mắc nợ tại Marshalsea. Nỗi đau này của gia đình cùng công việc vất vả đã ảnh hưởng sâu sắc đến cuộc đời và thế giới quan của Charles, và ám ảnh đến suốt đời. Ba tháng sau, ông John Dickens được thả vì tuyên bố vỡ nợ. Năm Charles mười hai tuổi, cậu được gửi đến trường. Cậu học rất giỏi và năm mười lăm tuổi, cậu bắt đầu làm việc trong một Công ty Luật ở Gray's Inn. Charles tự học tốc ký và năm mười tám tuổi, khởi nghiệp phóng viên tự do tại tòa Doctors' Commons.

Năm mười bảy tuổi, Charles yêu say đắm Maria Beadnell nhưng mối tình ấy không được đền đáp, trong khi sự nghiệp của ông phát triển rạng rỡ. Những bài tường thuật cấp tốc và chính xác các cuộc tranh luận tại Hạ viện trên tờ Morning

Chronicle và nhiều bài phê bình xuất sắc các tác phẩm văn học đã khiến ông được nhà xuất bản Chapman & Hall đặt viết bài hàng tháng cùng chuyên mục giải trí của nghệ sĩ Seymour. Charles thành công rực rỡ với tác phẩm Những chuyện phiêu lưu của Pickwick xuất bản năm 1836 - 1837, tiếp theo là nhiều tác phẩm nổi tiếng khác.

Năm bốn sáu tuổi, Charles Dickens chia tay với vợ, họ có mười người con. Cùng thời gian đó, ông bắt đầu những buổi đọc các tác phẩm nổi tiếng của ông. Sức khỏe của ông bị ảnh hưởng nhiều vì những buổi đọc truyện căng thẳng - tuy rất được hâm mộ, kèm thêm chuyến đi xuyên Mỹ năm 1867- 1868 khiến ông suy sụp. Ngày 8 tháng Sáu năm 1870, ông bị đột quy tại nhà riêng ở Gad's Hill gần Rochester, Kent và hôm sau ông qua đời, thọ 58 tuổi.

LỜI NÓI ĐẦU CỦA TÁC GIẢ

Trong khuôn khổ hạn chế của những câu chuyện Giáng sinh, ngay từ lần xuất bản đầu tiên, kết cấu truyện gặp không ít khó khăn, gần như cần phải có chất liệu đặc biệt cho nó. Tôi chưa bao giờ cố sáng tác ra những chi tiết trong khi xây dựng nhân vật, vì tin rằng như thế sẽ không thể thành công. Ý định của tôi là, trong một câu chuyện kỳ dị gần như một vở nhạc vũ kịch, sự vui vẻ trong những nhận định hợp lý về mùa lễ hội sẽ thức tỉnh những suy nghĩ thân ái, đằm thắm và nhân nại là những thứ không bao giờ cạn trong mùa Giáng sinh.

Trong truyện ma ngắn Bài ca mừng Giáng sinh này, tôi cố gắng đưa ra hồn ma của từng ý tưởng, và không làm các độc giả của tôi mất vui, với nhau, với mùa lễ hội cũng như với tôi. Có lẽ nó sẽ đến thăm nhà họ một cách thân mật, dễ chịu và không người nào muốn từ chối.

Người bạn và người phục vụ trung thành của các độc giả.

Tháng Mười hai, 1843

DANH SÁCH CÁC NHÂN VẬT

- Ebenezer Scrooge, một ông già tham lam, keo cú, là người hùn vốn còn sống của công ty Scrooge & Marley.
- Fan, em gái của Scrooge.
- Fred, cháu trai của Scrooge.
- Belle, một thiếu phụ đoan trang, người yêu cũ của Scrooge.
- Ông Bob Cratchit, thư ký của Ebenezer Scrooge.
- Bà Cratchit, vợ ông Bob Cratchit.
- Belinda và Martha Cratchit, các con gái của ông bà Cratchit.
- Peter Cratchit, con trai của Bob Cratchit.
- Tim Cratchit (bé Tim), cậu bé què, con trai út của Bob Cratchit.
- Ông Fezziwig, một thương nhân già, tốt bụng và vui tính.
- Bà Fezziwig, người bạn đời đáng kính của ông Fezziwig.
- Hồn ma của Jacob Marley, hồn ma của người chung vốn làm ăn với Scrooge lúc sinh thời.
- Hồn ma của Giáng sinh quá khứ, hồn ma thể hiện những chuyện đã qua.
- Hồn ma của Giáng sinh Hiện tại, hồn ma của sự ân cần, hào phóng và chân thật.
- Hồn ma của Giáng sinh Tương lai, hồn ma thể hiện những hình bóng các sự việc chưa xảy ra.
- Joe, chủ cửa hàng bán đồ đi biển và chứa chấp đồ trộm cắp.

- Topper, một thanh niên độc thân.
- Dick Wilkins, bạn học việc cùng Scrooge.
- Caroline, vợ một trong các con nợ của Scrooge.
- Bà Dilber, thợ giặt.

BÓNG MA CỦA MARLEY

Trước hết, Marley đã chết, chết hẳn rồi. Chẳng còn nghi ngờ gì điều đó. Bản đăng ký tang lễ đã được mục sư, trợ tế, nhân viên nhà tang lễ và người khóc thuê chính ký tên. Scrooge cũng ký. Mà cái tên Scrooge có nghĩa là “Đổi để được mọi thứ ông ta đã chọn để làm”. Ông già Marley đã chết thật, chết cứng như một cái đinh.

Xin hãy nhớ cho! Tôi không có ý nói rằng tôi là người hiểu biết, rằng có cái chết đặc biệt, gần như một cái đinh. Bản thân tôi thường coi đinh đóng quan tài là thứ ít sinh lời nhất trong nghề buôn bán đồ sắt. Nhưng sự so sánh này của tổ tiên chúng ta vô cùng sáng suốt, và đôi tay trần tục của tôi sẽ không quấy rầy nó, hoặc những người đã tạo ra nó. Vì vậy, xin hãy cho phép tôi được nhắc lại một cách dứt khoát là ông Marley đã chết đủ đừ, chết cứng như một cái đinh.

Scrooge có biết Marley đã chết không? Lẽ tất nhiên là biết. Làm sao có thể khác được? Tôi không rõ Scrooge và Marley là bạn làm ăn được bao nhiêu năm. Scrooge là người điều hành duy nhất, người quản lý duy nhất, người phân công duy nhất, người thừa hưởng tài sản duy nhất, người bạn duy nhất và người đưa ma duy nhất của ông già. Thậm chí Scrooge không đau đớn gì lắm vì sự kiện buồn bã này, đến mức trong ngày đưa ma ông vẫn là một thương nhân xuất sắc và mặc cả chi li mọi nghi thức cử hành trong tang lễ.

Nói đến đám ma ông già Marley làm tôi trở lại từ điểm đầu

tiên. Chắc chắn rằng ông Marley đã chết. Việc này phải hiểu một rành mạch, nếu không câu chuyện tôi sắp kể ra đây sẽ mất hẳn hay ho. Nếu chúng ta không tin chắc cha của Hamlet đã qua đời trước khi vở kịch bắt đầu, sẽ chẳng có gì khác thường trong việc ông ta lang thang suốt đêm trên thành lũy của mình trong ngọn gió đông, hơn là ở một nơi hiu hiu gió - ví dụ như nghĩa trang St Paul chẳng hạn - làm tâm trí ốm yếu của con trai ông bàng hoàng.

Scrooge không bao giờ xóa tên ông già Marley. Bao năm sau, tên ông ta vẫn còn đó, bên trên cửa kho hàng: Scrooge và Marley. Tên công ty là Scrooge và Marley. Thỉnh thoảng, những người mới đến giao dịch gọi là Scrooge Scrooge, đôi khi là Marley, nhưng ông ta trả lời cả hai tên. Với Scrooge, đẳng nào cũng thể cả mà thôi.

Nhưng chao ôi! Trong công việc ông già Scrooge là một tay keo cú, biển lận, bắt mọi người làm việc không ngơi! Một lão già phạm tội vắt cổ chày ra nước, vồ lấy, bóp nặn, thềm thuồng! Rắn và sắc như một viên đá lửa, chẳng cần thép cũng bật ra ngọn lửa từng bùng; Kín đáo, cô độc và lẻ loi như một con hàu. Sự lạnh lùng trong con người đã làm nét mặt Scrooge đông cứng, mũi quắp lại nhọn hoắt, gò má nhăn nheo, dáng đi cứng nhắc; mắt đỏ ngầu, đôi môi mỏng tái nhợt, nói năng sắc sảo bằng giọng kèn kẹt. Vẻ lạnh lẽo băng giá trên đầu, trên lông mày và cái cằm rắn chắc. Thân nhiệt của ông ta luôn thấp, làm văn phòng mát lạnh trong những ngày nóng bức nhất và vào dịp Giáng sinh rất rét.

Bên ngoài nóng hay lạnh chẳng ảnh hưởng gì mấy đến Scrooge. Không hơi ấm nào có thể làm ông ta ấm lên, thời tiết mùa đông không làm ông ta thấy rét mướt. Không ngọn gió nào khiến ông ta thấy rét hơn, tuyết rơi, mưa như trút chẳng hề

hắn gì đến mục tiêu của ông. Thời tiết xấu không bén mảng đến nơi có ông. Mưa rào, tuyết rơi, mưa đá, mưa tuyết chỉ có thể khoe khoang lợi thế với ông trong một khía cạnh duy nhất. Chúng thường “trút xuống” một cách hậu hĩ, còn Scrooge chẳng bao giờ “trút” đi thứ gì.

Trên đường phố, không người nào dám bộ vui vẻ ngăn ông lại và nói:

– Scrooge thân mến, ông có khỏe không? Lúc nào đến nhà tôi chơi nhé?

Với ông già Scrooge ấy, không người hành khất nào dám xin ông một xu, không đứa trẻ nào hỏi ông mấy giờ, cả đời ông chưa một người đàn ông hoặc đàn bà nào hỏi thăm đường đến nơi này nơi kia. Ngay cả những con chó của những người mù cũng có vẻ biết ông, nhìn thấy ông đi đến, chúng kéo giật chủ dạt vào các ngưỡng cửa hoặc mảnh sân nhà, chúng ve vẩy đuôi như muốn nói: “Thà chẳng nhìn thấy gì còn hơn thấy cái nhìn độc ác, ông chủ ạ!”.

Nhưng Scrooge cần quái gì? Đấy chính là điều ông ta thích. Con đường của ông men theo những con đường đông đúc của cuộc sống, đề phòng mọi cảm thông của người đời, giữ thái độ xa cách, những thứ đó khiến những người hiểu biết gọi Scrooge là “tay khó nhân”.

Từ lâu lắm rồi, - mọi ngày nghỉ trong năm, vào đêm trước lễ Giáng sinh -, ông già Scrooge ngồi, bện bện trong phòng tài vụ. Thời tiết lạnh lẽo, ảm đạm, buốt giá, lại thêm sương mù, và ông có thể nghe thấy những người ở ngoài sân đi lại, thở khò khè, đập đập hai bàn tay vào ngực, giậm giậm chân lên những tảng đá lát cho đỡ cóng. Đồng hồ của thành phố mới chỉ quá số ba, vậy mà trời đã tối mịt - suốt ngày không có lấy một tia sáng -, những ngọn nến cháy sáng trên cửa sổ các văn phòng gần đó,

giống như những vệt đỏ trên nền không khí màu nâu. Sương mù tràn vào từng khe hở và lỗ khóa, dày đặc đến mức mặc dù mảnh sân là hẹp nhất rồi, vậy mà những ngôi nhà đối diện trông chỉ lơ mờ như những bóng ma. Nhìn những đám mây xám xịt rũ xuống, che mờ mọi vật, người ta có thể nghĩ tạo hóa thật khắc nghiệt, và đang trù tính một việc rất xấu.

Cánh cửa phòng tài vụ của Scrooge mở, để ông ta có thể để mắt đến người thư ký trong một căn phòng bé tẹo, tối tăm như một cái bể, đang sao chép thư từ. Lò sưởi của Scrooge rất nhỏ, nhưng lò sưởi của viên thư ký còn nhỏ hơn rất nhiều, trông như một hòn than. Nhưng ông ta không thể cho thêm than vì Scrooge cất thùng than trong phòng ông ta; chắc chắn là nếu viên thư ký có cầm xẻng vào phòng, ông chủ sẽ báo ngay rằng họ cần chia tay nhau. Vì thế, người thư ký đành quần nguyên cái khăn quàng cổ màu trắng và cố làm ấm người lên cạnh ngọn nến, dù chẳng cần là người có trí tưởng tượng phong phú gì cũng thừa biết có cố đến mấy, ông ta vẫn thất bại.

- Chúc bác Giáng sinh vui vẻ! Chúa phù hộ bác! - Một giọng phấn khởi kêu to.

Đó là tiếng cháu trai của Scrooge, anh ta bước vào nhanh đến mức ngay từ tiếng báo hiệu đầu tiên đã thấy anh ta đến gần.

- Chà! - Scrooge nói. - Láo toét!

Người cháu của Scrooge đã phải hâm nóng người bằng cách đi bộ nhanh trong sương mù và giá rét, nên toàn thân nóng bừng. Bộ mặt anh hồng hào và điển trai, cặp mắt lấp lánh, hơi thở bốc khói.

- Kìa bác, Giáng sinh mà láo toét ư! - Người cháu nói. - Cháu chắc bác không định nói thế chứ?

- Tao nói thế đấy, - Scrooge đáp. - Giáng sinh vui vẻ! Vui cái

nỗi gì? Mà có lý do gì mà vui, hả? Mà khá là nghèo.

- Kìa bác, - người cháu hoan hỉ đáp lại. - Bác buồn cái nỗi gì kia chứ? Bác có lý do gì mà rầu rĩ? Bác khá là giàu.

Tình thế ấy khiến Scrooge thà không trả lời còn hơn, ông ta nói lần nữa:

- Chà! - Rồi, tiếp theo là, - Bịp bợm!

- Đừng trái khoáy thế, bác! - Người cháu nói.

- Thì tao còn biết làm gì nữa, - ông bác đáp, - khi tao sống trong một thế giới đầy những chuyện lừa phỉnh như thế này? Giáng sinh vui vẻ cái cóc khô! Xéo đi với cái Giáng sinh vui vẻ! Với mà, dịp Giáng sinh là lúc phải thanh toán mọi hóa đơn mà không có tiền, là lúc mỗi năm thấy mình già hơn, không có một giờ giàu có hơn, là lúc cho mà cân đối sổ sách, xem xét từng khoản trong suốt mười hai tháng có gì uổng phí không? Nếu tao có thể điều khiển được ý chí, - Scrooge nói, phần nộ, - thì mỗi thằng ngốc nào đến chúc “Giáng sinh vui vẻ”, đáng lượ nó cùng cái bánh pút-đinh của nó và chôn cùng cái cọc nhựa ruồi xuyên qua tim. Nó đáng thế lắm!

- Kìa bác! - Người cháu năn nỉ.

- Này cháu! - Ông bác đáp lại nghiêm khắc, - Hãy ăn mừng Giáng sinh theo kiểu của cháu, và để mặc ta theo kiểu của ta!

- Ăn mừng! - Người cháu nhắc lại. - Nhưng bác có làm gì đâu!

- Vậy hãy mặc xác ta. - Scrooge nói. - Mà muốn làm gì thì tùy! Cứ làm như mà đã làm!

- Cháu dám nói có nhiều việc cháu làm vì thiện chí, chứ không phải vì lời lãi, - người cháu đáp. - Lễ Giáng sinh chẳng hạn. Chắc chắn cháu luôn nghĩ đến dịp Giáng sinh khi sắp đến, ngoài sự sùng kính danh tính, nguồn gốc thiêng liêng và bất cứ

những gì liên can đến nó, đây là thời gian duy nhất trong năm rất thoải mái, hầu như là thời gian khoan dung, từ thiện và vui vẻ, dường như khi ấy cả đàn ông lẫn đàn bà đều được người khác hào phóng cởi mở nỗi lòng, nghĩ đến những người bề dưới như thể họ là bạn đường thực sự trên đường sang thế giới bên kia và không còn là cuộc đua của con người trong các cuộc hành trình khác. Vì thế, bác ơi, dẫu chẳng bao giờ cháu có một mẩu vàng hoặc bạc trong túi, cháu vẫn tin rằng nó đã và sẽ làm cháu vui vẻ và nói, cầu Chúa ban phúc cho nó!

Viên thư ký ngồi trong cái bể kia bất giác vỗ tay. Ngay khi hiểu ra là một hành động không phải phép, ông ta chọc lò và làm tàn lửa mỏng manh cuối cùng tắt ngóm.

- Ta nghe thấy một tiếng động khác của anh, - Scrooge nói, - và anh sẽ tổ chức Giáng sinh của anh bằng cách mất việc! Còn cậu diễn thuyết hùng hồn lắm, - ông ta nói thêm và quay sang người cháu. - Ta không biết vì sao cậu không vào Nghị viện.

- Bác đừng giận. Ngày mai mời bác đến ăn tối với chúng cháu.

Scrooge nói ông ta sẽ gặp anh ta ở...- Ờ, mà quả thực ông ta đã gặp rồi. Ông ta thể hiện rõ ràng cảm xúc của mình và nói rằng cùng lắm mới đến thăm cháu.

- Nhưng vì sao kia ạ? - Người cháu thốt lên. - Vì sao?

- Tại sao mà lấy vợ? - Scrooge nói.

- Vì cháu yêu.

- Vì cháu yêu! - Scrooge làu bàu, dường như đó là thứ duy nhất trên đời nực cười hơn một Giáng sinh vui vẻ. - Xin chào!

- Không bác ạ, ngay cả trước khi cháu lấy vợ, bác cũng chưa bao giờ đến thăm cháu. Sao bây giờ bác lại viện đây là lý do để không đến.

- Xin chào, - Scrooge nói.

- Cháu không muốn gì ở bác hết, cháu không xin xỏ gì bác, tại sao bác cháu ta không trở thành bạn bè?

- Xin chào, - Scrooge nói.

- Cháu rất lấy làm tiếc thấy bác cương quyết như thế. Bác cháu ta chưa bao giờ có chuyện tranh chấp. Nhưng cháu muốn tỏ lòng tôn kính lễ Giáng sinh và cháu sẽ tổ chức Giáng sinh vui đến cùng. Vì thế cháu chúc bác Giáng sinh vui vẻ!

- Xin chào, - Scrooge nói.

- Và Chúc mừng Năm mới!

- Xin chào, - Scrooge nói.

Ấy thế mà người cháu vẫn rời phòng không một lời giận dữ. Anh ta dừng lại ở cửa ngoài, chúc mừng người thư ký vốn lạnh lùng nhưng còn nhiệt tình hơn Scrooge, vì ông ta cũng thân mật chúc lại.

Nghe lỏm được, Scrooge lầm bầm:

- Lại một thằng cha nữa, cái thằng thư ký của ta, mỗi tuần kiếm nhõn mười lăm silinh, phải nuôi vợ và cả gia đình, thế mà cũng nói Giáng sinh vui vẻ. Ta sẽ ra khỏi cái Nhà thương điên này!

Cái Nhà thương điên vừa để cháu trai của Scrooge ra, lại có hai người khác vào. Họ là hai quý ông đầy đà, nom vui vẻ và lúc này, họ đứng trong văn phòng của Scrooge, mũ đã ngả. Tay cầm sổ sách và giấy tờ, họ cúi chào ông.

- Tôi tin đây là Công ty Scrooge và Marley, - một quý ông nói, và xem danh sách. - Tôi có vinh hạnh gặp ông Scrooge hoặc ông Marley đây?

- Ông Marley đã mất từ bảy năm nay, - Scrooge đáp. - Ông ấy

mất vào đúng đêm nay, cách đây bảy năm.

- Chúng tôi không hề nghi ngờ tính hào phóng của ông ấy cũng như của người cộng tác còn sống của ông ta, - một ông nói và đưa ra tờ ủy nhiệm.

Lẽ tất nhiên là thế rồi, vì họ vốn là hai người tâm đầu ý hợp. Scrooge cau mày vì cái từ “hào phóng” đáng ngại và lắc đầu rồi đưa trả tờ ủy nhiệm.

- Thưa ông Scrooge, trong mùa lễ hội này, - một ông nói và rút bút ra, - hơn bao giờ hết, chúng ta nên cung cấp thêm chút ít cho những người nghèo đói và thiếu thốn, lúc này họ đang rất khổ. Hàng ngàn người đang thiếu những nhu cầu thiết yếu nhất, hàng trăm ngàn người đang thiếu những tiện nghi tối thiểu, thưa ông.

- Không kể các nhà tù chứ? - Scrooge hỏi.

- Nhiều nhà tù, - ông ta nói và lại đặt bút xuống.

- Còn Liên đoàn các Nhà trường giới? - Scrooge hỏi gặng. - Chúng vẫn hoạt động chứ?

- Vâng. Vẫn hoạt động, - ông kia đáp, - Giá tôi có thể nói chúng không còn.

- Công việc lao dịch và Luật ủng hộ người nghèo vẫn có hiệu lực chứ? - Ông Scrooge nói.

- Cả hai vẫn còn hiệu lực, thưa ông.

- Chà! Tôi e rằng những lời ông nói lúc đầu là thứ ngăn trở chúng trong quá trình hoạt động hữu hiệu, - Scrooge nói. - Tôi rất mừng nghe thấy thế.

- Có cảm tưởng là họ chỉ cung cấp niềm vui hoặc xác chết thần thánh cho đám đông, - một quý ông đáp, - rất ít người trong chúng ta gắng sức góp quỹ để mua cho người nghèo ít thịt, đồ uống và những phương tiện sưởi ấm. Chúng tôi chọn

thời điểm này vì đây là lúc với tất cả những người khác, càng cảm nhận được sự Thiếu thốn, càng gắn kết với nhau vì sự Dư dật. Tôi sẽ ghi ông quyển gì đây ạ?

– Không gì hết! - Scrooge đáp.

– Ông muốn giấu tên chẳng?

– Tôi muốn để mặc xác tôi, - Scrooge nói. - Vì các ông hỏi tôi muốn gì, thì đây là câu trả lời của tôi, thưa các ông. Bản thân tôi chẳng có gì vui vẻ trong dịp Giáng sinh, và tôi không thể có điều kiện làm cho những kẻ thất nghiệp vui lên được. Tôi đã giúp chu cấp các tổ chức tôi nhắc đến trên, thế là đủ lắm rồi, những người nghèo có thể đến đây.

– Nhiều người không thể đến đây; còn nhiều người thà chết còn hơn.

– Nếu họ thà chết thì cứ để họ làm thế, càng giảm bớt dư thừa dân số, - Scrooge nói. - Hơn nữa, xin lỗi chứ, tôi không biết điều đó.

– Nhưng ông có thể biết lắm chứ, - một quý ông nhận xét.

– Đây không phải việc của tôi, - Scrooge đáp lại, - Con người ta, hiểu biết công việc của mình là đủ, đừng xen vào việc của người khác. Công việc của tôi bận bịu không ngừng. Xin chào các quý ông.

Rõ ràng thấy đeo đuổi mãi cũng vô ích, các quý ông đành rút lui. Scrooge lại tiếp tục công việc, càng vững tin vào ý kiến của mình, và dễ cáu hơn thường lệ.

Trong khi đó, sương mù và bóng tối dày đặc đến mức nhiều người phải cầm đuốc sáng chập chờn chạy trước những con ngựa kéo xe, dẫn đường cho chúng. Tòa tháp cổ kính của nhà thờ có quả chuông cổ hàng ngày ranh mãnh ngó xuống Scrooge qua khuôn cửa sổ Gothic trên tường, nay trở nên vô hình, điểm

giờ và khắc trong mây, sau đấy còn rung ngân mãi như hàm răng đập lập cập trong cái đầu lạnh cứng tít trên cao. Cái rét ngày càng buốt giá.

Trên phố chính, trong một góc sân, vài công nhân đang sửa ống dẫn khí đã nhóm một ngọn lửa to trong lò than, một đám đàn ông và trẻ con rách rưới tả tơi tụ tập xung quanh, sưởi ấm bàn tay và nhấp nháy mắt trước ngọn lửa rực rỡ. Đầu ống nước để hở, nước trào ra đông ngay lại, và biến thành băng. Các cửa hiệu sáng rực rỡ, những cành cây và quả mọng kêu lách tách trong hơi ẩm của ngọn đèn trên cửa sổ, khiến những bộ mặt xanh tái hồng hẳn lên lúc đi qua.

Việc bán gia cầm và tạp phẩm thành một trò vui vô cùng: một hoạt cảnh huy hoàng, vui vẻ để rồi sau đó không thể tin rằng những phép tắc buồn chán như mặc cả và bán hàng lại diễn ra như thế. Ngài Thị trưởng trong dinh thự đồ sộ đã ra lệnh cho năm chục đầu bếp và người hầu làm bữa Giáng sinh đúng như gia đình một Thị trưởng nên làm; ngay cả người thợ may bé nhỏ vừa bị phạt năm silinh vào thứ Hai tuần trước vì say rượu và bạo hành trên phố cũng trộn bột làm bánh pút-đinh trên gian áp mái của mình, trong lúc người vợ gầy còm cùng đứa con đi mua thịt bò.

Sương mù càng dày hơn, và trời càng rét hơn! Cái lạnh buốt giá và nhức nhối luôn vào mọi nơi. Nếu thánh Dunstan muốn véo mũi bóng ma Ác quỷ, thay vì dùng các vũ khí quen thuộc, trong thời tiết này ngài chỉ cần chạm khế là sẽ gằm lên vì kết quả hiển hiện. Một anh chàng, mơn mõi và lấm bầm vì cái rét thấu xương, ghé vào lỗ khóa nhà Scrooge hiến bài hát mừng lễ Giáng sinh; nhưng vừa nghe thấy:

Chúa phù hộ ông, hỡi quý ông vui vẻ

Cầu cho ông không bao giờ ngã lòng!

Scrooge đã vồ lấy cái thước, hung hăng đến nỗi cậu ta vội rời lỗ khóa hoảng hốt chạy biến, lao vào làn sương mù mỗi lúc một tê cóng hơn.

Cuối cùng, thời khắc đóng cửa phòng tài vụ cũng đến. Scrooge ác ý tụt khỏi ghế và ngằm thừa nhận thực tế với viên thư ký đang trông đợi, ngay lúc ông ta tắt nến và đội mũ.

- Tôi tin rằng anh muốn nghỉ cả ngày mai? - Scrooge nói.

- Nếu thuận tiện, thưa ông.

- Không thuận tiện, - Scrooge nói, - và cũng không hợp lý. Nếu tôi cắt nửa curon*, tôi tin chắc anh sẽ phát ốm?

Người thư ký mỉm cười yếu ớt.

- Còn nữa, anh tưởng tôi không phát ốm khi trả lương một ngày không làm việc ư? - Scrooge nói.

Người thư ký nhận xét rằng mỗi năm chỉ vắn vện có một ngày thôi.

- Một cái cơ tòi tệ để cứ đến ngày Hai mươi nhăm tháng Chạp là móc túi người khác! - Scrooge nói lúc cài khuy chiếc áo bành tô to xù đến tận cằm. - Nhưng tôi sẽ cho anh nghỉ cả ngày. Sáng hôm sau, phải có mặt ở đây từ sớm đây.

Viên thư ký hứa sẽ làm thế, và Scrooge vừa bước ra vừa càu nhàu. Văn phòng đóng lại trong chớp mắt, và người thư ký, hai đầu khăn quàng to, dài màu trắng lũng lảng đến tận eo (vì ông ta không có áo bành tô), tụt xuống đường trượt trên Cornhill ở cuối làn dành riêng cho thiếu niên tới hai chục lần, tỏ ra đây là đêm trước Giáng sinh, rồi cầm đầu cầm cổ chạy về nhà ở tận thị trấn Camden, vất chân lên cổ mà chạy.

Scrooge ăn một bữa đạm bạc trong quán rượu ảm đạm thường lệ; đọc hết các loại báo chí và suốt phần tối còn lại làm sổ sách kế toán với chủ nhà băng của ông ta, rồi về nhà đi nằm.

Ông ta sống trong dãy phòng trước kia thuộc người cùng hùn vốn đã qua đời. Đó là một dãy phòng tối tăm, trong ngôi nhà rêu rĩ xây lấp cái sân, chẳng mấy khi có sinh khí đến nỗi người ta phải nghĩ rằng khi còn là ngôi nhà mới, nó đã chạy đến đó chơi trò trốn tìm với những ngôi nhà khác và quên mất đường ra. Hiện giờ nó đã đủ cũ kỹ, chẳng có ai sống ở đó ngoài Scrooge, ông biết rõ từng hòn đá trên ngôi nhà, không cần dò dẫm bằng tay. Sương mù và băng giá lơ lửng trên cái cổng cũ kỹ, đen đui của ngôi nhà, như thể Thần Thời tiết đang ngồi rêu rĩ suy ngẫm trên ngưỡng cửa.

Lúc này, thực ra cái vòng sắt để gõ trên cánh cổng chẳng có tí gì đặc biệt, ngoài việc là một cái vòng to tướng. Cũng có một thực tế là trong suốt thời gian sống ở đây, Scrooge vẫn nhìn thấy nó, ban đêm và buổi sáng, vì ông ta có rất ít thứ được gọi là nông cuồng như bất cứ người đàn ông nào ở Trung tâm thương nghiệp và tài chính London, kể cả - đây là một từ táo bạo - các ông ủy viên Hội đồng thành phố, Hội đồng khu và hội viên phường hội. Scrooge cũng chẳng hề dành ý nghĩ nào nhớ đến Marley từ lần cuối cùng ông ta nhắc đến người cùng hùn vốn đã chết bảy năm trước, vào một buổi chiều như thế này. Hãy để cho bất cứ người nào giải thích cho tôi, nếu như có thể được, chuyện xảy ra với Scrooge, lúc cho chìa vào ổ khóa, ông ta nhìn thấy ở chỗ cái vòng - không hề thay đổi tí teo nào - không phải là cái vòng gõ cửa, mà là bộ mặt của Marley.

Bộ mặt của Marley. Nó không phải là một cái bóng bí hiểm như các đồ vật khác trong sân, mà có một ánh sáng lờ mờ giống như một người rất chi ngớ ngẩn trong xà lim tăm tối. Không giận dữ cũng không hung ác, nhưng nó nhìn Scrooge như Marley vẫn nhìn; với những hình ảnh ma quái xuất hiện trên vàng trán bóng ma. Mớ tóc ngọ nguậy kỳ lạ, như có hơi thở

hoặc khí nóng thổi qua, dù cặp mắt mở to hoàn toàn bất động. Cặp mắt màu chì nom khó chịu, nhưng vẻ ghê tởm của cái nhìn hình như bất chấp bộ mặt, đúng hơn là có một vẻ biểu cảm riêng không kiềm chế nổi.

Lúc Scrooge nhìn chăm chăm vào hiện tượng kỳ lạ này, nó lại là cái vòng gỗ cửa.

Nói rằng ông ta không giật mình, hoặc máu ông ta không có cảm giác cảm giác kinh hoàng từ thời còn ẵm ngửa như người khác, sẽ là không đúng sự thật. Nhưng Scrooge đặt tay lên chìa khóa mà ông ta đã buông ra, kiên quyết xoay rồi bước vào nhà và châm nến.

Ông ta đã dừng lại, phân vân giây lát trước khi đóng cửa. Trước hết, ông ta đã cẩn thận ngoái nhìn đằng sau, như thể sợ thấy điều thuốc lá quấn thành cuộn dài của ông Marley thò vào tiền sảnh. Nhưng đằng sau cửa chẳng có gì ngoài những ốc, vít giữ cái vòng gỗ cửa, nên ông ta nói:

- Xì, vớ vẩn! - Rồi ông đóng sầm cửa lại.

Tiếng động vang khắp nhà như sấm. Mỗi căn phòng tầng trên và từng cái thùng trong hầm rượu ở tầng dưới hình như có một kiểu tiếng vọng riêng. Scrooge không phải là người sợ tiếng vang. Ông ta đóng chặt cửa, qua tiền sảnh rồi lên gác: cũng chậm rãi, vừa đi vừa cắt tàn nến.

Bạn có thể bép xép một cách vô tâm về việc cầm cương một chiếc xe ngựa lên sáu đợt cầu thang cũ kỹ hoặc thông qua một đạo luật quá non nớt của Quốc hội; nhưng ý tôi muốn nói là có thể đưa một cái nhà táng lên cầu thang đó, nó chiếm hết bề rộng, trục xe hướng vào tường, cửa hướng vào các chân song, và làm việc đó dễ dàng. Hãy còn rộng, còn lại nhiều khoảng trống, có lẽ đấy là lý do khiến Scrooge tưởng như nhìn thấy cái

nhà táng đi trước ông ta trong cảnh tối tăm. Nửa tá đèn hơi ngoài phố còn không chiếu đủ sáng cho lối vào, vì thế với một ngọn nến của Scrooge, có thể thấy là khá tối.

Scrooge cứ đi, cóc sợ gì hết. Bóng tối là thứ rẻ mạt, và Scrooge thích thế. Nhưng trước khi đóng cánh cửa nặng trĩch, ông ta đi khắp các phòng xem mọi thứ có an toàn không. Chỉ vừa chợt nhớ đến bộ mặt, ông ta đã rất muốn làm việc đó.

Phòng khách, phòng ngủ, phòng chứa đồ cũ. Tất cả đều vào đấy. Không có kẻ nào dưới gầm bàn, không có kẻ nào dưới sofa; ngọn lửa lom đom trong lò; thìa và chậu rửa đã sẵn sàng; một xoong nhỏ đựng cháo hoa trong ngăn giữ ẩm thức ăn (Scrooge đang nhức đầu sổ mũi). Không có kẻ nào dưới gầm giường; không có ai trong phòng kho; không có ai trong phòng thay quần áo khiến ông ngập ngừng vì đã nghi ngờ ngớ ngẩn. Phòng để đồ cũ vẫn như thường lệ. Khung lò sưởi cũ, giày cũ, hai cái giỏ đựng cá cũ, giá rửa mặt ba chân và một cái que cời.

Cảm thấy rất vừa ý, Scrooge đóng cửa lại và khóa trái, khóa hai lần không phải là thói quen của ông. An toàn chống lại bất ngờ đến mức ấy, ông tháo cà vạt, vận áo choàng ngủ và xỏ đôi dép lê, đội mũ ngủ, ông ngồi trước lò sưởi trước khi ngọn lửa lan khắp bụng lò.

Thực ra ngọn lửa rất nhỏ, chẳng nghĩa lý gì trong một đêm rét mướt đến thế. Scrooge buộc phải ngồi xích lại gần lò và suy nghĩ ủ ê trước khi bòn rút được cảm giác ấm áp nhỏ nhoi với một dúm chất đốt như vậy. Cái lò sưởi đã cũ, do một thương nhân Hà Lan xây từ trước đó rất lâu, xung quanh lát gạch cổ hình vuông của Hà Lan, vẽ các minh họa trong Kinh Thánh. Có Cain và Abel, các con gái của Pharaoh, Hoàng hậu Sheba, những thiên thần tín sứ hạ xuống qua không trung trên những đám mây như những tấm thảm lông chim, Abraham, Belshazzar, các

thánh tông đồ ra khơi trên các bình đựng nước sốt, hàng trăm hình ảnh thu hút suy nghĩ của ông; Rồi, bộ mặt của Marley đã chết bảy năm trước, lừ lừ tiến đến giống như cây quyền trượng của nhà tiên tri cổ và nuốt chửng toàn bộ. Nếu mỗi viên gạch lát nhẵn nhụi lúc đầu trống không, từ những ý nghĩ rời rạc của ông có thể hình thành hình ảnh nào đó trên bề mặt, thì lúc này trên từng viên gạch là một bản sao cái đầu của ông già Marley.

– Láo toét! - Scrooge nói và đi khắp phòng.

Được vài vòng, ông ta lại ngồi xuống. Lúc ngả đầu vào ghế, cái nhìn của ông bất chợt dừng lại trên cái chuông, một cái chuông bỏ đi treo trong phòng, vì lý do nào đó nay đã bị quên lãng, nối với gian phòng trên tầng thượng ngôi nhà. Ông vô cùng sửng sốt và kinh hãi lạ lùng, không sao giải thích nổi khi thấy cái chuông bắt đầu lắc lư. Ban đầu nó đu đưa nhẹ nhẹ, chỉ vừa phát ra tiếng động; nhưng chẳng mấy chốc nó ngân vang, và thế là mọi cái chuông trong nhà cũng ngân theo.

Việc này chỉ độ nửa phút hoặc một phút, nhưng dường như dài đến một giờ. Tiếng chuông cùng ngừng bật như lúc bắt đầu. Tiếp theo là tiếng loảng xoảng, mãi tít ở bên dưới như có người đang kéo lê một dây xích nặng trên các thùng rượu trong hầm của nhà buôn. Scrooge chợt nhớ đã từng nghe nói linh hồn trong các ngôi nhà ma được miêu tả hay kéo lê sợi xích.

Cánh cửa hầm bật mở ầm vang, sau đó Scrooge nghe thấy tiếng động còn to hơn trên sàn phía dưới, rồi lan lên trên cầu thang, đến thẳng cửa phòng ông.

– Cực vô lý! - Scrooge nói. - Ta không thể tin nổi!

Tuy vậy, ông biến sắc khi không hề ngừng lại, tiếng động ấy xuyên qua cánh cửa nặng nề và đi vào căn phòng trước mắt ông. Đúng lúc nó vào, ngọn lửa lom đom bùng sáng dường như

reo lên: “Tôi biết ông ta! Hồn ma của Marley!”, rồi nó lại hạ xuống.

Vẫn bộ mặt ấy, chính bộ mặt ấy. Ông già Marley tóc thắt bím, vận áo gilê thường ngày, quần bó, đi ủng; nhiều quả tua lờm chờm trên đôi ủng, cũng như trên bím tóc, vạt áo choàng và tóc trên đầu ông ta. Sợi xích ông ta kéo móc vào thắt lưng. Nó dài và cuộn quanh người như một cái đuôi; Scrooge quan sát kỹ thì thấy nó kết bằng các hộp đựng tiền, chìa khóa, khóa móc, gióng, những cái ví nặng rền bằng thép. Thân hình Marley trong suốt, nên Scrooge quan sát và nhìn thấu qua cái gilê, thấy cả hai cái khuy ở đằng lưng áo khoác.

Scrooge thường nghe nói Marley không có ruột, nhưng ông chẳng bao giờ tin, cho đến lúc này.

Không, ngay cả lúc này ông ta vẫn không tin. Dù Scrooge nhìn thấy bóng ma từ đầu đến chân và đứng lù lù trước mặt ông, dù ông cảm thấy ớn lạnh vì cặp mắt chết và nhìn rõ từng thớ vải của chiếc khăn vuông gấp lại buộc quanh đầu và cầm, tấm vải liệm trước kia ông để ý, ông vẫn hoài nghi và cố cưỡng lại cảm giác của mình.

– Giờ thì sao đây? - Scrooge nói, cay độc và lạnh lùng như thường lệ. - Ông muốn gì ở tôi?

– Nhiều lắm! - Tiếng Marley, không còn nghi ngờ gì nữa.

– Ông là ai?

– Hãy hỏi tôi đã là ai.

– Vậy thì, ông đã là ai? - Scrooge nói, cao giọng. - Ông là trường hợp cá biệt cho một vong hồn. - Scrooge định nói “với một vong hồn”, nhưng đổi lại cho thích hợp hơn.

– Lúc sống, tôi là Jacob Marley, người hùn vốn với ông.

– Ông có thể, có thể ngồi xuống được không? - Scrooge hỏi,

nhìn ông ta ngờ vực.

- Có thể.
- Vậy ông ngồi đi.

Scrooge hỏi vậy vì không biết bóng ma trong suốt kia có thể tự ngồi xuống ghế không, và nếu không thể liệu có kèm theo một lời giải thích lúng túng không. Nhưng bóng ma ngồi xuống phía bên kia lò sưởi, dường như vẫn quen như thế.

- Ông không tin tôi, - bóng ma nhận xét.
- Tôi không tin, - Scrooge nói.
- Bằng chứng gì để ông nhận ra sự hiện hữu của tôi ngoài các giác quan của ông?

- Tôi không biết, - Scrooge nói.
- Tại sao ông không tin vào các giác quan của mình?
- Bởi vì, - Scrooge nói, - có một thứ nhỏ nhỏ ảnh hưởng đến chúng. Một rối loạn nhỏ của dạ dày khiến chúng bất thường. Có lẽ ông không tiêu hóa nổi một miếng thịt bò, một vết mù tạc, một mẩu phó mát, một miếng khoai tây chưa thật chín. Dù ông là ai thì thêm một chút nước sốt còn hơn là phần mộ của ông!

Scrooge không quen nói những câu đùa dí dỏm, lúc này trong thâm tâm càng chẳng có lòng dạ nào bông đùa. Thực ra, ông đang cố tỏ ra khéo léo để nhâng trí và giảm bớt nỗi kinh hãi; vì giọng nói của con ma xáo lộn tận tủy xương ông.

Scrooge cảm thấy ngồi im lặng một lát, nhìn trừng trừng vào cặp mắt bất động, chờ đợi của con ma sẽ áp đảo được nó. Con ma mang đến một không khí địa ngục thật khủng khiếp. Scrooge không thể cảm thấy, nhưng rõ ràng là có; Tuy nó ngồi không nhúc nhích, song tóc nó, vạt áo nó, các quả tua vẫn lắc lư vì hơi nóng tỏa ra từ lò.

- Ông có nhìn thấy cái tấm này không? - Scrooge nói, nhanh chóng trở lại câu chuyện vì muốn chỉ trong giây lát, lái cái nhìn chăm chăm, lạnh lùng của ảo ảnh khỏi mình.

- Có chứ, - bóng ma đáp.

- Ông không nhìn vào nó, - Scrooge nói.

- Nhưng tôi vẫn nhìn thấy nó, - bóng ma nói.

- Quái quỷ! - Scrooge đập lại, - tôi phải chịu đựng chuyện này, và vì những ngày còn lại của tôi bị cả đám ma mãnh quấy quả, tất cả đều do trí tưởng tượng của tôi mà ra. Bịp bợm, tôi nói với ông đây: bịp bợm!

Nghe câu ấy, hồn ma rít lên khủng khiếp và giũ sợi xích thành tiếng ầm ẹm và kinh hoàng khiến Scrooge vội nắm chặt lấy cái ghế để khỏi ngã lăn ra bất tỉnh. Nhưng ông ta còn kinh hãi hơn nữa khi bóng ma giật dải băng quanh đầu, dường như đeo nó trong nhà quá nóng, hàm dưới của nó rơi xuống ngực!

Scrooge quy gối, đưa hai bàn tay bưng mặt.

- Trời ơi! - Ông ta nói. - Hỡi hồn ma rùng rợn, tại sao lại quấy rầy tôi?

- Hỡi con người của cõi trần! - Bóng ma đáp, - ông đã tin là tôi hay không nào?

- Tôi tin, - Scrooge nói, - tôi phải tin thôi. Nhưng tại sao có các linh hồn lang thang trên mặt đất, và tại sao họ lại đến với tôi?

- Nó tùy thuộc từng người, - hồn ma đáp, - vì linh hồn của người chết sẽ đi giữa những người cùng hội cùng thuyền và di chuyển vừa xa vừa rộng; còn nếu linh hồn đó không được xuất đầu lộ diện vì nó bị kết án ngay cả sau khi chết. Nó chịu số phận lang thang khắp thế giới - ôi chao, khổ thân tôi chưa! - và chứng kiến những thứ không thể chia sẻ nhưng có thể chia sẻ trên

trần gian, và trở nên hạnh phúc!

Hồn ma lại cao giọng, giữ sợi xích và vắn đôi bàn tay mờ ảo.

- Ông đang bị xiềng xích, - Scrooge nói, run run. - Hãy cho tôi biết vì sao?

- Tôi mang sợi xích tôi đã rèn lúc sinh thời, - bóng ma đáp. - Tôi đã rèn hết mắt này đến mắt khác, hết thước này đến thước khác; tôi đã ràng buộc ý chí tự do của mình và giờ đây tôi phải đeo nó. Kiểu này lạ với ông lắm sao?

Scrooge mỗi lúc càng run hơn.

- Liệu ông có biết, - bóng ma truy tiếp, - trọng lượng và chiều dài của sợi xích bền vững mà ông đeo không? Nó nặng và dài bằng bảy đêm trước Giáng sinh này vậy. Vì lẽ ông phải dốc sức làm nó. Đây là một xiềng xích nặng nề!

Scrooge liếc nhìn khắp sàn xung quanh, hy vọng thấy mình bị dăm, sáu chục sợi xích sắt bao quanh, nhưng không nhìn thấy gì.

- Jacob! - ông ta nói, van nài. - Ông Jacob Marley, xin ông hãy tiết lộ thêm nữa! Hãy nói với tôi vài lời an ủi, ông Jacob!

- Tôi chẳng có gì mà cho, - bóng ma đáp. - Nó thuộc các lĩnh vực khác, Ebenezer Scrooge ạ, do các giáo sĩ khác truyền tải cho nhiều loại người khác. Tôi cũng không thể cho ông biết tôi sẽ làm gì. Thêm một chút xíu nữa là tất cả những gì tôi được phép. Tôi không được nghỉ ngơi, không được lưu lại, không được nán ná ở bất cứ nơi đâu. Linh hồn tôi chẳng bao giờ đi xa hơn phòng tài vụ của chúng ta - hãy nhớ lấy lời tôi - sinh thời, tinh thần của tôi cũng chưa bao giờ đi xa hơn giới hạn nhỏ hẹp cái khe đối tiền của chúng ta; và những chuyến đi mệt mỏi còn trước mắt tôi!

Scrooge có thói quen mỗi khi trầm ngâm lại thọc bàn tay vào

vòng khóa túi. Ngẫm nghĩ lời con ma vừa nói, Scrooge làm y như thế, nhưng mắt không ngược lên hoặc nói lỏng đôi đầu gối.

– Chắc hẳn ông rất chán việc đó, - Scrooge nhận xét bằng giọng thiết thực, dù với vẻ nhún nhường và tôn kính.

– Chán! - bóng ma nhắc lại.

– Chết đã bảy năm, - Scrooge đăm chiêu. - Và nay đây mai đó suốt?

– Suốt, - bóng ma nói. - Không nghỉ ngơi, không yên ổn. Bị sự ăn năn hành hạ triền miên.

– Ông di chuyển có nhanh không? - Scrooge nói.

– Trên cánh gió, - bóng ma đáp.

– Trong bảy năm, hẳn ông đã đến rất nhiều nơi, - Scrooge nói.

Nghe câu đó, bóng ma lại buột ra một tiếng kêu nữa và rung sợi xích loảng xoảng, nghe càng khủng khiếp trong màn đêm lặng như tờ.

– Chao ôi! Giam cầm, trói buộc và xiềng xích gập đôi, - con ma than thở, - những kẻ bất tử không biết đến những năm tháng lao động không ngừng, để trái đất này phải trở thành bất diệt trước khi những tốt đẹp của nó bị ảnh hưởng vì mọi sự phát triển! Không biết mọi hồn ma Công giáo làm việc chăm chỉ trong lĩnh vực nhỏ bé của mình có hay rằng dù thế nào đi nữa, nó sẽ thấy cuộc sống dài lê thê và buồn tẻ của mình quá ngắn ngủi cho vô vàn phương kế được sử dụng! Không biết rằng bao nhiêu ân hận mới có thể sửa chữa những dịp sai trái trong đời con người! Tôi là kẻ như thế đấy! Chao ôi, tôi là thế đấy!

– Nhưng ông vốn là người thạo việc lắm kia mà, ông Jacob! - Scrooge áp úng nói, lúc này ông ta bắt đầu nghĩ đến việc mình sẽ bị y như thế này.

- Công việc ư! - Bóng ma kêu lên, lại siết chặt hai bàn tay. - Nhân loại là công việc của tôi. Phúc lợi chung là công việc của tôi; lòng từ thiện, sự khoan dung, sự độ lượng và nhân từ, tất cả, là công việc của tôi. Những cuộc giao dịch buôn bán của tôi chỉ là một giọt nước trong đại dương mênh mông các công việc của tôi mà thôi!

Con ma giơ cao sợi xích trên cánh tay, như đó là nguyên nhân của mọi nỗi tiếc thương vô tích sự, rồi lại quăng mạnh lên sàn lần nữa.

- Lần này, cả một năm trời qua, - con ma nói, - là tôi khôn khổ nhất. Vì sao tôi phải đi qua đám bạn bè, cắm mặt nhìn xuống đất và không bao giờ dám ngẩng lên để Ngôi sao may mắn đưa những con người khôn ngoan đến một nơi ở nghèo khổ? Không căn nhà nghèo khổ nào có ánh sáng chỉ đường cho tôi sao?

Scrooge mất hết can đảm khi nghe con ma cứ nói mãi kiểu này, và bắt đầu run như cây sậy.

- Hãy nghe tôi! - Bóng ma gào. - Thời gian của tôi sắp hết rồi.

- Tôi sẽ nghe, - Scrooge nói. - Nhưng đừng gay gắt với tôi! Đừng nói năng vắn vể nữa, Jacob! Tôi xin ông đấy!

- Vì sao tôi lại xuất hiện trước mặt ông trong hình dạng để ông có thể nhìn thấy thì tôi không thể nói ra. Tôi phải ngồi vô hình cạnh ông rất nhiều ngày rồi.

Ý nghĩ này chẳng dễ chịu gì. Scrooge run và lau những giọt mồ hôi túa ra trên trán.

- Về phần tôi, hành xác như thế cũng chẳng nhẹ nhõm gì, - bóng ma tiếp tục. - Tôi đến đây tối nay để báo cho ông rằng ông có một cơ hội và hy vọng thoát khỏi số phận như tôi. Một cơ hội và hy vọng mà tôi kiếm được, Ebenezer ạ.

- Ông lúc nào cũng là bạn tốt của tôi, - Scrooge nói. - Cảm ơn ông.

- Ông sẽ bị Ba Vong hồn ám ảnh, - con ma nói tiếp.

Con ma vừa nói xong, mặt Scrooge chảy xị xuống.

- Đây là cơ hội và hy vọng mà ông nói đến ư, Jacob? - Ông ta hỏi, giọng run run.

- Đúng thế.

- Tôi... tôi nghĩ thà không có còn hơn, - Scrooge nói.

- Không có những cuộc viếng thăm của họ, - con ma nói, - ông đừng mong hòng thoát được con đường của tôi. Hy vọng rằng cuộc thăm đầu tiên sẽ vào ngày mai, khi chuông báo Một giờ.

- Tôi có thể gặp họ luôn một lần cho xong có được không, Jacob? - Scrooge gợi ý.

- Hy vọng là cuộc thứ hai vào đêm hôm sau, cũng vào giờ ấy. Cuộc thứ ba, vào đêm tiếp theo khi tiếng chuông cuối cùng của Mười hai giờ ngừng ngân. Ông sẽ không gặp tôi nữa; vì ích lợi của ông, hãy nhớ lại những gì đã qua giữa chúng ta!

Nói xong những lời này, bóng ma cầm dải băng trên bàn và quăn quanh đầu như trước. Scrooge biết dải băng dùng để khép hai hàm lại với nhau. Ông ta đánh bạo ngược mắt lên lần nữa và thấy vị khách siêu nhiên đối diện mình trong tư thế thẳng đứng, sợi xích quăn quanh cánh tay.

Con ma đi giật lùi tách khỏi Scrooge; cứ mỗi bước, cánh cửa sổ lại nhấc lên một chút, và khi con ma đến sát đó, cửa sổ mở toang. Nó ra hiệu cho Scrooge đến gần. Lúc hai người chỉ cách nhau hai bước chân, bóng ma Marley giơ tay, không cho Scrooge đến gần hơn. Scrooge đứng lại.

Không phải vì nghe theo mà vì ngạc nhiên và sợ hãi; vì, lúc bàn tay giơ lên, Scrooge có thể nhận ra nhiều âm thanh lộn xộn trong không khí; những tiếng than van, khóc lóc rời rạc; những tiếng than vãn buồn rầu và tự buộc tội mình không tả xiết. Sau khi lắng nghe một lát, con ma hòa với bài hát buồn và trôi vào bóng đêm tối tăm, lạnh lẽo.

Scrooge đi theo đến cửa sổ: ông ta tò mò ghé góm. Ông ta nhìn ra ngoài.

Không khí đầy những bóng ma, vội vàng lang thang đây đó và than van rên rĩ lúc đi. Con ma nào cũng đeo xiềng y như Marley; một vài con (chắc là nặng tội) bị xích liền với nhau, không con nào được tự do. Nhiều con ma Scrooge biết khi sinh thời. Ông ta rất quen biết một con ma già mặc gilê trắng, một cái kết sắt khổng lồ gắn vào mắt cá chân, lão khóc lóc thảm thiết vì không thể giúp một người đàn bà bất hạnh bế đứa trẻ sơ sinh ngay dưới ngưỡng cửa. Cảnh khốn khổ của họ hiển hiện rõ ràng, vì họ cố tìm cách giúp đỡ những việc có tình người, song họ đã mất sức mạnh vĩnh viễn.

Scrooge không thể nói những người này tan vào sương mù hay sương mù che lấp họ. Nhưng họ và những tiếng nói của vong hồn họ cùng nhạt nhòa dần, và màn đêm lại y như lúc ông về nhà.

Scrooge đóng cửa sổ, kiểm tra cái cửa con ma đã lọt vào. Nó khóa hai lần, do chính tay ông khóa, các then không hề suy yếu. Ông định nói: “Bị bọm!” nhưng dừng lại ngay ở âm tiết đầu tiên. Hoặc vì những cảm xúc ông vừa trải qua, hoặc vì sự mệt nhọc ban ngày, hoặc vì ông ta đã hé thấy Thế giới Vô hình, hoặc vì câu chuyện chán ngắt của hồn ma, hoặc vì sự muộn màng của thời khắc, lại quá thiếu nghỉ ngơi, ông ta đi thẳng đến giường, không cởi quần áo và thiếp đi ngay lập tức.

HỒN MA ĐẦU TIÊN

Khi Scrooge thức giấc, trời tối đến mức ông chỉ phân biệt được cửa sổ trong suốt với các bức tường mờ đục trong phòng ngủ. Ông đang cố đưa mắt tìm kiếm xuyên bóng đêm thì các chòm chuông của nhà thờ gần đó điểm bốn lần mười lăm phút. Ông lắng nghe tiếng điểm giờ.

Ông vô cùng sửng sốt khi cái chuông nặng trĩu đánh suốt từ sáu đến bảy, từ bảy đến tám và đều đặn đến mười hai tiếng rồi ngừng. Mười hai! Khi ông đi nằm là quá hai giờ. Đồng hồ hỏng rồi. Ất là một cột băng đã lọt vào bên trong nó. Mười hai giờ!

Ông chạm vào lò xo chiếc đồng hồ treo tường, hiệu chỉnh cái đồng hồ phi lý nhất trên đời này. Nó đánh mười hai tiếng nhỏ và ngừng.

- Ơ kìa, mình không thể ngủ suốt một ngày thẳng đến đêm. - Scrooge nói. - Không thể có chuyện gì đó xảy ra với mặt trời, và bây giờ chắc là mười hai giờ trưa!

Hoảng hốt vì ý nghĩ ấy, ông lồm cồm xuống giường và dò dẫm đến cửa sổ. Ông phải dùng cánh tay áo choàng ngủ lau lớp sương giá rồi mới nhìn thấy mọi thứ; mà chỉ có thể nhìn thấy rất ít. Ông thấy trời còn rất tối và rét buốt, không hề có tiếng người đi lại tạo ra chuyển động đáng kể, và không còn nghi ngờ gì nữa, ban ngày sáng sủa đã bị bóng đêm đánh bật và chiếm lĩnh toàn thế giới. Nhẹ cả người, vì “Ba ngày sau cuộc thăm viếng đầu tiên dành cho ông Ebenezer Scrooge hoặc thứ tự của lão ta”, vân vân sẽ là sự an ninh kiểu Mỹ nếu không có ngày để

đếm.

Scrooge lại lên giường và nghĩ, nghĩ mãi mà chẳng nghĩ ra được gì. Càng nghĩ, ông ta càng bối rối; và càng cố không nghĩ, ông ta càng phải nghĩ.

Bóng ma của Marley quấy rầy ông ta quá thể. Mỗi lần tự phân tích, sau khi thẩm tra kỹ lưỡng, ông lại thảm nhủ tất cả chỉ là một giấc mơ, đầu óc ông lại bật như một cái lò xo khỏe về vị trí đầu tiên và tự hỏi: “Đây là mơ hay thực?”

Scrooge cứ nằm trong tình trạng này cho đến lúc chòm chuông báo ba lần mười lăm phút nữa, ông chợt nhớ ra bóng ma đã báo trước cuộc đến thăm ông vào lúc chuông điểm một giờ. Ông quyết nằm yên cho giờ ấy qua đi; và cho rằng không ngủ thêm còn hơn là chết, và có lẽ đây là giải pháp khôn ngoan nhất trong khả năng của ông.

Mười lăm phút sao dài đến thế, hơn một lần ông tưởng mình đã chìm vào giấc ngủ lơ mơ và bỏ lỡ tiếng chuông đồng hồ. Cuối cùng, nó đập vào cái tai đang lắng nghe của ông:

- Bính, boong!
- Mười lăm phút qua rồi, - Scrooge nói lúc đếm.
- Bính, boong!
- Nửa giờ đã qua, - Scrooge nói.
- Bính, boong!
- Thêm mười lăm phút nữa, - Scrooge nói.
- Bính, boong!
- Một giờ nữa, - Scrooge nói, hoan hỉ, - và chẳng có gì nữa!

Ông nói trước khi tiếng chuông đồng hồ ngân vang, lúc này là MỘT tiếng trầm, đục, giả dối, u uất. Ngọn đèn trong phòng lóe sáng ngay lập tức, và rèm giường ông cuốn lên.

Một bàn tay kéo rèm giường ông sang bên. Không phải rèm dưới chân giường, cũng không phải ở sau lưng, mà là những tấm rèm ngay trước mặt ông. Những tấm rèm của giường ông bị kéo sang một bên, và Scrooge bật dậy trong tư thế nửa nằm, thấy mình mặt đối mặt với vị khách đáng sợ đã kéo chúng: lúc này gần như tôi đứng ngay sát bên khuỷu tay bạn.

Đó là một hình dáng kỳ dị, giống như một đứa trẻ; nom không như một đứa trẻ mà như một ông già, nhìn qua môi trường siêu nhiên khiến diện mạo của nó mờ khỏi tầm nhìn và thu nhỏ theo tỉ lệ một đứa trẻ. Tóc nó phát phơ trên cổ và rủ xuống lưng, bạc trắng có lẽ vì tuổi tác; song bộ mặt không hề có một nếp nhăn, nước da hồng hào tươi tắn, mịn màng bạc nhất. Cánh tay rất dài và vạm vỡ, bàn tay cũng thế, dường như ẩn chứa một sức mạnh khác thường. Chân và bàn chân hình dáng thanh tú và để trần như các phần trên. Con ma mặc áo choàng không tay trắng toát; quanh eo thắt một cái thắt lưng bóng láng, óng ánh rất đẹp. Nó cầm một nhánh cây nhựa ruồi xanh tươi; và trái ngược kỳ quặc với biểu tượng mùa đông, quần áo của nó tô điểm những bông hoa mùa hè. Nhưng điều lạ lùng nhất là từ đỉnh đầu lóe ra một tia sáng chói lọi, ai cũng thấy, và chắc chắn là được dùng trong những khoảnh khắc âm u hơn, nách cặp một cái chụp lớn làm mũ.

Dù vậy, khi Scrooge nhìn nó, sự bình tĩnh của ông tăng dần, và không thấy nó có gì lạ lắm nhất. Nhờ cái thắt lưng tỏa sáng lấp lánh, lúc chỗ này lúc chỗ khác, lúc sáng lúc tối, nên hình dạng con ma thay đổi bất thường, lúc có một tay, lúc một chân, lúc hai mươi chân, lúc một đôi chân nhưng không có đầu, lúc có đầu lại không có thân, nhiều bộ phận mờ chông chông không nhìn thấy các đường nét trong không gian ảm đạm, đặc quánh và tan biến. Và, kỳ lạ chính là ở chỗ, sau đó nó lại hiện ra rõ ràng và

trong trẻo.

– Ông là Hồn ma mà tôi được báo trước phải không? - Scrooge hỏi.

– Đúng thế!

Giọng nói mềm mại và nhẹ nhàng. Khẽ lạ thường, dường như không phải của người đứng sát ngay sau ông mà ở một khoảng xa lắc.

– Ông là ai và là gì vậy? - Scrooge hỏi.

– Tôi là Hồn ma của Giáng sinh Quá khứ.

– Quá khứ từ lâu ư? - Scrooge hỏi và quan sát vóc người lùn tịt của con ma.

– Không. Là quá khứ của ông.

Nếu có người hỏi, Scrooge cũng không thể kể với bất kỳ ai rằng không hiểu vì sao, ông rất thèm nhìn thấy Vong hồn đội cái mũ của nó, và ông van nài nó đội lên.

– Gì kia! - Hồn ma kêu lên, - Ông sẽ vội vàng tắt ngay ánh sáng bằng bàn tay trần tục của ông, thứ ánh sáng tôi mang đến? Ông là một trong những người say mê làm cái mũ này và buộc tôi phải kếp sụn nó xuống tận lông mày hết năm này sang năm khác, chưa đủ sao?

Một mực cung kính, Scrooge chôi đây đẩy mọi ý định xúc phạm hoặc cố ý “đội mũ” cho Hồn ma, dù ở bất cứ giai đoạn nào trong đời ông ta. Rồi ông ta liều lĩnh hỏi thăm nó đến đây vì việc gì.

– Vì sự thịnh vượng của ông! - Con ma nói.

Scrooge rôi rít cảm ơn, nhưng không thể không nghĩ một đêm bị quấy quả mà chẳng có lợi gì hơn một kết cục như thế này. Hồn ma ắt là nghe được suy nghĩ của ông, vì nó nói ngay

lập tức:

– Sau đó, là vì sự cải tà quy chính của ông. Hãy chú ý!

Nói xong, nó chìa bàn tay mạnh mẽ ra và nhẹ nhàng nắm lấy cánh tay ông.

– Đứng dậy! Và đi cùng tôi!

Mặc kệ Scrooge van lơn, vào thời tiết và giờ khắc này không thích hợp cho việc tản bộ, rằng giường đã sưởi ấm, rằng nhiệt kế xuống dưới điểm đóng băng từ lâu, rằng không những ông ta ăn vận phong phanh, đi dép lê mà còn mặc áo choàng ngủ, đội mũ ngủ, rằng đi lúc này ông ta sẽ bị cảm lạnh mất. Cái nắm tay của nó tuy nhẹ nhàng như của phụ nữ song không cho cưỡng lại. Scrooge đứng dậy; nhưng Hồn ma tiến thẳng đến cửa sổ, ông túm lấy áo choàng của nó và khấn khoản:

– Tôi là người, - Scrooge than thở, - và có thể bị ngã.

– Hãy chịu đựng, chỉ cần bàn tay tôi chạm vào đó, - Hồn ma nói và đặt bàn tay lên trái tim ông ta, - ông sẽ được nâng lên cao hơn thế này!

Lời nói vừa thốt ra xong, họ đã qua bức tường và đứng trên một con đường miền quê thoáng đãng, hai bên là những cánh đồng. Thành phố đã biến mất hoàn toàn. Không còn nhìn thấy một vết tích nào nữa. Bóng tối và sương mù cũng biến theo, đang là một ngày mùa đông trong trẻo, lạnh lẽo, có tuyết trên mặt đất.

– Trời ơi! - Scrooge nói và đan hai tay vào nhau lúc ngược nhìn con ma. - Tôi sinh ra ở nơi này. Tôi đã là một chú bé ở đây!

Hồn ma dịu dàng, chăm chú nhìn ông. Sự động chạm nhẹ nhàng của nó, dẫu nhẹ và tức thời, hình như vẫn khiến ông già xúc động. Ông nhận ra rất nhiều mùi thơm thoảng trong không khí, mỗi mùi nối với rất nhiều ý nghĩ, hy vọng, niềm vui và sự

ân cần đã bị quên lãng từ lâu!

- Môi ông đang run kìa, - hồn ma nói. - Và cái gì kia trên má ông?

Scrooge lẩm bẩm, với sự nhận biết khác thường trong giọng nói, rằng đó là một cái mụn và ông nài con ma đưa ông đến nơi ông muốn.

- Ông có nhớ đường không? - Hồn ma hỏi thăm.

- Nhớ chứ! - Scrooge kêu to, sôi nổi, - có thể bị mất lại, tôi vẫn đi được.

- Vậy mà quên bằng nhiều năm như thế thì lạ thật! - Hồn ma nhận xét. - Chúng ta đi nào.

Họ lên đường, Scrooge nhận ra từng cái cổng, thùng thư, cái cây, cho đến lúc một thị trấn nhỏ xuất hiện phía xa, có cây cầu, nhà thờ và dòng sông quanh co. Vài con ngựa pony bồm xồm lóc cóc chạy đến chỗ họ, trên lưng là các cậu trai gọi to các cậu khác trong các xe độc mã, song mã do các nông phu cầm cương. Các cậu đều rất phấn chấn, la hét gọi nhau văng tạt cánh đồng tràn đầy tiếng nhạc vui vẻ, rằng khoái nghe trong không khí khô và lạnh này.

- Đây là những cái bóng của các sự việc đã qua, - hồn ma nói. - Họ không nhận biết được chúng ta đâu.

Những người lữ hành vui tươi vẫn đi; và lúc họ đến, Scrooge biết và gọi tên từng người. Vì sao ông lại hân hoan quá mức khi nhìn thấy họ? Vì sao cặp mắt cái nhìn lạnh lùng của ông lấp lánh, trái tim ông nảy lên khi họ đi qua? Vì sao ông lại tràn ngập vui mừng khi nghe họ chúc nhau Giáng sinh vui vẻ lúc chia tay ở các ngã tư và đường nhánh để về nhà? Giáng sinh vui vẻ là cái quái gì với Scrooge? Chẳng bég cái câu Giáng sinh vui vẻ đi! Nó có làm được điều gì tốt lành cho ông đâu?

- Nhà trường cũng không hoàn toàn vắng vẻ, - con ma nói. - Ở đó vẫn có một cậu bé lẻ loi, bị các bạn phớt lờ.

Scrooge nói ông biết chuyện đó. Và ông nức nở.

Họ rời đường chính, rẽ vào con đường làng, ông còn nhớ rất rõ và chẳng mấy chốc đến gần một tòa nhà lớn bằng gạch đỏ, có một cái chong chóng gió nhỏ gắn ở đỉnh vòm trên mái nhà, bên trong treo một quả chuông. Đó là một tòa nhà lớn, nhưng là một trong những tài sản bị bỏ quên, vì các phòng làm việc rộng rãi ít được sử dụng, các bức tường ẩm ướt, phủ đầy rêu; các cửa sổ gãy vỡ, và cánh cổng mục nát. Nhiều con gà cục cục và đi khệnh khạng trong chuồng ngựa; nhà để xe và nhà kho cỏ mọc đầy, tràn lan. Ở bên trong, không còn gìn giữ được tình trạng xưa nữa; bước vào tiền sảnh tối tăm và liếc nhìn qua các cánh cửa mở toang của nhiều phòng, họ thấy chúng rất rộng, trang bị đồ đạc sơ sài và lạnh lẽo. Không khí thoáng hơi hướng trần tục, một vẻ nghèo xác xơ không hiểu vì sao làm ta liên tưởng đến một nơi được trang hoàng quá nhiều ánh nến và quá ít đồ ăn.

Họ - bóng ma và Scrooge - đi qua tiền sảnh, đến một cánh cửa ở đằng sau nhà. Cửa mở toang trước mắt họ, phơi bày một căn phòng dài, trống trải, u sầu, sự tĩnh mịch càng trầm trọng hơn vì các hàng ghế dài và bàn học bằng gỗ thông đơn sơ. Trên một trong những cái ghế đó, một cậu bé lẻ loi đang đọc gần lò sưởi lờ mờ; Scrooge ngồi xuống một cái ghế dài và bật khóc khi nhìn thấy bản thân mình, tội nghiệp, bị lãng quên.

Trong tòa nhà không một tiếng vang ngấm ngấm, không một tiếng chít chít và tranh giành của lũ chuột sau các tấm bảng, không một giọt nước tan nửa vời tí tách từ ống máng trong cái sân sau buồn tẻ, không một tiếng thở dài trong các cành trĩu lá của một cây bạch dương buồn bã, không một cái nhún nhảy

lười nhác của cánh cửa nhà kho trống rỗng, không, không một tiếng lách tách trong lò sưởi, nhưng tất cả ùa vào trái tim Scrooge khiến nó mềm dịu lại, và khơi dòng thoải mái cho những giọt nước mắt của ông.

Hồn ma chạm vào cánh tay ông, và chỉ vào ông hồi trẻ, đang mải mê đọc. Bất thành linh, một người đàn ông ăn vận trang phục nước ngoài, thật một cách ngạc nhiên và nhìn thấy là nhận ra ngay, dắt một con lừa chất đầy củi.

- Kìa, đây là Ali Baba! - Scrooge kêu lên, vui sướng. - Đây chính là ông già Ali Baba thật thà! Phải, phải, tôi biết mà. Một lần Giáng sinh, khi cậu bé lẻ loi ở đằng kia bị bỏ lại một mình, ông ta đã đến lần đầu tiên, và chỉ lần đó thôi. Cậu bé tội nghiệp! - Scrooge nói, - Còn Valentine và Orson, người anh trai lêu lổng của cậu ta, họ ở đằng kia kìa! Tên cậu ấy là gì nhỉ, cái cậu gục xuống gần bàn ngủ thiếp đi bên cổng Damascus, ông có nhìn thấy không? Còn viên giám mã của nhà vua bị các thần linh treo ngược lên, cắm đầu xuống đất; Đáng đời cho hắn! Tôi mừng vì chuyện đó. Bận gì đến hắn mà cứ phải lấy công chúa bằng được?

Các bạn làm ăn của Scrooge ở London mà nghe thấy Scrooge dồn hết sự sốt sắng tự nhiên của mình vào những chủ đề như thế bằng giọng khác thường nhất, nửa cười nửa khóc; nhìn thấy bộ mặt ngẩng cao và kích động của ông ta, hẳn họ sẽ ngạc nhiên lắm lắm.

- Đằng kia có một con vẹt! - Scrooge kêu to. - Thân xanh biếc, đuôi vàng và cái mỏ như cây rau diếp mọc trên đỉnh đầu, chính là nó đấy! Nó đã gọi ông chủ là Robinson Crusoe tội nghiệp lúc ông về nhà sau một chuyến đi thuyền vòng quanh đảo. "Robinson Crusoe tội nghiệp, ông ở đâu, Robinson Crusoe?". Ông ta đã tưởng mình mơ, nhưng không phải. Ông

biết đây, đó chính là con vẹt. Rồi Thứ Sáu đến, chạy thục mạng đến nhánh sông nhỏ! Halô! Húp! Halô!

Rồi, nhanh chóng chuyển giọng rất lạ với tính cách thường ngày của ông, Scrooge nói, thương cho mình trước kia: “Tội nghiệp cậu bé!” và lại khóc.

– Tôi ao ước, - Scrooge làm bầm, thọc hai tay vào túi và nom ông ta đắn đo, sau khi lau khô mắt bằng cổ tay áo, - nhưng bây giờ quá muộn mất rồi.

– Có việc gì vậy? - Hồn ma hỏi.

– Không có gì, - Scrooge nói. - Đêm qua, một cậu bé đã hát bài mừng Giáng sinh bên cửa nhà tôi. Lẽ ra tôi nên cho cậu ta cái gì đó, vậy thôi.

Bóng ma cười mỉm tư lự, và vẫy tay, bảo:

– Chúng ta hãy xem Giáng sinh khác vậy!

Lập tức Scrooge trước kia lớn bổng lên, căn phòng trở nên hơi tối hơn và bần thủ hơn. Các tấm bảng co lại; cửa sổ cốt kết; nhiều mảng vữa rơi từ trên trần xuống, lộ ra những thanh gỗ mỏng lát trần, nhưng Scrooge làm sao biết được vì sao cơ sự lại thế này. Ông ta chỉ biết nó hoàn toàn chính xác, rằng mọi việc đã xảy ra như thế; rằng ông đã ở đó, lại lẻ loi trong lúc các cậu bé khác đã về nhà hưởng những ngày nghỉ lễ vui vẻ.

Lúc này Scrooge không đọc nữa, mà chán chường đi lên đi xuống. Scrooge nhìn bóng ma và rầu rĩ lắc đầu, lo lắng liếc nhìn ra cửa.

Cửa bật mở, một cô bé, bé hơn cậu kia nhiều, lao vào và vòng cánh tay quanh cổ cậu, hôn cậu tới tấp và gọi cậu là “anh trai yêu quý”.

– Em phải đến đưa anh về nhà, anh trai yêu quý ơi! - Cô bé nói, rồi vừa vỗ hai bàn tay bé xíu vừa gập người xuống vì cười. -

Đưa anh về nhà, về nhà, về nhà!

– Về nhà ư, hử nhóc Fan? - Cậu bé đáp lại.

– Vâng ạ! - Cô bé đáp lại, tràn trề vui sướng. - Về nhà mãi mãi, anh nhé. Về vĩnh viễn. Bố tử tế hơn trước nhiều, và nhà mình y như thiên đường! Một buổi tối đáng yêu, bố nói năng với em dịu dàng, thế là em không sợ nữa, em hỏi bố lần nữa xem anh có thể về nhà được không, bố bảo: Ừ, được; và bảo em lên xe đưa anh về. Anh là đàn ông, - đứa trẻ nói và mở to đôi mắt, - đừng bao giờ anh trở lại đây nữa nhé; nhưng trước hết anh em mình sẽ cùng nhau hưởng Giáng sinh, là lúc vui vẻ nhất trên đời.

– Còn em đúng là trưởng thành hẳn hoi rồi, bé Fan ạ! - Cậu bé kêu to.

Cô bé vỗ tay và cười, rồi cô chạm vào đầu anh, nhưng nó quá bé, nó lại cười và đứng nhón chân lên, ôm lấy anh trai. Nó bắt đầu kéo anh nó ra cửa, với vẻ sốt sắng rất trẻ con, còn cậu bé miễn cưỡng đi cùng em.

Một giọng nói khủng khiếp trong tiền sảnh quát:

– Mang cái rương của cậu Scrooge xuống kia!

Trong tiền sảnh xuất hiện một thầy giáo, trừng trừng nhìn Scrooge và bắt tay cậu với một vẻ hạ cố dữ tợn, khiến cậu sợ chết khiếp, đôi tay run run. Sau đó, thầy đưa cậu và em gái vào một lồng cầu thang cổ của một cửa hàng đẹp chưa từng thấy đang rung lên, nơi có các bản đồ treo kín tường, những quả địa cầu trên cửa sổ trông như sắp vì lạnh. Thầy giơ ra một bình thót cổ đựng rượu vang nhẹ kỳ lạ và một khối bánh ngọt kỳ lạ, rồi chia những thứ ngon lành đó cho mấy đứa trẻ; đồng thời bảo một người hầu gầy còm đưa một cốc “gì đó” mời người xà ích, anh ta trả lời xin cảm ơn quý ông, nhưng nếu chất lỏng đó

rút từ cùng cái thùng anh ta đã ném thì, thà không uống còn hơn. Lúc này, rương của cậu Scrooge đã buộc lên nóc xe ngựa, bọn trẻ chào biệt thầy giáo và chui vào cái xe hoan hỉ lao xuống khu vườn trải dài, bánh xe lao nhanh vào làn sương muối và tuyết, làm tung lên những cái lá sẫm màu của cây thường xuân giống như bụi nước.

- Lúc nào cũng dễ ốm, chỉ một hơi thở cũng có thể tàn héo, - bóng ma nói. - Nhưng cô ấy có trái tim thật rộng lớn.

- Nó là thế đấy, - Scrooge nói. - Ông nói đúng. Tôi sẽ không nói ngược lại đâu, Hồn ma ạ. Lạy Trời!

- Cô ấy qua đời khi đã là một người đàn bà có nhiều con, tôi nghĩ thế, - bóng ma nói.

- Có một đứa thôi, - Scrooge đáp lại.

- Thật ư, - bóng ma nói. - Cháu trai của ông!

Hình như tâm trí Scrooge có cái gì đó khó chịu, ông trả lời vắn tắt:

- Phải.

Họ đã rời khỏi trường một lúc và lúc này đang trên các đường phố đông đúc của thành phố, nơi khách bộ hành lờ mờ qua lại, những cỗ xe ngựa mờ ảo giành đường, mọi thứ ồn ào và hỗn độn y như một thành phố thật. Nó khá giản dị, nhiều cửa hàng quần áo, và ở đây cũng là dịp Giáng sinh; nhưng đang là buổi tối, và các đường phố đã lên đèn.

Con ma dừng lại bên cửa một cửa hàng nào đó, và hỏi Scrooge có nhận ra không.

- Tôi biết chứ! - Scrooge nói. - Tôi chẳng học việc ở đây sao?

Họ vào trong. Trong tầm nhìn là một quý ông đội tóc giả xứ Wales, ngồi sau cái bàn cao đến mức nếu ông ta cao thêm độ dăm centimét, chắc sẽ cộc đầu vào trần; Scrooge kêu to, phần

khích:

– Trời ơi, đây là ông già Fezziwig! Chao ôi, ông Fezziwig còn sống!

Ông già Fezziwig đặt bút và ngược nhìn đồng hồ, kim chỉ số bảy. Ông xoa xoa tay, sửa lại cái gilê rộng, và tự cười nhạo mình, con người ông từ đôi giày đến giọng nói đều hiền hậu, ông gọi to bằng giọng thoải mái, trầm, ấm áp và vui vẻ:

– Ơ, kìa! Ebenezer! Dick!

Scrooge ngày xưa giờ đã là một thanh niên, nhanh nhẩu bước vào cùng với cậu bạn cùng học việc.

– Nhất định là Dick Wilkins rồi! - Scrooge nói với bóng ma. - Trời đất ơi, đúng rồi. Đúng cậu ta. Cái cậu Dick ấy gắn bó với tôi lắm. Tội nghiệp Dick! Trời ơi, than ôi!

– Ô hô hô, các chàng trai của tôi! - Ông Fezziwig nói. - Tối nay không còn việc gì nữa đâu. Chúc mừng Giáng sinh, Dick. Chúc mừng Giáng sinh, Ebenezer! Chúng ta đóng cửa hàng thôi, - ông già Fezziwig gọi và vỗ tay một cái thật kêu, - ngay lập tức!

Bạn sẽ không thể tin nổi hai anh chàng này làm việc ra sao đâu! Họ khuân các cánh cửa chớp ra phố - một, hai, ba -, đặt vào đúng chỗ, - bốn, năm, sáu - ghép chúng lại, - bảy, tám, chín - trở về trước khi bạn đếm đến mười hai, và thở hổn hển như những con ngựa đua.

– Hoan hô! - Ông già Fezziwig kêu to và nhảy từ cái bàn cao xuống, nhanh nhẹn lạ thường, - Thu dọn đi, chúng ta phải dọn ở đây cho rộng vào đây! Vui lên nào, Dick! Ríu rít lên, Ebenezer!

Thu dọn! Chẳng có gì họ không thu dọn, hoặc không thể thu dọn, còn ông già Fezziwig đứng xem. Việc dọn dẹp xong trong chớp mắt. Mọi thứ có thể di chuyển được khuân đi, dường như bị gạt khỏi sinh hoạt chung mãi mãi, sàn nhà được quét sạch và

tươi nước, các ngọn đèn được trang hoàng, chắt đốt được xếp vào lò sưởi, kho hàng trở thành một phòng khiêu vũ gọn gàng, ấm áp, khô ráo và sáng sủa, đúng như bạn mong ước trong một đêm đông như thế này.

Một tay vĩ cầm bước vào cùng cuốn sách nhạc, leo lên cái bàn cao ngất và biến nó thành khoang nhạc, rồi so dây như năm chục cái bụng đau ùng ục. Bà Fezziwig vào, nụ cười rộng mở. Rồi ba cô Fezziwig, tươi tắn và đáng yêu. Họ khiến trái tim của sáu chàng thanh niên đang theo đuổi tan vỡ. Rồi tất cả nam, nữ làm thuê tại cửa hàng. Cô hầu đến cùng người anh họ là thợ làm bánh mì. Cô đầu bếp vào cùng anh bán sữa, bạn đặc biệt thân của anh trai cô ta. Một lũ khách ngại bàn ăn của ông chủ không đủ chỗ nên cứ nấp sau cô gái nhà bên, nhưng bị bà chủ của cô ta vốn thính tai nghe được, kéo vào. Tất cả bọn họ, người nọ đến tiếp người kia; người bẽn lẽn, người táo bạo, người duyên dáng, người vụng về, người đẩy, người kéo, dù thế nào thì tất cả cũng đã đến. Cả thấy hai chục cặp đến cùng một lúc; những bàn tay giơ nửa vòng tròn rồi trở lại theo đường khác, hạ xuống lưng chừng lại giơ lên; những vòng tròn và vòng tròn theo nhiều giai đoạn khác nhau tạo thành từng nhóm thân mật; cặp già cả nhất luôn xuất hiện nhằm chỗ; cặp mới cưới bắt đầu khiêu vũ ngay lúc vừa đến, cuối cùng là tất cả các cặp, chẳng cần ai lôi kéo! Đến lúc này, ông già Fezziwig vỗ tay ra hiệu ngừng vũ điệu lại và kêu to:

– Tuyệt lắm!

Người chơi vĩ cầm nhúng bộ mặt nóng bừng vào hũ bia đen dành riêng cho việc này. Nhưng rồi, từ chối nghỉ ngơi, anh ta lại xuất hiện và ngay lập tức bắt đầu lại, dù chẳng còn ai khiêu vũ nữa, như thể có một tay chơi vĩ cầm khác đã bị khiêng về nhà trên một cánh cửa chớp, một lũ và anh ta là người mới

tin, quyết chí đánh bật người kia ra khỏi tầm nhìn hoặc bỏ mạng.

Càng khiêu vũ càng nhiều tiền phạt, càng khiêu vũ càng xơi nào bánh ngọt, nào rượu negus*, nào thịt quay, thịt luộc, bánh patê, và rất nhiều bia. Nhưng ấn tượng mạnh nhất là khi tay kéo vĩ cầm chơi bài Ngài Roger de Coverley. Ông già Fezziwig đứng phắt dậy, nhảy cùng bà Fezziwig. Cặp già nhất cũng nhảy, phải có một vật cứng nhất mới tách được họ ra; ba, bốn rồi hai chục cặp bạn nhảy; không người nào đùa giỡn nữa, mọi người đều khiêu vũ, chẳng ai còn ý niệm đi là gì.

Nhưng nếu họ nhảy gấp đôi như nhiều người - chà chà, bốn lần -, ông già Fezziwig sẽ là một đối thủ xứng tầm với họ, cả bà Fezziwig cũng thế. Bà là bạn nhảy xứng tầm của ông, với mọi ý nghĩa của từ này. Nếu đây chưa phải là lời tán dương cao nhất, hãy bảo tôi lời hay hơn và tôi sẽ dùng ngay lập tức. Một ánh sáng đẹp xuất hiện từ bắp chân cặp Fezziwig. Chúng được chiếu sáng như ánh trăng trong suốt vũ điệu. Không thể dự đoán trước dù vào bất cứ lúc nào, rằng sau đó chúng sẽ ra sao. Lúc ông bà Fezziwig nhảy suốt từ đầu đến cuối vũ điệu, tiến lên và lùi xuống, tay trong tay, cúi đầu và nhún gối, xoay người và trở về chỗ: Fezziwig “cắt” hết sức khéo léo, dường như ông ta nháy đôi chân và múa bàn chân lần nữa mà không hề loạng choạng.

Khi chuông điểm mười một tiếng, cuộc khiêu vũ gia đình này chấm dứt. Ông bà Fezziwig đứng cạnh nhau bên cửa, bắt tay từng người lúc họ đi ra, chúc Giáng sinh Vui vẻ. Lúc mọi người đã ra về trừ hai cậu học việc, họ cũng chúc nhau như thế. Lúc những giọng nói vui vẻ đã tắt, mấy chàng trai lên giường của họ dưới cái quây phía sau cửa hàng.

– Một việc nhỏ làm những con người khờ dại này đầy lòng biết ơn, - bóng ma nói.

- Nhỏ ư! - Scrooge nhắc lại.

Bóng ma ra hiệu cho Scrooge lắng nghe hai cậu học việc đang hết lòng ca ngợi ông bà Fezziwig; bóng ma nói:

- Mà sao lại không kia chứ? Ông ta đã chi vài bảng trong số tiền lớn của ông: có lẽ chỉ ba hoặc bốn bảng. Ông ta chẳng rất xứng đáng với lời tán dương đó sao?

- Không, - Scrooge nói, nổi nóng vì lời nhận xét và bất giác nói, giống như ông trước kia chứ không phải ông bây giờ:

- Không đâu, Hồn ma ạ. Ông ta có khả năng làm chúng tôi vui sướng hoặc bất hạnh; khiến công việc của chúng tôi nhẹ nhàng hay nặng nhọc, mãn nguyện hoặc vất vả. Phải nói rằng quyền lực của ông ta nằm trong lời nói và vẻ mặt; trong những thứ tưởng như không đáng kể và vô nghĩa đến mức không thể thêm bớt và tính đếm: rồi sau đó thì sao? Niềm vui ông ta ban cho to lớn bằng cả một tài sản.

Scrooge cảm thấy cái liếc nhìn của Hồn ma, và ngừng lại.

- Có việc gì thế? - Hồn ma hỏi.

- Không có gì đặc biệt, - Scrooge nói.

- Tôi nghĩ là có đấy, - hồn ma khẳng khẳng.

- Không, - Scrooge nói, - không. Tôi chỉ muốn nói với thư ký của tôi một, hai lời. Thế thôi.

Cái “tôi” trước kia của Scrooge tắt các ngọn đèn lúc ông ta thốt ra lời mong ước; và Scrooge cùng bóng ma lại đứng cạnh nhau giữa trời.

- Thời gian của tôi sắp hết rồi, - Hồn ma nhận xét. - Nhanh lên!

Câu đó không nhằm vào Scrooge hoặc bất kỳ ai nó có thể nhìn thấy, nhưng có hiệu quả ngay lập tức. Vì một lần nữa,

Scrooge lại nhìn thấy mình. Lúc này đã lớn hơn, một người đàn ông đang độ thanh xuân. Mặt anh ta chưa có những nếp nhăn khắc nghiệt và tàn nhẫn như những năm sau này, nhưng bắt đầu mang vẻ lo lắng và hám lợi. Trong cái nhìn đầy háo hức, tham lam và nôn nóng, chứng tỏ sự đam mê đã bén rễ, là nơi bóng của cái cây đang lớn sẽ rủ xuống.

Scrooge không chỉ có một mình, mà ngồi cạnh một cô gái xinh đẹp vận đồ tang, mắt cô đầy nước nhưng vẫn lấp lánh trong ánh sáng tỏa ra từ bóng ma Giáng sinh Quá khứ.

- Nó ít có ý nghĩa với anh, rất ít, - cô gái nói, dịu dàng. - Có một thần tượng khác đã thay thế em; Nếu nó có thể làm anh vui và an ủi anh đúng lúc như em vẫn cố làm, thì em chẳng còn lý do gì để tiếc nuối.

- Thần tượng nào thay thế được em kia chứ? - anh ta cãi.

- Một thần tượng bằng vàng.

- Đây là công việc giao dịch bình thường trên đời! - Anh ta nói. - Trên trái đất này, chẳng gì khó chịu bằng nghèo khổ; và chẳng gì bị lên án gay gắt bằng việc theo đuổi sự giàu có!

- Anh sợ cuộc đời quá nhiều, - cô gái nhẹ nhàng trả lời. - Mọi mong muốn khác của anh kết hợp thành hy vọng làm người tham lam toàn vẹn. Em đã thấy những khát vọng cao quý hơn của anh sụp đổ hết cái này đến cái khác, cho đến khi Lợi lộc, niềm say mê chủ yếu ấy choán lấy anh. Em nói đúng không?

- Rồi thì sao nào? - Anh ta trả miếng. - Dầu anh ngày càng khôn ngoan hơn, thì đã sao? Anh không thay đổi gì với em.

Cô gái lắc đầu.

- Vậy ra là anh ư?

- Giao ước của chúng ta đã cũ. Nó có khi cả hai ta đều nghèo và hài lòng với cái mình có, cho đến khi chúng ta có thể khám

khá hơn nhờ sự chăm chỉ, nhẫn nại của mình. Anh đang thay đổi. Nó đã làm anh thành người khác rồi.

– Anh là một thanh niên, - anh ta sốt ruột nói.

– Cảm nghĩ riêng của anh mách bảo anh rằng anh không như hiện có, - cô trả lời. - Còn em vẫn thế. Nó là thứ bảo đảm hạnh phúc khi chúng ta đồng tâm chịu khổ như hiện giờ chúng ta là một đôi. Em đã nghĩ đến điều này từ lâu, nghĩ nhiều lần mà chưa nói ra. Giờ thì em nghĩ đã đủ và có thể giải thoát cho anh.

– Anh đã yêu cầu giải thoát bao giờ chưa?

– Bằng lời nói thì chưa. Chưa bao giờ.

– Vậy thì bằng gì?

– Bằng cách thay đổi tính tình; bằng thay đổi tâm hồn; bằng không khí của cuộc sống khác, hy vọng khác cũng như kết cục huy hoàng của nó. Mọi thứ làm nên tình yêu của em chẳng có giá trị hoặc đáng giá gì trong mắt anh. Nếu việc này chưa bao giờ tồn tại giữa hai ta, - cô gái nói và nhìn Scrooge, dịu dàng nhưng kiên quyết, - thì anh cứ bảo em, anh sẽ tìm ra em và cố giành em bằng được lúc này? Chao ôi, không đâu!

Hình như anh ta chịu thua lời phán xét công bằng ấy, dù rất tức. Nhưng anh ta cố nói:

– Em đừng nghĩ thế.

– Em sẽ rất mừng nếu có thể nghĩ khác đi, - cô gái trả lời. - Có Trời chứng giám! Khi em hiểu được thực tế này, em cũng biết nó mạnh và hấp dẫn biết chừng nào. Nhưng nếu hôm qua, hôm nay, ngày mai anh tự do, liệu em có thể tin anh sẽ chọn một cô gái không của hồi môn, - anh là người ngay cả trong lúc tâm tình thân thiết với cô ta, vẫn cân nhắc mọi thứ bằng lợi lộc, hoặc chọn cô ta vì một khoảnh khắc anh đủ nhằm lẫn về nguyên tắc chủ đạo, và em không biết ngay sau đó anh có ăn

năn và hối hận không? Còn em thì có, vì thế em giải phóng cho anh. Bằng cả trái tim chân thành và tình yêu đã có với anh.

Anh ta định cất lời, nhưng cô đã ngoảnh đi và nói tiếp:

- Có lẽ anh sẽ đau đớn vì việc này, - hồi ức về quá khứ dở dang làm em hy vọng là thế. Chỉ một thời gian rất, rất ngắn thôi, anh sẽ gạt bỏ những kỷ niệm vui sướng như một giấc mơ vô ích bất ngờ làm anh thức giấc. Có lẽ anh sẽ hạnh phúc trong cuộc sống mà anh chọn lựa!

Cô rời bỏ anh, và họ chia tay.

- Hỡi hồn ma! Xin đừng cho tôi xem nữa! Hãy đưa tôi về nhà. Tại sao ông lại thích thú hành hạ tôi như vậy?

- Một cái bóng nữa thôi! - Hồn ma kêu to.

- Không gì nữa hết! - Scrooge gào. - Không gì nữa! Tôi không muốn nhìn thấy nữa. Xin đừng cho tôi xem thêm nữa!

Nhưng con ma tàn nhẫn giữ chặt Scrooge bằng cả hai tay, và ép ông ta theo dõi việc tiếp theo.

Họ ở trong một quang cảnh và địa điểm khác; một căn phòng không rộng hoặc không đẹp lắm, nhưng đầy tiện nghi. Một thiếu nữ xinh đẹp ngồi gần lò sưởi mùa đông, giống người phụ nữ khi trước đến nỗi Scrooge tưởng là người đó, cho đến lúc nhìn thấy bà ta, lúc này là một thiếu phụ đoan trang, ngồi đối diện với con gái. Trong phòng rất ồn ào vì có nhiều trẻ con, và trong tâm trạng bối rối Scrooge không đếm được, trái với đám người trứ danh trong bài thơ, chúng không phải là bốn chục đứa cư xử y như nhau, mà mỗi đứa âm ỉ cứ như bốn chục đứa vậy. Hậu quả là om sòm ngoài sức tưởng tượng, nhưng hình như chẳng ai bực mình. Ngược lại, cả bà mẹ lẫn cô con gái đều cười vui vẻ và rất thích thú; Chẳng mấy chốc, cô gái còn tham gia vào các trò chơi, bị những tên nhóc làm kẻ cướp tước đoạt

tàn nhẫn nhất. May mà ta không phải là một trong những tên ấy! Tuy rằng ta không bao giờ man rợ như vậy, không, không bao giờ! Ta sẽ không vì của cải trên cả cõi đời này mà vò nhàu mái tóc tết bím, kéo nó xuống, sẽ không giật phăng đôi giày xinh xắn quý giá kia, cầu Chúa phù hộ cho linh hồn con! Xin hãy cứu con. Ta sẽ không thể như cái lũ trơ tráo kia, dám đo eo của cô gái trong các trò chơi; cũng không dám mơ cánh tay ta ôm vòng quanh eo nàng để trừng phạt, dù có xảy ra việc đó. Ta thú nhận, điều ta thèm muốn nhất là được chạm vào môi nàng, để cầu xin nàng hé mở chúng ra; ta thèm được nhìn diễm mi của cặp mắt đang nhìn xuống của nàng, cặp mắt chưa bao giờ liếc ai, ta muốn được gỡ những sóng tóc của nàng, từng mẩu tóc cũng là món quà tặng vô giá: tóm lại, ta thú nhận là đã yêu nàng bằng sự phóng túng thanh thoát nhất của một đứa trẻ, và chỉ khi thành người đàn ông mới đủ hiểu biết được giá trị của tình yêu ấy.

Lúc này có tiếng gõ cửa, và ngay lập tức nàng, với bộ mặt tươi cười và quần áo xốc xếch, đang là trung tâm của cả đám náo nhiệt và hào hứng, ủa ra đón mừng người cha cùng một người mang nặng những đồ chơi và quà Giáng sinh. Rồi những tiếng la hét, tranh giành và tấn công người phu khuân vác vô phương tự vệ! Lấy ghế làm thang, chúng thọc tay vào túi ông ta, cướp những gói quà bọc giấy màu nâu, túm chặt cà vạt của ông, quàng tay quanh cổ ông, đâm thùm thụp vào lưng và đá vào chân ông, những cú đá yêu thương không kìm nén! Những tiếng hò reo ngạc nhiên và mãn nguyện mỗi lúc một tăng cùng một gói quà nhận được! Lời tuyên bố kinh khủng là cho em bé vào cái chảo rán của búp bê và đút vào miệng, còn đáng ngờ hơn là nuốt con gà tây tưởng tượng trên cái đĩa bằng gỗ! Nhẹ cả người khi thấy đây chỉ là báo động giả! Niềm vui, sự biết ơn và

hưng phấn! Tất cả những thứ đó không sao tả xiết. Khi đã đủ, bọn trẻ con vui sướng ở mọi mức độ, ùa ra khỏi phòng khách, và mỗi bước một bậc thang, chúng leo lên tầng thượng ngôi nhà là nơi chúng ngủ và ngôi nhà im ắng dần.

Lúc này Scrooge chăm chú ngắm nhìn hơn bao giờ, khi ông chủ nhà được cô con gái nũng nịu dựa vào người, ông ngồi xuống với cô và mẹ cô bên lò sưởi; Scrooge nghĩ giá được một người duyên dáng và đầy hứa hẹn như thế, gọi ông là cha và đem lại cả một mùa xuân cho đoạn đời mùa đông heo hắt của ông, cái nhìn của ông thực sự mờ đi.

- Belle à, - người chồng nói và mỉm cười quay sang vợ, - chiều nay tôi gặp một người bạn cũ.

- Ai vậy, mình?

- Mình thử đoán xem!

- Làm sao em đoán được? Chà, em không quen sao? - Bà vừa nói thêm vừa thở, và cười lúc ông cười to. - Ông Scrooge.

- Đúng là ông Scrooge. Tôi đi qua cửa sổ phòng làm việc của ông ấy, thấy chưa đóng, bên trong là ông ta và ngọn nến, tôi không thể không ghé vào. Nghe đồn người hùn vốn với ông ấy sắp chết, và ông ta ngồi một mình. Hoàn toàn đơn độc trên đời, tôi tin thế.

- Này hồn ma! - Scrooge nói, giọng rạn vỡ, - hãy đưa tôi ra khỏi chỗ này.

- Tôi đã bảo ông đây là những cái bóng của thời đã qua mà, - con ma nói. - Họ là thế, và họ không trách cứ gì tôi đâu!

- Hãy đưa tôi đi! - Scrooge kêu lên, - Tôi không thể chịu nổi nữa!

Ông ta quay sang con ma, và thấy nó nhìn ông với bộ mặt mà lạ lùng thay, trên đó là toàn bộ những mảnh ghép của các bộ

mặt nó đã chỉ cho ông, đang vật lộn với nó.

– Hãy buông tha tôi! Đưa tôi trở về. Đừng ám tôi nữa!

Trong cuộc vật lộn, nếu có thể gọi là thế, con ma chống lại một cách vô hình, từng phần trên người nó không hề bị xáo trộn vì bất cứ sự ráng sức nào của kẻ thù, Scrooge nhận thấy ánh sáng của nó bừng cháy rực rỡ; và ảnh hưởng của nó lên ông yếu đi, ông vội lấy cái chụp nến rồi bằng một động tác đột ngột, ông úp lên đầu nó.

Hồn ma sụp xuống dưới cái chụp phủ lên toàn bộ hình dáng của nó; nhưng dù Scrooge ấn xuống bằng cả sức lực, ông vẫn không thể che khuất được ánh sáng, nó vẫn tràn ra từ dưới cái chụp, một dòng sáng chan chứa trên sàn.

Ông cảm thấy mệt lử và buồn ngủ không sao cưỡng lại được; Hơn nữa, ông đang trong phòng ngủ của mình. Bàn tay ông buông cái chụp ra; vừa đủ thời gian cho ông lảo đảo đến giường, trước khi ông chìm vào giấc ngủ nặng nề.

HỒN MA THỨ HAI

– Kia, là NGÀY GIÁNG SINH.

– Là Ngày Giáng sinh! - Scrooge tự nhủ. Thức giấc vào giữa cơn ngáy dai dẳng khác thường và ngồi dậy trên giường cho tỉnh trí, Scrooge chẳng có lý do gì mà bảo chuông lại điểm một tiếng. Ông cảm thấy đúng lúc này, ông đã hoàn hồn cho mục đích đặc biệt gặp tín sứ thứ hai do Jacob Marley phái đến với ông. Nhưng thấy mình ớn lạnh khi tự hỏi những tấm rèm của ông che chắn cho con ma mới kia có kéo lên không, ông kéo tuột từng cái sang một bên rồi nằm lại, coi chừng cẩn thận mọi thứ quanh giường. Ông muốn thách thức hồn ma vào lúc nó xuất hiện, không muốn bị ngỡ ngàng và căng thẳng.

Các quý ông thuộc loại tự do thoải mái thường vây vo đã quen với một hoặc hai nước cờ, thường là người đánh đồng với giờ giấc, thể hiện phạm vi rộng lớn khả năng mạo hiểm của họ bằng cách quan sát vì họ rất thạo mọi trò, từ đánh tráo sấp ngửa đến tội ngộ sát, giữa các cực đối lập, chắc chắn có một phạm vi rộng lớn và toàn diện của các vấn đề. Chẳng cần mạo hiểm cũng như táo bạo, tôi không dám kêu gọi bạn tin rằng Scrooge đã chuẩn bị sẵn sàng cả một phạm vi mệnh mông những tướng mạo kỳ lạ, và giữa một đứa trẻ với con tê giác cũng chẳng có gì khiến ông ta sửng sốt cho lắm.

Lúc này, đã chuẩn bị hầu hết mọi thứ, Scrooge không còn biết phải làm gì nữa; Rốt cuộc, khi chuông điểm một tiếng và chẳng thấy hình bóng nào xuất hiện, ông lên cơn run dữ dội.

Năm phút, rồi mười phút, mười lăm phút qua đi, vẫn chẳng có gì. Ông vẫn nằm trên giường, giữa ánh sáng chói lòa tuôn chảy trên giường lúc chuông điểm giờ. Nó là ánh sáng duy nhất và gây hoảng hốt hơn cả một tá ma, ông bất lực hiểu ra rằng như thế có nghĩa là gì hoặc sẽ là ở đâu. Thỉnh thoảng, ông sợ rằng nó có thể xuất hiện vào khoảnh khắc thú vị của sự tự bốc cháy, không hề có lời an ủi là biết trước sự ấy. Tuy vậy, ông bắt đầu suy nghĩ, như bạn hoặc tôi phải nghĩ ngay từ đầu, thông thường người trong tình thế khó khăn đều biết nên làm gì và nhất thiết phải làm gì, cuối cùng, ông ta cho rằng nguồn và bí mật của ánh sáng ma quái này có lẽ là trong căn phòng kế bên, từ đó mà lần ra nó, hình như nó đang phát sáng. Ý nghĩ này choán hết tâm trí Scrooge, ông nhẹ nhàng ngồi dậy và xỏ vào đôi dép lê, tiến ra cửa.

Đúng lúc Scrooge đặt tay lên chốt cửa, một giọng nói kỳ lạ gọi tên ông và bảo ông quay vào. Ông tuân theo.

Đây là phòng riêng của ông. Không còn nghi ngờ gì nữa. Nhưng nó biến dạng đến ngỡ ngàng. Tường và trần treo đầy cây xanh, nom như một khu rừng nhỏ; chỗ nào cũng có những chùm quả mọng tươi tắn, lấp lánh. Những cái lá nhựa ruồi, tầm gửi, thường xuân xanh tươi phản chiếu ánh sáng, lấp lánh như có rất nhiều tấm gương bé tí rải rác đó đây; Một ngọn lửa lớn bốc cao lên tận ống khói, là thứ mà cái lò sưởi đá xám xịt trong thời Scrooge hoặc Marley hoặc trong nhiều mùa đông đã qua chưa bao giờ biết tới. Chát đóng tú ụ trên sàn là gà tây, ngỗng, thịt thú rừng, gia cầm, thịt lợn ướp, những khúc xương lớn, lợn sữa, những vòng xúc xích dài, bánh patê, bánh pút-đinh mặn, nhiều thùng sò, hạt dẻ rang nóng hổi, bánh táo điểm anh đào, nước cam, những quả lê ngon lành, bánh ngọt tuyệt ngon cho ngày thứ mười hai, những bát rượu punch* nóng hôi hổi, làm

căn phòng lờ mờ vì đủ thứ khói ngon lành. Trạng thái thoải mái bao trùm lên cái đi-văng có một người Khổng lồ vui vẻ, trông rục rờ, cầm ngọn đèn lấp lánh hình sừng dê và giơ cao nó lên, lên cao nữa, chiếu ánh sáng lên Scrooge lúc ông ta vừa ló vào cửa.

- Vào đây! - Con ma kêu to. - Vào đây! Ông sẽ biết rõ tôi hơn, ông bạn!

Scrooge rụt rè bước vào và cúi đầu trước Hồn ma này. Ông không còn là Scrooge gan lì mọi khi nữa, và mặc dù cái nhìn của Hồn ma trong sáng và ân cần, song ông không thích nhìn thấy tí nào.

- Tôi là Ma Giáng sinh Hiện tại, - Hồn ma nói. - Hãy nhìn tôi này!

Scrooge cung kính làm theo. Hồn ma mặc một áo choàng xanh sẫm giản dị hoặc áo khoác viền lông trắng. Bộ quần áo lưng thùng trên thân hình, bộ ngực lớn để trần, dường như không thềm né tránh hoặc che giấu bằng bất cứ mưu mẹo nào. Bàn chân cũng để trần, trông rõ dưới bộ trang phục nhiều nếp gấp; đầu nó đội vòng lá nhựa ruồi, đây đó điểm những cục băng sáng ngời. Những lọn tóc quăn nâu sẫm dài và mềm mại, tung tẩy như gương mặt hân hoan, cặp mắt lấp lánh, bàn tay lộ ra ngoài, giọng nói vui vẻ, thái độ tự nhiên và khí sắc tươi tắn. Quanh thắt lưng quần một bao kiếm cổ, nhưng bên trong không có kiếm, cái bao cổ lỗ đã bị gỉ ăn mòn.

- Trước kia ông chưa bao giờ ưa tôi! - Hồn ma nói.

- Chưa bao giờ, - Scrooge trả lời.

- Ông cũng chưa bao giờ đến với các thành viên trẻ hơn trong gia đình tôi, nghĩa là (vì tôi còn rất trẻ) các em tôi ra đời trong những năm gần đây? - Con ma nói tiếp.

- Tôi không nghĩ là thế, - Scrooge nói. - Tôi e là chưa. Cậu có nhiều anh em lắm sao, hỡi Hồn ma?

- Hơn một ngàn tám trăm, - hồn ma nói.

- Một gia đình đông khủng khiếp phải chu cấp, - Scrooge lầm bầm.

Con ma Giáng sinh Hiện tại đứng dậy.

- Hỡi Hồn ma, - Scrooge nói, nhún nhường, - hãy dẫn tôi đến nơi cậu đến. Đêm qua, tôi bị ép đi và bây giờ tôi đã học được một bài rồi. Tối nay xin cậu dạy tôi chút ít và để tôi kiếm chút lời lãi.

- Hãy nắm lấy áo tôi!

Scrooge tuân theo, nắm vội lấy cái áo choàng.

Cây nhựa ruồi, tầm gửi, những quả mọng đỏ, dây thường xuân, gà tây, ngỗng, thịt thú rừng, gia cầm, thịt lợn ướp, thịt lợn, xúc xích, bánh ngọt, bánh pút-đinh, hoa quả, rượu punch, tất cả biến mất ngay lập tức. Chỉ còn lại căn phòng, ngọn lửa sáng rực rỡ, thời khắc ban đêm, và họ đứng trên các đường phố trong buổi sáng Giáng sinh, vì thời tiết rất khắc nghiệt nên người ta phải nạo tuyết khỏi vỉa hè trước nhà, tạo thành tiếng nhạc thô bạo nhưng hoạt bát và dễ chịu, các cậu trai sướng điên lên khi nhìn thấy tuyết chẳng biết từ đâu rơi ùm xuống con đường bên dưới, tóe ra thành trận bão tuyết giả.

Cửa trước của các ngôi nhà trông đen đen, các cửa sổ còn đen hơn, trái ngược với lớp tuyết trắng muốt, mịn màng trên mái nhà và thứ tuyết bắn hơn trên mặt đất; bị bánh các loại xe ngựa, xe bò nặng trĩu cày lật lên thành những rãnh sâu, vất ngang vất dọc lên nhau hàng trăm lần ở chỗ các phố lớn phân nhánh, tạo thành những con mương rắc rối, khó mà lần theo trong lớp bùn dày vàng vàng và làn nước giá buốt. Bầu trời u

ám, các phố ngắn nhất ngọt ngào vì sương mù xám xịt, nửa tan, nửa đông cứng, những phần tử nhỏ hơn rơi xuống thành một trận mưa các mảnh đen ngòm, dường như các ống khói ở cả nước Anh này bốc cháy và phun ra những thứ trong lòng lò. Chẳng có gì quá vui trong cái thời tiết hoặc thành phố này, nơi không khí hân hoan tưởng lầm rằng khí trời mùa hè là trong sáng nhất và mặt trời mùa hè là rực rỡ nhất, có thể khuếch tán vô ích.

Những người xúc tuyết trên nóc nhà ắt phải rất vui tính và chan chứa niềm vui; Họ gọi nhau í ới qua các lan can, thỉnh thoảng lại bông đùa ném một quả bóng tuyết, những lời trêu chọc vui vẻ, những tiếng cười sảng khoái nếu ném trúng và ít vui hơn nếu trượt. Các cửa hàng bán gia cầm vẫn mở nửa chừng, các cửa hàng bán hoa quả sáng rực, lộng lẫy. Các giỏ lớn, tròn, bụng phệ đựng hạt dẻ, hình dáng như áo gilê của các quý ông già cả ngà ngà say, đang thơ thẩn bên cửa và ngã nhào xuống phố trong bộ dạng sang trọng. Những củ hành Tây Ban Nha hung hung đỏ, vỏ ngoài nâu nâu, đường viền rộng, tươi sáng, béo mập như các thầy dòng Tây Ban Nha, nháy mắt từ trên giá với vẻ ranh mãnh tinh nghịch với các thiếu nữ lúc họ đi qua, và kín đáo liếc các cảnh tầm gửi treo lơ lửng. Những quả lê và táo chất thành các kim tự tháp đẹp đẽ, những chùm nho treo lủng lẳng, mời mọc trên những cái móc khiến nước bọt của khách qua đường chảy miễn phí; hàng đông cây phỉ phủ đầy rêu và màu nâu gợi nhớ những chuyến đi dạo xưa cũ, thơm phưng phức trong rừng, mắt cá chân ngập trong lớp lá khô; những con chim non Norfolk Biffins ngăm ngăm đen, làm nổi bật màu vàng của cam và chanh, thân hình chắc nịch như khăn nài con người mang chúng về trong những túi giấy và ăn sau bữa tối. Cá vàng và bạc bơi tung tăng giữa những quả được lựa chọn trong

một cái thẩu, dù tham gia cuộc đua uể oải và lờ đờ, chúng có vẻ biết việc gì sắp xảy ra, và một con cá há hốc miệng bơi quanh cái thế giới bé nhỏ của chúng trong nỗi phấn khởi từ tốn và không sôi nổi.

Than ôi, còn các cửa hàng bán tạp phẩm! Chúng gần như đóng cửa, có lẽ một hoặc hai cánh chớp đã hạ xuống; nhưng vẫn có thể liếc nhìn qua các khe hở! Không chỉ những cái cân đã hạ xuống quây tạo thành âm thanh vui vẻ, hoặc các dây bện và trục lăn cùng tách ra nhanh đến thế, hoặc các hộp đựng bánh lách cách chạy lên chạy xuống như trò xiếc, thậm chí các loại mùi của trà, cà phê làm khoái mũi, kể cả nho khô là thứ hiếm cũng được cung cấp dồi dào, những quả hạnh trắng lạ thường, những thanh quế dài và thẳng đuột, còn biết bao nhiêu thứ gia vị khác ngon lành, nhiều loại quả tẩm đường điểm thêm đường nấu chảy khiến những người xem thờ ơ nhất cũng thấy choáng váng, rồi đâm cáu bẳn. Chẳng phải vì những quả vả ươn và mềm nhão hoặc những quả mận Pháp đỏ hồng, ròn rột chua trong các hộp trang hoàng lộng lẫy hay mọi thứ ngon lành khác để ăn và được bọc trong vỏ Giáng sinh, nhưng mọi khách hàng đều vội vã và háo hức trong cái ngày đầy hứa hẹn này, đến nỗi họ va phải nhau ở cửa, đánh rơi các giỏ bằng liễu gai, để quên các thứ đã mua ở quầy rồi phải quay lại kiểm, rồi mắc phải hàng trăm thứ sai lầm tương tự, buồn cười hết mức. Trong lúc những người bán tạp phẩm và nhân viên của họ thật thà và trong sạch, thái độ lịch sự, tạp dề thắt chặt ra sau để làm việc cho tiện, về ngoài một mặt vì phải kiểm tra mọi thứ, và cho những con quạ Giáng sinh nhăm nháp thứ họ đã chọn kỹ.

Nhưng chẳng mấy chốc, các tháp chuông gọi mọi người đến nhà thờ, họ ra đi, lũ lượt trên các đường phố, vận những bộ quần áo đẹp nhất, mặt mũi họ vô cùng hớn hở. Cùng một lúc,

từ nhiều phố nhánh, ngõ hẻm và những chỗ rẽ không tên, vô số người xuất hiện, mang bữa tối đến các cửa hàng bánh mì. Cảnh tượng những người nghèo khổ này tham dự cuộc vui khiến Hồn ma rất chú ý, vì nó với Scrooge đứng ở ngưỡng cửa một hiệu bánh mì, và mở nắp những hộp đựng lúc họ đi qua, tàn của ngọn đuốc rơi lên bữa tối của họ. Đây là loại đuốc rất hiếm thấy, chỉ một vài lần, khi những người đó xô vào nhau và thốt lên những lời giận dữ, nó rỏ vài giọt nước lên họ, ngay lập tức họ bình tĩnh lại và trở nên dễ tính hẳn. Họ bảo, cãi nhau trong Ngày Giáng sinh thì thật xấu hổ. Thế đấy, Chúa thích thế, là thế đấy!

Lúc tiếng chuông ngừng, các hiệu bánh mì đóng cửa; che chắn ấm áp cho những bữa tối này, nấu bữa của họ trên mỗi bếp lò của hiệu, nơi hè đường bốc khói dương như mỗi hòn đá lát cũng đang đun nấu.

– Có mùi vị gì đặc biệt trong thứ cậu rắc từ ngọn đuốc thế? - Scrooge hỏi.

– Có đấy. Của riêng tôi.

– Nó dùng cho mọi loại tiệc trong ngày hôm nay sao? - Scrooge hỏi.

– Cho mọi loại. Nhất là cho các bữa ăn nghèo.

– Sao lại thế? - Scrooge hỏi.

– Vì cần nó nhất.

– Này Hồn ma! - Sau một lúc ngẫm nghĩ, Scrooge nói. - Tôi lấy làm lạ là cậu, trong tất cả những người thuộc nhiều giới quanh chúng tôi, tại sao lại muốn hạn chế cơ hội hưởng thụ vô tội của những người này.

– Tôi ư? - Hồn ma kêu lên.

– Cậu sẽ tước đoạt các phương tiện nấu nướng của họ vào các

ngày Chủ nhật, thường là ngày duy nhất họ được nấu nướng, - Scrooge nói, - đúng không nào?

- Tôi ư? - Hồn ma kêu lên.

- Cậu mưu toan đóng cửa những nơi này vào ngày Chủ nhật, - Scrooge nói. - Và nó cứ thế mà tiếp diễn.

- Tôi mưu toan ư? - Hồn ma kêu lên.

- Hãy tha thứ cho tôi nếu tôi nhầm. Đó là việc đã làm nhân danh cậu, hoặc ít nhất là nhân danh gia đình cậu, - Scrooge nói.

- Có một số việc trên trái đất này của các người, - Hồn ma đáp lại, - những người khẳng định quen biết chúng tôi và hành động đủ thứ cho lòng say mê, kiêu căng, ác ý, căm thù, đố kỵ, cố chấp và ích kỷ nhân danh chúng tôi, những người vốn xa lạ với chúng tôi, và với tất cả bà con họ hàng của chúng tôi, họ dường như chưa bao giờ tồn tại. Hãy nhớ rằng họ phải chịu trách nhiệm các hành động của họ, chứ không phải chúng tôi.

Scrooge hứa ông sẽ nói; rồi họ đi tiếp đến vùng ngoại ô thành phố, vẫn vô hình như lúc trước. Đây là một phẩm chất đáng kể của con ma (Scrooge đã quan sát tại hiệu bánh mì), dù kích thước khổng lồ, nó vẫn có thể đến mọi chỗ mọi nơi rất dễ dàng, nó đứng dưới một mái nhà thấp, duyên dáng như một nhân vật siêu nhiên có thể làm y hệt trong bất kỳ một đại sảnh cao ngất.

Có lẽ con ma tốt bụng khoái thể hiện quyền năng này, hoặc đây là bản tính tử tế, hào phóng và nhiệt tình của nó, sự thông cảm với mọi người nghèo khổ đã đưa nó đến thẳng tới nhà viên thư ký của Scrooge; Nó đến đây và đưa Scrooge đi cùng, tay ông nắm chặt áo choàng của nó. Đến ngưỡng cửa, Hồn ma mỉm cười và dừng lại, rắc tàn đuốc cầu phúc cho gia đình Bob Cratchit. Hãy nghĩ đến điều đó! Bob chẳng có gì ngoài mười lăm silinh một tuần; Cứ đến Chủ nhật, ông ta bỏ túi mười lăm bản sao tên

thánh của mình; và Hồn ma Giáng sinh Hiện tại cầu phúc cho ngôi nhà bốn phòng của ông!

Lúc đó bà Cratchit - vợ ông Cratchit - đứng dậy, “lên khung” nhưng vẫn nghèo khổ trong chiếc áo khoác lộn hai lần, những dải đăng ten rẻ tiền giá sáu penny trang hoàng trên áo, cùng với Belinda Cratchit, cô con gái thứ hai cũng lộng lẫy những dải đăng ten, trong lúc cậu Peter Cratchit nhúng dĩa vào chảo khoai tây, và đưa các góc cổ áo sơ mi kỳ quái của cậu (tài sản riêng của Bob tặng con trai và người thừa kế của ông nhân ngày này) vào miệng, hãnh diện thấy mình ăn mặc lịch sự đến thế, và nóng lòng được trình diễn bộ đồ lạnh của mình ở các sàn thời trang. Hai đứa con nhỏ hơn của nhà Cratchit, một trai một gái, đi vào, nước mắt đầm đìa và kêu toáng lên rằng chúng ngửi thấy mùi ngỗng từ bên ngoài hiệu bánh mì, và biết là dành cho chúng; rồi đắm mình trong những ý nghĩ xa xỉ về mùi cây xô thơm và hành, mấy đứa trẻ nhà Cratchit nhảy múa quanh bàn ăn, tặng bốc cậu Peter Cratchit lên tận trời xanh trong lúc cậu thổi lửa (không kiêu ngạo, dù chiếc cổ áo làm cậu suýt nghẹt thở), cho đến khi chảo khoai tây đang cháy lom đom sôi lên sùng sục, cậu gõ rất to vào vung chảo rồi múc ra và bóc vỏ.

- Bố quý hóa của các con đâu rồi? - Bà Cratchit nói. - Cả em con nữa, bé Tim ấy? Còn Martha Giáng sinh năm ngoái cũng chẳng dặn đến chậm nửa giờ đó sao?

- Martha đến rồi đây, mẹ ơi! - Cô gái nói xong liền xuất hiện.

- Chị Martha đây rồi, mẹ ơi! - Hai cậu bé Cratchit reo lên. - Hoan hô! Con ngỗng to thế kia cơ mà, chị Martha!

- Kìa, cầu cho con khoẻ mạnh, sao con đến muộn thế! - Bà Cratchit nói và hôn cô hàng chục lần, rồi sốt sắng cởi khăn quàng và mũ cho cô.

- Tôi qua bọn con xong việc muộn quá, - cô gái đáp, - và sáng nay chúng con phải dọn dẹp nhà cửa, mẹ ạ!

- Hay quá! Không sao, miễn là con đến, - Bà Cratchit nói. - Ngồi xuống trước lò sưởi này cho ấm, con yêu quý, Chúa phù hộ con!

- Không, không! Bỏ sắp về đây, - hai cậu bé Cratchit kêu to, chúng nhảy nhót khắp nơi. - Trốn đi, chị Martha, trốn đi!

Thế là Martha trốn biến, và Bob, người cha bé nhỏ bước vào, khăn quàng cổ dài độ một mét, thứ đồ duy nhất có tua, rủ xuống phía trước, quần áo ông mòn xơ xác tuy chải cẩn thận, còn bé Tim ngồi vắt vẻo trên vai ông. Thương thay thằng bé, nó đeo cái khung nhỏ, một cái khung sắt đỡ cả tứ chi!

- Thế nào, Martha của chúng ta đâu? - Ông Bob Cratchit nhìn quanh và nói to.

- Nó không đến, - Bà Cratchit nói.

- Không đến! - Bob nói, bồng xù hử; Ông đã phải làm ngựa cho Tim suốt quãng đường từ nhà thờ về nhà. - Không đến trong ngày Giáng sinh!

Không muốn nhìn thấy bố thất vọng, dù chỉ để đùa, Martha vội nhô ra sau cánh cửa phòng kho và lao vào vòng tay ông, trong lúc hai cậu Cratchit đỡ bé Tim, đưa em vào phòng giặt cho em nghe bánh pút-đinh đang reo hát trong nồi.

- Thằng bé Tim thế nào? - Bà Cratchit hỏi, trêu chọc tính cả tin của Bob, còn ông đang hài lòng ôm ghì con gái vào ngực.

- Ngoan như vàng cốm, - Bob nói, - còn hơn nữa kia. Không hiểu sao nó đâm tư lự, ngồi một mình rất lâu, nghĩ đến đủ thứ lạ lùng nghe được. Nó kể với tôi trên đường về nhà, nó hy vọng mọi người nhìn thấy nó trong nhà thờ, vì nó què nên nó muốn thấy họ nhớ rằng Giáng sinh khiến cho những người hành khất

què quật đi được và những người mù nhìn thấy.

Giọng Bob run run lúc kể chuyện này, và càng run hơn khi ông nói bé Tim khỏe và vui hơn.

Nghe tiếng cái khung chống nhỏ, cần thiết của Tim rơi xuống sàn và chưa ai kịp nói lời nào, nó đã trở lại với bé cùng các anh chị ùa đến cạnh ghế của em cạnh lò sưởi; trong lúc ông Bob lật cổ tay áo lên - tội nghiệp ông, hình như chúng không còn có thể tiêu tụy hơn được nữa -, trộn rượu gin với chanh trong một cái bình và khuấy đều, rồi đặt cạnh lò cho sôi, cậu Peter và hai cậu bé Cratchit đâu cũng có mặt đến kiểm miếng thịt ngỗng, rồi trở lại với cả đoàn diễu hành trang trọng.

Sự lảng xảng ấy khiến bạn có thể nghĩ con ngỗng là loài chim quý hiếm nhất, một con vật nổi lênh bênh, với nó một con thiên nga đen trở nên thông thường - và trong nhà này nó quan trọng đúng như thế. Bà Cratchit đun nước sôi - đã chuẩn bị sẵn trong chảo - sôi sinh sịch; Cậu Peter nghiền khoai tây, hăng hái khác thường. Cô Belinda trộn sốt táo; Martha lau bát đĩa; Ông Bob đặt bé Tim ngồi cạnh ông, ở cái góc nhỏ bên bàn; hai cậu Cratchit xếp ghế cho mọi người, không quên xếp cho mình, và trèo vào chỗ, nhét thìa vào miệng để khỏi kêu ré lên đòi ngỗng trước khi đến lượt. Cuối cùng, các món ăn đã xong, lời cầu nguyện đã nói. Tiếp đó là một lúc ngừng lặng vì bà Cratchit chậm rãi nhìn mãi con dao lạng thịt, chuẩn bị ấn vào ức con ngỗng. Nhưng lúc bà làm thế và các thứ nhồi trong lòng ngỗng mong đợi từ lâu trào ra, một tiếng rì rầm mãn nguyện vọng quanh bàn, từ bé Tim đến hai cậu Cratchit háo hức đang gõ cán dao ăn và reo khê “Hoan hô!”.

Chưa bao giờ có một con ngỗng như thế. Bob nói ông không thể tin lại có một con ngỗng nhồi khéo đến vậy. Mọi người đều tấm tắc, thán phục sự mềm mại, thơm ngon, kích cỡ và rẻ tiền

của nó. Thêm nước sốt táo và khoai tây nghiền, đây là bữa tối ngon tuyệt cho cả nhà; Thực ra, lúc ngắm một mảnh xương bé tí trên đĩa, bà Cratchit rất hài lòng nói rớt cuộc thì họ cũng không thể ăn hết cả con! Mọi người đã no nê, nhất là mấy cậu bé Cratchit, xô thơm và hành tây no đến cổ! Nhưng lúc này, Belinda đang thay đĩa, bà Cratchit rời phòng một mình lấy bánh pút-đinh để mang ra.

Nhỡ bánh chưa chín! Nhỡ nó bị vỡ! Nhỡ có người trèo qua tường ở sân sau và ăn cắp mất, trong khi họ vui vầy với con ngỗng - một giả thuyết làm hai cậu bé Cratchit tái cả mặt! Mọi loại kinh hoàng ấy đều chỉ là giả thuyết mà thôi.

Hoan hô! Nó nghi ngút khói! Cái bánh pút-đinh được lấy từ trong xoong ra. Một mùi giống như ngày giặt giũ. Đó là tấm khăn trải. Một mùi giống nhà ăn trộn lẫn với mùi của người thợ làm bánh ngọt ở nhà bên, cùng mùi chị thợ giặt bên cạnh! Đó là bánh pút-đinh! Nửa phút sau, bà Cratchit bước vào, mặt đỏ hồng nhưng mỉm cười hãnh diện, bưng cái bánh pút-đinh như một viên đạn súng thần công, rắn chắc và ngon lành, lốm đốm, mỗi phần tư bánh màu sắc rực rỡ vì rưới brandy nóng chảy và trang hoàng bằng các cành nhựa ruồi Giáng sinh cắm trên đỉnh.

Chao ôi, một cái pút-đinh tuyệt vời! Bob Cratchit điềm đậm nói rằng ông coi đây là thành công lớn nhất của bà Cratchit từ khi họ lấy nhau. Bà Cratchit, lúc này nhẹ cả người, và thú nhận bà đã nghi ngờ chất lượng bột mì. Mọi người phải nói gì về nó đi chứ, nhưng không ai nói hoặc nghĩ nó là một cái pút-đinh nhỏ so với một gia đình đông đúc. Làm thế sẽ là một loại dị giáo. Bất cứ người nào trong nhà Cratchit sẽ đỏ mặt khi dám nghĩ đến một việc như vậy.

Cuối cùng, bữa ăn đã xong, khăn bàn đã dọn, lò sưởi được quét và nhóm lửa. Đồ uống trong bình đã nếm và được khen

ngon tuyệt, táo và cam dọn lên bàn, một xéng đầy hạt dẻ trên ngọn lửa. Sau đó cả nhà Cratchit quây quần bên lò sưởi, bên khuỷu tay ông là cái giá thủy tinh. Hai cốc vại và một chén sữa trứng, không quai.

Chúng đựng thứ đồ uống nóng trong bình, Bob chăm chút chúng, vẻ mặt rạng rỡ chẳng khác gì các ly có chân bằng vàng vậy, trong lúc đó hạt dẻ kêu xèo xèo và nổ lộp bộp giòn giã. Rồi Bob nâng cốc:

– Chúc cả nhà một Giáng sinh vui vẻ. Cầu Chúa phù hộ chúng ta!

Cả gia đình nhắc lại, vang vang.

– Chúa phù hộ chúng ta, tất cả mọi người! - Bé Tim nói sau cùng.

Bé ngồi sát cạnh bố, trên chiếc ghế đầu bé xíu. Bob cầm bàn tay teo quắt, bé nhỏ của con, dường như ông yêu thằng bé và mong muốn giữ nó bên mình, kinh hãi khi nghĩ nó có thể bị tách khỏi ông.

– Hỡi Hồn ma, - Scrooge nói, với sự quan tâm trước kia ông chưa hề có. - Hãy cho tôi biết bé Tim còn sống không?

– Tôi nhìn thấy một chỗ trống, - hồn ma đáp. - trong góc cái lò sưởi khốn khổ kia, và một cái nạng không chủ, được gìn giữ cẩn thận. Nếu những cái bóng này vẫn không thay đổi vì Tương lai, thì cậu bé sẽ chết.

– Không, không, - Scrooge nói. - Ôi không, hỡi Hồn ma tốt bụng! Hãy nói thằng bé ấy sẽ được miễn trừ.

– Nếu những cái bóng này vẫn không thay đổi vì Tương lai, - hồn ma đáp, - không ai khác trong loài của tôi sẽ tìm thấy nó ở đây. Rồi sao nữa? Nếu nó muốn chết, thì làm thế tốt hơn và giảm gia tăng dân số.

Scrooge gục đầu nghe Hồn ma trích dẫn lời của chính mình, kiệt sức vì ân hận và tiếc thương.

- Này ông, - hồn ma nói, - nếu ông là người từ tâm, không sắt đá, không chịu nổi những lời thớ lợ xấu xa cho đến lúc ông phát hiện ra cái gì thừa và nó chính là ở đây. Ông có chọn lựa được người nào sẽ sống, người nào sẽ chết không? Có lẽ trong con mắt của Thượng đế, ông vô dụng hơn và không xứng để sống hơn hàng triệu người như đứa con của người đàn ông nghèo khổ này. Lạy Chúa! Hãy lắng nghe tiếng côn trùng trên lá cây đang tuyên bố quá nhiều sự sống giữa đám anh em đói khát của nó trong cát bụi!

Scrooge gập người xuống trước lời quở trách của hồn ma, và run rẩy nhìn xuống đất. Nhưng ông ta mau lẹ ngẩng lên khi nghe gọi tên mình.

- Ông Scrooge! - Bob nói. - Tôi gửi lời chúc mừng ông Scrooge, người tạo nên bữa tiệc này!

- Đúng là người tạo nên bữa tiệc này! - Bà Cratchit nói, đỏ mặt. - Ước gì ông ấy có ở đây. Tôi sẽ biếu ông ấy một miếng bánh và hy vọng ông ấy ngon miệng.

- Mình yêu quý của tôi, - Bob nói. - và các con nữa! Chúc Giáng sinh vui vẻ.

- Em chắc vì trong Ngày Giáng sinh, - bà nói, - nên có người uống chúc sức khỏe của một người tởm lợm, keo kiệt, khắc nghiệt và tàn nhẫn là ông Scrooge. Mình thừa biết lão ta mà, Robert! Không ai biết rõ lão hơn mình đâu, anh chàng tội nghiệp ạ!

- Em kìa, - Bob trả lời ôn hoà. - Hôm nay là Giáng sinh mà.

- Em sẽ nâng cốc chúc sức khỏe lão vì lợi ích của anh và vì ngày lễ này, - bà Cratchit nói, - chứ không phải vì lão. Chúc lão

sống lâu! Chúc Giáng sinh và Năm mới vui vẻ! Em chẳng chút nghi ngờ là lão sẽ rất vui và rất hạnh phúc!

Bọn trẻ nâng cốc chúc theo mẹ. Đây là thủ tục đầu tiên của họ không chút thật lòng. Bé Tim uống sau cùng, nhưng nó không quan tâm chút nào. Với gia đình này, Scrooge là một con yêu tinh. Tên lão tỏa một bóng đen lên buổi tiệc, và suốt năm phút sau chưa xua đi được.

Khi việc đó qua đi, họ vui hơn trước gấp mười lần, nhẹ người vì không còn liên quan đến cái lão Scrooge Rủi ro kia. Bob Cratchit thuật lại ông sắp kiếm được việc làm cho cậu Peter, và nếu giành được việc này, mỗi tuần cậu sẽ kiếm được năm bảng rưỡi. Hai cậu bé Cratchit cười âm ỉ khi nghĩ anh Peter của chúng sẽ đi làm; còn Peter nom tư lự bên lò sưởi, giữa những cái cổ áo của cậu, dường như đang cân nhắc những khoản đầu tư đặc biệt nên làm khi nhận được món thu nhập đáng hoang mang kia. Martha đang là thợ học việc khổ sở ở một hiệu làm mũ và phục trang phụ nữ, cũng kể lại những việc cô làm, cô phải làm việc nhiều giờ liên tục và sáng mai được nằm nghỉ lâu trên giường với cô có ý nghĩa biết chừng nào. Mai là một ngày lễ cô được ở nhà. Mấy hôm trước cô đã nhìn thấy một nữ bá tước và một huân tước, ngài huân tước này “cao lêu đêu như Peter”, câu này khiến Peter vội kéo cao cổ áo đến mức bạn không thể nhìn thấy đầu cậu ta nếu bạn ở đấy. Lúc này, bình đồ uống và hạt dẻ rang được chuyển vòng tròn; ngay sau đó họ hát bài ca về đứa trẻ mất tích đang lang thang trong tuyết; bé Tim cũng hát, giọng em nhỏ và ai oán nhưng em hát bài ấy rất hay.

Trong gia đình này chẳng có dấu vết gì sang trọng. Họ không phải là một gia đình nổi bật; họ ăn mặc tiêu tụy, giày của họ còn xa mới được làm bằng thứ không thấm nước; quần áo của họ thiếu thốn; và Peter thừa biết rất có thể là ở một hiệu cầm đồ.

Nhưng họ hạnh phúc, biết ơn và hài lòng về nhau, toại nguyện với thời khắc này; và khi họ mờ dần, nom họ càng hạnh phúc gấp bội trong những đốm sáng ở ngọn đuốc của Hồn ma rắc lên bữa tiệc, Scrooge chăm chăm quan sát họ, nhất là bé Tim, cho đến phút chót.

Lúc này trời đã tối, tuyết rơi khá dày; Hồn ma và Scrooge đi dọc nhiều phố, lửa réo ù ù, sáng rõ trong các lò sưởi, phòng khách, các loại phòng ở đây, ngọn lửa bập bùng báo hiệu đang nấu một bữa tối ấm cúng, các đĩa nóng bỏng lật đi lật lại trước lò, những tấm rèm màu đỏ sẫm buông mau, chắn khí lạnh và bóng tối. Kìa, bọn trẻ con trong nhà đang ủa ra ngoài, lao vào tuyết đón các anh chị đã có gia đình riêng, các anh chị em họ, cô dì chú bác, là những người đầu tiên đón họ. Còn đây, những cái bóng của các vị khách in trên rèm cửa sổ; đằng kia là một nhóm các cô gái xinh đẹp, tất thảy mặc áo khoác lụa và đi ủng da lông thú, tất cả đều líu lo cùng một lúc, gần nhà hàng xóm, họ vấp phải một anh chàng độc thân tội nghiệp nhìn thấy họ bước vào trong ánh sáng rực rỡ - họ thừa biết mình đầy sức mê hoặc đến ma mị.

Nhưng nếu xét theo số người trên đường đến các cuộc họp mặt thân mật, bạn có thể nghĩ chẳng có ai ở nhà đón mừng khi họ đến đấy, thay vì nhà nào cũng có một nhóm đợi sẵn, trông nom cho ngọn lửa lò sưởi cao đến nửa ống khói. May mắn làm sao, hồn ma hân hoan biết chừng nào! Nó phô bộ ngực rộng, xòe bàn tay to và trôi giạt, rót tràn trề niềm vui hào phóng và vô hại lên mọi vật trong tầm tay! Người thắp đèn, lúc trước chạy không ngừng, rải các đốm sáng lên đường phố mờ tối, nay cũng đã ăn vận tươm tất chơi suốt buổi tối ở đâu đó, cười rõ to lúc Hồn ma đi qua, dấu người đó ít có dịp bầu bạn ngoài lễ Giáng sinh.

Lúc này, con ma không một lời báo trước, họ đứng trên cánh đồng hoang vắng và ảm đạm, nơi có những tảng đá đồ sộ, kỳ quái rải rác đó đây, dường như đây là nơi an táng những người khổng lồ; nước lan khắp mọi nơi nó muốn; hoặc khi đã lan ra hết, nhưng sương giá đã vây hãm nó làm tù nhân và chẳng có gì lớn lên được ngoài rêu, cây kim tước và lớp cỏ thô, rậm rạp. Mặt trời đang lặn về phía Tây, để lại một vệt đỏ như lửa, trừng trừng nhìn xuống cảnh tiêu điều trong chốc lát, giống như một con mắt rầu rĩ, càng xuống thấp hơn càng cau có, rồi mất hút trong màn đêm dày đặc và tối tăm nhất.

- Nơi này là đâu? - Scrooge hỏi.

- Là nơi các thợ mỏ sống, họ làm việc trong lòng đất. - Hồn ma đáp. - Nhưng họ biết tôi đây. Ông nhìn xem!

Một ngọn đèn thấp sáng trong cửa sổ căn lều, và họ nhanh chóng tiến đến chỗ đó. Qua bức tường bằng bùn và đá, họ nhận ra một nhóm tụ tập vui vẻ quanh lò sưởi cháy rừng rực. Một ông già và một bà già cùng các con, cháu, chắt và nhiều thế hệ khác nữa, tất cả vui tươi trong những bộ quần áo ngày lễ. Ông già thỉnh thoảng lại cao giọng át tiếng gió hú trên cánh đồng hoang, hát cùng họ bài ca mừng Giáng sinh; bài hát ấy cổ kính từ khi ông còn bé, thỉnh thoảng họ hòa thành dàn đồng ca. Chắc chắn lúc họ cao giọng, ông già hoàn toàn thoải mái và hát to; và khi họ ngừng, giọng ông chìm xuống mạnh mẽ.

Hồn ma không nấn ná ở đây nữa, nhưng bảo Scrooge cứ nắm lấy áo choàng của nó và lướt qua cánh đồng hoang, tăng tốc tới đâu đây? Không đến biển chứ? Đến biển. Scrooge kinh hoàng nhìn lại, thấy mảnh đất cuối cùng, một dãy núi đá đồ sộ đằng sau; tai ông ta điếc đặc vì tiếng nước réo âm âm như sấm, nước cuồn cuộn và gầm rống, giận dữ trong các hang động kinh khủng đã mòn và hung hăng xói mòn trái đất.

Cách bờ biển khoảng dăm kilômét, một ngọn hải đăng lẻ loi dựng trên một dải đá ngầm trũng, ẩm đạm, nước chà xát và vỗ ào ào quanh năm. Những đồng lớn rong biển bám vào chân hải đăng, những con chim báo bão vẫn được cho rằng sinh ra trong gió cũng như rong biển sinh ra trong nước, bay lên và hạ xuống quanh đó giống những con sóng chúng bay qua.

Nhưng ngay ở đây, hai người đàn ông gác hải đăng cũng nhóm một ngọn lửa xuyên qua kẽ hở trong bức tường đá dày, phóng một chùm ánh sáng rực rỡ ra biển cả uy nghi. Chắp đôi tay chai cứng như sừng trên cái bàn thô bên cạnh, họ chúc nhau Giáng sinh vui vẻ bằng một bình rượu Grôc*. Người nhiều tuổi hơn, có bộ mặt bị hủy hoại và sứt sẹo vì thời tiết khắc nghiệt, có thể đứng mũi chịu sào cho một con thuyền cũ, cất tiếng hát một bài khỏe khoắn như cơn gió mạnh.

Bóng ma tăng tốc trên biển cả tối tăm và nhấp nhô, đi, đi mãi, cho đến lúc xa hẳn, và như nó bảo Scrooge từ trong bờ, họ nhẹ nhàng đậu lên một con tàu. Họ đứng cạnh người lái tàu bên bánh lái đang quan sát mũi tàu, tổ trực có nhiều nhân viên; những hình dáng mơ hồ như những bóng ma ở vài vị trí của họ. Mỗi người trong bọn ngân nga giai điệu Giáng sinh hoặc nghĩ đến ngày Giáng sinh, hoặc nói khẽ với người cùng gác về một ngày Giáng sinh đã qua, với hy vọng được trở về nhà vào dịp đó. Từng người trên tàu dù thức hay ngủ, xấu hoặc tốt, trong ngày đó đều nói với nhau những lời tử tế hơn mọi ngày trong năm; cùng chia sẻ sự hân hoan trong ngày hội, nhớ những người thân thiết nơi xa và biết rằng họ cũng đang nhớ đến mình.

Scrooge hết sức ngạc nhiên khi trong lúc lắng nghe tiếng gió rền rĩ, tưởng một vật uy nghi đang di chuyển trong bóng tối cô đơn bên trên một vực thẳm không tên, chiều sâu của nó bí ẩn và thẳm thẳm như cái chết. Scrooge càng sửng sốt hơn khi cùng

lúc đó, ông nghe thấy một tiếng cười nồng nhiệt. Ông kinh ngạc khi nhận ra chính là tiếng cười của cháu trai và thấy mình đứng giữa một căn phòng sáng sủa, khô ráo, đèn nến lấp lánh, Hồn ma tươi cười đứng cạnh ông, và nhìn cháu trai ông với vẻ niềm nở, tán thưởng.

- Ha, ha, ha! - Cháu của Scrooge cười to. - Ha, ha, ha!

Nếu vì một dịp bất ngờ nào đó, bạn tình cờ biết người nào cười vui hơn cháu trai của Scrooge, có thể nói tôi cũng muốn quen biết người ấy lắm. Hãy giới thiệu cho tôi nhé, tôi sẽ vun đắp mối giao tình đó.

Đây là sự điều chỉnh sự vật rất công bằng, hợp lý và quý giá; Trong lúc bị nhiễm bệnh tật và buồn rầu, chẳng có gì trên đời hấp dẫn hơn, dễ lây hơn tiếng cười và sự vui vẻ. Người cháu của Scrooge có kiểu cười như thế này: ôm lấy hai bên sườn, quay tròn đầu, nhăn nhó mặt mày theo những kiểu phi lý nhất; Cô cháu dâu của Scrooge cũng cười vui y như chồng vậy. Đám bạn bè của họ cười ô theo, không hề kém cạnh.

- Ha ha! Ha ha ha!

- Bác ấy bảo Giáng sinh là một trò láo khoét, như tờ đang sống vậy! - Cháu trai của Scrooge kêu tướng lên. - Bác ấy cũng tin thế đấy!

- Thật xấu hổ cho bác ấy, Fred ạ! - Cô cháu dâu của Scrooge phẫn nộ. - Chúa phù hộ cho những người đàn bà ấy! Họ chẳng bao giờ làm việc gì nửa vời. Lúc nào họ cũng sốt sắng.

Cô rất xinh đẹp, quá ư xinh đẹp. Gương mặt kiêu diễm, lúm đồng tiền trên má, khuôn miệng xinh chín mọng như sinh ra để hôn, và chắc chắn là thế. Cảm cô có đủ loại chấm li ti, tan lẫn vào nhau khi cô cười, và bạn sẽ thấy chưa từng gặp cặp mắt nào sáng rõ đến thế trên mái đầu của bất kỳ người nào xinh xắn

nhường kia. Nhìn chung, cô là người bạn có thể gọi là khiêu khích, nhưng xứng đáng. Chao ôi, một sự xứng đáng hoàn hảo!

- Thực ra, bác ấy là một ông già tức cười, và không mấy dễ chịu. Song bác ấy cái kính như thế là tự trừng phạt mình, và tôi chẳng nói gì chống lại bác ấy hết.

- Em đoán chắc bác ấy giàu lắm, - cô cháu dâu của Scrooge bóng gió. - Chí ít thì anh cũng hay bảo em thế.

- Có ý nghĩa gì đâu, em yêu? - Cháu trai của Scrooge nói. - Giàu có chẳng ích lợi gì cho bác ấy. Bác ấy chẳng làm được việc gì tốt đẹp bằng của nả của mình. Bác ấy cũng không dám sống phong lưu. Bác ấy cũng không khoái gì khi nghĩ - ha ha ha! - rằng chúng ta sẽ được lợi vì cái gia sản đó.

- Em không thể chịu được bác ấy, - cô cháu dâu của Scrooge nhận xét. Các chị em gái của cô và tất cả đám đàn bà con gái khác đều đồng tình với ý kiến đó.

- Chao ôi, tôi biết! - Cháu trai Scrooge nói. - Tôi thấy thương bác ấy, có cố gắng tôi cũng không giận bác ấy. Có ai khổ sở vì những ý thích bất chợt của bác ấy đâu kia chứ? Còn bác ấy thì lúc nào cũng tự làm khổ mình. Bác ấy có ý không ưa chúng mình, nên không đến và ăn tối với chúng mình. Hậu quả thì sao nào? Bác ấy chẳng mất gì hơn một bữa tiệc tối.

- Thực ra, em nghĩ là bác ấy đã bỏ lỡ một bữa tiệc rất vui, - cô cháu dâu ngắt lời. Mọi người đều nói y như thế, hẳn họ tự cho mình có quyền phán xét, vì họ vừa ăn xong bữa tối, các món tráng miệng bày sẵn trên bàn, họ túm tụm quanh lò sưởi, cạnh ánh sáng.

- Quái, tôi rất mừng nghe thấy tiếng ấy, - cháu trai Scrooge nói, - vì tôi không tin lắm vào những quản gia trẻ này. Anh nói sao, hử Topper?

Rõ ràng Topper đang để mắt đến một trong những em gái của cô cháu dâu Scrooge, vì anh ta trả lời độc thân là kẻ cùng khổ, đáng thương, không có quyền phát biểu ý kiến về chủ đề này. Em gái cô cháu dâu, một cô gái mũm mĩm quàng khăn đăng ten đỏ bưng mặt, không phải vì ánh của những bông hồng trên khăn.

- Nói tiếp đi, Fred, - cháu dâu của Scrooge nói và vỗ tay. - Anh ấy chẳng bao giờ nói hết câu đã bắt đầu! Anh ấy ngộ thể đấy!

Cháu trai của Scrooge say sưa cười mãi, và khi không thể giữ cho nó không lan truyền, dù cô em gái mũm mĩm cố hết sức nén bằng loại giấm thơm, tấm gương của anh ta được mọi người nhất trí noi theo.

- Tôi chỉ nói thế này, - cháu trai của Scrooge nói, - hậu quả của việc bác ấy không ưa chúng tôi là không muốn làm chúng tôi vui, song tôi thấy bác ấy đã mất những khoảnh khắc vui vẻ, dù chúng cũng chẳng làm bác ấy tổn hại gì. Tôi dám chắc bác tôi mất cả những người bạn dễ chịu hơn có thể tìm thấy trong ý nghĩ, dù ở văn phòng chán ngắt hoặc trong các căn phòng bụi bặm của mình. Tôi đã định mỗi năm đem lại cho bác ấy một dịp, dù bác ấy thích hay không, vì tôi thương bác ấy. Bác ấy có thể xỉ vả Giáng sinh cho đến lúc chết, nhưng bác ấy phải nghĩ tốt hơn - tôi thách bác tôi đây - nếu hết năm này sang năm khác, bác ấy thấy tôi đến đó, tâm trạng phấn chấn và nói: “Bác Scrooge, bác khỏe không ạ?”. Nếu câu đó khiến bác tôi hứng lên, cho anh thư ký khôn khổ năm chục bảng là đã lắm rồi, tôi nghĩ hôm qua tôi đã khuấy động được bác tôi.

Lúc này đến lượt họ cười vì ý nghĩ anh ta khuấy động được Scrooge. Nhưng vốn là người vô cùng đôn hậu, không quan tâm nhiều lắm họ cười gì, vì thế dù họ cười vì gì đi nữa, anh cũng

khuyến khích họ vui thêm, và tươi cười chuyển cái chai cho họ.

Sau khi uống trà, họ chơi nhạc. Vì họ là một gia đình có khiếu âm nhạc, và biết họ sắp hát bè hoặc đơn ca, tôi có thể cam đoan với bạn rằng: Topper hát giọng nam trầm rất hay, trán chưa bao giờ nổi gân hoặc mặt không hề đỏ khi hát. Cháu dâu của Scrooge chơi đàn hạc khá hay; cô đã dạy một giai điệu giản dị quen thuộc với trẻ con, khiến Scrooge xúc động từ hồi học trường nội trú, vừa được Con ma Giáng sinh Quá khứ nhắc nhở. Khi tiếng nhạc vang lên, mọi thứ mà hồn ma vừa cho thấy ùa đến trong trí ông. Mỗi lúc, ông càng trở nên ủy mị, tưởng như nhiều năm trước, ông đã từng lắng nghe thường xuyên, ông có thể vun đắp sự ân cần với cuộc sống cho hạnh phúc riêng, bằng chính bàn tay mình, không cần nhờ đến cái mai của người trông nom nhà thờ chôn cất Jacob Marley.

Nhưng họ không dành cả buổi tối cho âm nhạc. Sau một lúc chơi trò nộp tiền phạt, thỉnh thoảng được làm trẻ con cũng thú, và không có dịp nào hợp hơn là Giáng sinh, khi Người Sáng lập là một đứa trẻ. Đầu tiên là trò bịt mắt bắt dê. Tất nhiên rồi. Tôi không tin Topper là một người mù hơn tin anh ta có mắt đàng sau gáy. Ý tôi là, đây là một việc đã thoả thuận giữa anh ta với cháu trai của Scrooge, và Hồn ma Giáng sinh hiện tại biết điều đó. Cái kiểu anh ta theo đuổi cô em gái mũm mĩm quàng khăn đăng ten là vi phạm trắng trợn tính cả tin của con người. Đập mạnh bộ đồ lò, xô đổ ghế, va phải cây đàn dương cầm, chúi vào giữa các tấm rèm, cô ta đến chỗ nào là Topper có ở đấy! Anh ta luôn biết cô nàng mũm mĩm ở đâu. Nếu bạn định tấn công anh ta (một số người trong bọn đã làm thế), anh ta sẽ làm một động tác nghi binh để tóm lấy bạn, rồi ngay sau đó lại lén theo hướng cô em gái mũm mĩm kia. Cô ta kêu to lên rằng như thế là không công bằng, mà đúng là thế thật. Nhưng rốt cuộc, khi Topper

tóm được cô, bắt chấp trang phục của cô toàn lụa mịn và cô lướt nhanh qua anh, anh ta dồn cô vào một góc không sao thoát nổi, lúc đó hành động của anh ta mới đáng ghét làm sao. Anh ta giả vờ không nhận ra cô, giả vờ cần phải chạm vào khăn cô, muốn khẳng định đúng là cô bằng cách ôm chặt cái nhẫn trên ngón tay cô và dây chuyền quanh cổ cô, thật là ghê tởm, xấu xa! Chắc chắn là cô đã nói ý kiến của mình với anh ta, khi có thêm một người bịt mắt nữa trong phòng, họ đã rất thân thiết với nhau sau tấm rèm.

Cô cháu dâu của Scrooge không tham gia hội bịt mắt bắt dê, cô ngồi thoải mái trên một cái ghế bành to và ghế để chân trong một góc âm cúng, còn Hồn ma và Scrooge ở ngay sau cô. Nhưng cô tham gia vào trò nộp phạt, và thích thú được ngưỡng mộ bằng mọi chữ cái trong bảng ABC. Cô chơi rất cừ trò đánh đố, cô đánh bại hoàn toàn em gái, đem lại niềm vui thầm kín cho cậu cháu trai của Scrooge, dẫu họ đều là những cô gái sắc sảo, như Topper có thể nói với bạn. Ở đây có khoảng hai chục người, cả trẻ lẫn già, tất cả đều chơi đùa, Scrooge cũng vậy; ông quên bẵng rằng ông thích thú với những gì diễn ra, rằng tiếng nói của ông không vọng đến tai họ, đôi khi ông buột ra những lời phỏng đoán rất to, và ông thường đoán trúng.

Hồn ma hài lòng thấy ông vui vẻ nhường ấy, và trù mến nhìn ông lúc ông khấn khoản như một cậu bé, xin ở lại cho đến lúc khách khứa ra về. Nhưng Hồn ma nói không thể được.

- Có một trò chơi mới này, - Scrooge nói. - Chỉ nửa giờ thôi, Hồn ma ạ!

Đây là trò chơi Có hoặc Không, cháu trai của Scrooge phải nghĩ ra một thứ gì đó, còn những người khác phải khám phá ra, vì anh ta chỉ trả lời Có hoặc Không các câu hỏi của họ. Cuộc hỏi-đáp do anh ta gợi ra cực kỳ sôi nổi, khi anh ta nghĩ đến một con

vật sống, đúng hơn là một con vật khó chịu, hung dữ, hay gầm gừ và đôi khi cần nhân, thỉnh thoảng trò chuyện và sống ở London, đi khắp các phố phường, không phô trương, không bị ai dẫn dắt, không sống giữa bầy đàn, không bao giờ bị mổ thịt ở chợ, không phải ngựa, lừa, bò cái, bò đực hoặc hổ hay chó, lợn, mèo hoặc gấu. Vừa đặt ra câu hỏi xong, người cháu cười ồ lên giòn giã và khoái chí đến mức nhảy phắt khỏi sofa và giậm chân thành thịch.

Cuối cùng, cô em gái mũm mĩm cũng khoái chí không kém, kêu toáng lên:

- Em đoán ra rồi nhé! Em biết đấy là gì rồi, anh Fred! Em biết rồi!

- Là cái gì? - Fred hỏi to.

- Là ông bác Scro-o-o-o-oge của anh.

Thì chắc chắn là thế rồi. Vui thích là một tình cảm rất chung, dù một vài người phản đối đã trả lời “Phải” với câu hỏi “Gấu phải không?”, vì một câu trả lời phủ định sẽ làm chệch suy nghĩ của họ khỏi ông Scrooge, dù thông thường họ nghĩ theo cách đó.

- Tôi chắc bác ấy đã đem lại cho chúng ta rõ nhiều trò vui, - Fred nói, - và nếu không nâng cốc chúc sức khỏe bác ấy là vô ơn. Đây là cốc vang hâm nóng, sẵn sàng cho chúng ta lúc này và tôi sẽ hô: “Uống vì bác Scrooge!”.

- Phải đấy! Vì bác Scrooge! - Họ hô lớn.

- Dù ông ấy có thế nào đi nữa, chúc ông già Giáng sinh vui vẻ và Năm mới hạnh phúc! - Cháu trai Scrooge nói. - Bác ấy đã không nhận lời chúc này của tôi, nhưng biết đâu sẽ nhận. Bác Scrooge!

Bác Scrooge không thể không cảm thấy vui vẻ và nhẹ lòng,

ông nâng cốc đáp lại một cách vô ý thức và cảm ơn họ bằng bài nói không ai nghe thấy, nếu con ma cho ông thời gian. Nhưng toàn bộ cảnh này trôi qua nhanh như chớp, ngay sau khi người cháu nói xong lời cuối cùng, ông và Hồn ma đã đi tiếp cuộc hành trình.

Họ đã nhìn thấy nhiều, đã đi xa, đã thăm nhiều ngôi nhà, và luôn luôn có một kết cục tốt đẹp. Hồn ma đứng cạnh nhiều giường bệnh và họ đều vui vẻ; Trên những miền đất xa lạ, họ đã đến gần một ngôi nhà có những người sống chật vật nhưng vẫn nhẫn nại với nỗi hy vọng lớn lao hơn, sống trong cảnh nghèo khổ nhưng họ vẫn vui tươi. Trong nhà tế bần, bệnh viện, nhà tù, trong từng nơi trú ẩn khốn khổ, nơi con người tầm thường chỉ có chút quyền hành tí ti của mình đã không nhanh nhẩu tới cửa và ngăn Hồn ma ở bên ngoài, nó để lại lời cầu phúc và dạy cho Scrooge châm ngôn của mình.

Đêm đó thật dài, nếu không là đêm duy nhất, nhưng Scrooge ngỡ lảm, vì hình như những ngày lễ Giáng sinh đã cô lại thành khoảng thời gian mà họ trải qua với nhau. Cũng thật lạ lùng, trong khi Scrooge không thay đổi hình dáng bên ngoài, con ma cứ lớn hơn và già đi rõ ràng. Scrooge nhận thấy sự biến đổi này, nhưng không nói gì cho đến lúc họ rời bữa tiệc Đêm thứ Mười hai của thiếu nhi, nhìn Hồn ma khi họ đứng ở một nơi thoáng đãng, Scrooge nhận ra tóc nó đã hoa râm.

- Cuộc sống của các hồn ma ngắn vậy ư? - Scrooge hỏi.
 - Cuộc sống của tôi trên cõi trần rất ngắn ngủi, - hồn ma đáp. - Nó sẽ chấm dứt vào đêm nay.
 - Đêm nay ư? - Scrooge kêu lên.
 - Vào lúc nửa đêm. Nghe đây! Thời gian đang đến gần.
- Đúng lúc đó, nhiều chùm chuông ngân vang, điểm mười một

giờ bốn năm.

- Hãy tha lỗi cho tôi nếu tôi không giải thích được điều muốn hỏi, - Scrooge nói và chăm chú nhìn xuống cái áo choàng của Hồn ma, - nhưng tôi thấy một thứ rất lạ và không thuộc về ông, thò ra ngoài sơmi. Đây là một bàn chân hay móng vuốt?

- Có lẽ là cái vuốt, để da thịt đắp lên, - Hồn ma buồn rầu đáp. - Ông nhìn đây!

Từ những nếp gấp của chiếc áo choàng lộ ra hai đứa trẻ, khốn khổ, xác xơ, sợ hãi, xấu xí và đáng thương. Chúng quỳ xuống bên chân con ma và bám chặt vào bên ngoài tấm áo.

- Này ông! Hãy nhìn đây! Hãy nhìn xuống đây! - Hồn ma kêu lên.

Chúng là một trai, một gái. Vàng vọt, gầy gò, tả tơi, cẩu kính, tham tàn nhưng cũng quy phục vì địa vị hèn mọn của mình. Ở nơi tuổi trẻ phơi phới lẽ ra phải chan chứa trên từng đường nét, sắc mặt phải tươi tắn nhất, thì như có một bàn tay tàn héo và run rẩy ghì chặt và vụn vẹo nó thành những mảnh nhỏ của tuổi già. Là nơi thiên thần có thể ngự trị, ma quỷ lẫn trốn và trừng trừng ngó ra đe dọa. Không biến đổi, không xuống cấp, không thoái hóa nhân tính dù ở bất cứ cấp độ nào, thông qua mọi bí ẩn của sự sáng tạo tuyệt vời, có những con quỷ nửa kinh hoàng nửa khiếp đảm như thế.

Scrooge lùi lại, thất kinh. Cho ông thấy chúng theo cách này, con ma cố nói rằng chúng là những đứa con ngoan, nhưng lời lẽ cứ nghẹn lại, còn hơn cả một lời nói dối tệ hại nhất.

- Này Hồn ma! Chúng là con của ông ư? - Scrooge không thể nói gì hơn.

- Chúng là của con người, - Hồn ma nói và nhìn xuống chúng. - Chúng bám lấy tôi, khẩn khoản xin thoát khỏi cha

chúng. Thằng bé này tên là Dốt nát. Con bé này là Thiếu thốn. Hãy thận trọng với cả hai ở mọi mức độ của chúng, nhưng dè chừng nhất là thằng bé này, vì tôi đọc được trên trán nó có viết Bạc phận, trừ khi chữ đó đã xóa đi. Hãy phủ nhận điều đó! - Hồn ma kêu lớn và dang rộng đôi tay về phía thành phố. - Hãy phỉ báng những kẻ nào nói điều đó! Hãy chấp nhận nó vì những ý định bè phái, và làm cho nó tệ hại hơn! Hãy chờ kết cục!

- Chúng không chôn nường thân hoặc tiêu khiển sao? - Scrooge hỏi.

- Không nhà tù nào ư? - Hồn ma nói và quay nhìn ông ta lần cuối. - Không nhà trừng giới ư?

Chuông điểm mười hai giờ.

Scrooge nhìn quanh tìm Hồn ma nhưng chẳng thấy đâu. Lúc tiếng chuông cuối cùng ngừng ngân, ông nhớ lại lời báo trước của ông già Jacob Marley và ngược mắt lên, ông trông thấy một bóng ma uy nghi, khoác áo choàng, mũ trùm đầu như một làn sương mù lướt trên mặt đất đến chỗ ông.

HỒN MA CUỐI CÙNG

Con ma chậm rãi, trịnh trọng và lặng lẽ tiến tới. Lúc nó đến gần, Scrooge uốn cong người trên đầu gối, vì trong không khí Hồn ma chuyển động dường như tan tác sự u sầu và bí ẩn.

Con ma quán trong lớp vải liệm đen sì, che kín đầu, mặt, thân hình, chẳng nhìn thấy gì ngoài một bàn tay duỗi ra. Có điều, rất khó tách thân hình nó khỏi màn đêm và tách nó ra khỏi sự tối tăm bao quanh nó.

Scrooge cảm thấy nó cao và oai vệ khi nó đến cạnh ông, và sự có mặt bí ẩn của nó khiến ông tràn ngập kinh hãi. Ông không biết gì hơn, vì Hồn ma không nói cũng không động đậy.

- Tôi đang đứng trước mặt Hồn ma Giáng sinh chưa tới sao?
- Scrooge hỏi.

Con ma không trả lời, nhưng đưa tay chỉ về phía trước.

- Ông sẽ cho thấy những tiên đoán các sự việc chưa xảy ra nhưng sẽ xảy ra trong thời gian trước mắt chúng ta ư? - Scrooge dai dẳng. - Phải vậy không, Hồn ma?

Phần trên tấm vải liệm ngay lập tức dúm lại thành nhiều nếp nhăn, dường như Hồn ma nghiêng đầu. Đây là câu trả lời duy nhất Scrooge nhận được.

Mặc dù đã quen bầu bạn với ma quỷ nhưng lần này, Scrooge khiếp sợ hình dáng im lìm này đến mức chân ông run bần và ông thấy khó mà chịu nổi lúc sắp đi theo nó. Hồn ma dừng lại giây lát, quan sát tình trạng của ông và để một lúc cho ông hồi

phục.

Nhưng Scrooge mỗi lúc một tệ hơn. Con ma gây cho ông nỗi kinh hoàng mơ hồ vì ông biết rằng đằng sau tấm vải liệm sẫm màu có cặp mắt ma nhìn xoáy vào ông, trong lúc dù cố gắng hết mức nhưng ông vẫn không thể nhìn thấy gì ngoài một bàn tay ma và một đồng đen sì.

– Đây Hồn ma của Tương lai! - ông nói. - Tôi sợ ông hơn bất cứ hồn ma nào đã gặp. Nhưng tôi hiểu ông muốn làm điều tốt cho tôi, và tôi hy vọng sẽ sống như một người khác tôi hiện nay, tôi sẵn sàng kết bạn với ông và làm việc đó rất chân thành. Sao ông không trò chuyện với tôi?

Nó vẫn không trả lời ông. Bàn tay chỉ thẳng về phía trước họ.

– Dẫn đường đi! - Scrooge nói. - Dẫn đường đi! Đêm tối mù mịt, mà thời gian với tôi quý giá vô ngần. Hãy dẫn đường đi, Hồn ma!

Con ma nhúc nhích lúc tiến đến ông. Scrooge đi theo trong bóng quần áo của nó, cứ đi, đừng sợ, ông nhủ lòng.

Hình như họ vừa vào thành phố, đúng hơn là thành phố nhảy phắt đến chỗ họ và vây quanh họ. Nhưng dù sao họ cũng đang ở trung tâm thành phố, giữa các thương nhân tất tả ngược xuôi, tiền nong loảng xoảng trong túi, trò chuyện thành từng nhóm, xem đồng hồ, trầm ngâm đùa giỡn các con dấu bằng vàng của họ, vân vân, đúng như Scrooge vẫn thường nhìn thấy.

Hồn ma dừng lại cạnh một nhóm nhỏ các thương nhân. Nhận thấy bàn tay nó chỉ vào họ, Scrooge tiến tới lắng nghe câu chuyện.

– Không, - một người đàn ông to béo có cái cằm quái dị nói, - tôi không biết nhiều về chuyện đó. Tôi chỉ biết ông ta đã chết.

– Ông ta chết bao giờ? - Người khác hỏi.

- Đêm qua, tôi tin thế.

- Có chuyện gì xảy ra với ông ta thế? - Người thứ ba hỏi, vốc một dùm thuốc lá bột trong hộp thuốc lá to. - Tôi cứ tưởng ông ta sẽ không bao giờ chết.

- Có Trời mới biết được, - người đầu tiên vừa nói vừa ngáp.

- Ông ta đã làm gì với khoản tiền nong của mình nhỉ? - Một quý ông mặt đỏ, đầu mũi có một cục lồi lắc qua lắc lại, giống như cái yếm ở con gà tây.

- Tôi chưa nghe tin, - người có cái cằm lớn lại ngáp lần nữa. - Có lẽ để lại cho công ty của mình. Ông ta không để lại cho tôi. Tôi chỉ biết có thế.

Câu đùa khiến tất cả đều cười.

- Nó y như một đám tang rất rẻ tiền, - người ấy nói tiếp, - suốt đời, tôi chưa thấy có ai làm như thế. Hay chúng ta tự nguyện làm một bữa tiệc?

- Tôi không định đến nếu bữa trưa đã chuẩn bị sẵn, - người có cục lồi ở đầu mũi nói. - Nhưng tôi phải ăn nếu tôi là người sửa soạn.

Lại một tràng cười nữa.

- Vả lại, tôi là người không vụ lợi nhất trong số các ông, - người đầu tiên nói, - vì tôi chưa bao giờ đi găng tay đen và chưa bao giờ ăn trưa. Nhưng tôi sẵn sàng đến nếu mọi người cùng đi. Nghĩ đến điều này, tôi không dám chắc tôi là người bạn đặc biệt nhất của ông ta, vì chúng tôi thường dừng lại và nói chuyện mỗi khi gặp nhau. Tạm biệt!

Họ rảo bước, hòa lẫn với các nhóm khác. Scrooge biết những người này và nhìn Hồn ma, đợi giải thích.

Con ma lướt vào một đường phố. Ngón tay của nó chỉ vào

cuộc gặp tay đôi. Scrooge lại lắng nghe, tưởng lời giải thích có thể là đây.

Ông cũng biết rõ những người này. Họ đều là thương nhân: rất giàu có và rất quan trọng. Ông luôn kính trọng họ về mặt làm ăn, hoàn toàn trên quan điểm kinh doanh.

– Ông khỏe không? - Một người nói.

– Ông khỏe chứ? - Người kia đáp lại.

– Khỏe! - người thứ nhất nói, - cuối cùng thì lão Scratch cũng nghèo, nhỉ?

– Tôi nghe nói thế, - người thứ hai đáp. - Lạnh quá nhỉ?

– Tiết Giáng sinh mà. Ông không phải là dân trượt băng đây chứ?

– Không, không. Nghĩ ngợi làm gì. Xin chào!

Không một lời nào nữa. Đó là cuộc gặp của họ, cuộc nói chuyện của họ và cuộc chia tay của họ.

Lúc đầu Scrooge ngạc nhiên thấy Hồn ma gắn ý nghĩa vào câu chuyện tầm thường như vậy, nhưng ông có cảm giác họ phải có một ý định nào đó được che giấu, ông quyết xem xét lại. Có khi họ đang nói đến cái chết của Jacob, người hùn vốn già của ông, vì đó là thời quá khứ, còn con ma này là tương lai của thành phố. Ông cũng không nghĩ đến bất cứ người nào liên quan trực tiếp đến mình để gắn vào họ. Nhưng có một cái gì đó ngờ vực, dù họ nói đến bất cứ người nào, họ phải có ý ngầm để ông tận dụng cho mình, ông quyết giữ từng lời nghe được và mọi thứ nhìn thấy, nhất là quan sát cái bóng của chính mình khi nó xuất hiện. Ông mong muốn kiểm soát được tương lai của mình sẽ cho ông mạnh mẽ đã bỏ lỡ, và sẽ tìm ra giải pháp cho những điều khó hiểu này.

Ông nhìn quanh, tìm đúng nơi có hình ảnh mình, nhưng có

một người đàn ông khác đứng ở cái góc quen thuộc, dù đồng hồ chỉ đúng thời gian hàng ngày ông ở đây, ông chẳng thấy có gì giống mình trong vô số người tràn qua cổng vòm. Tuy nhiên, ông hơi ngạc nhiên, vì ông đã suy đi xét lại trong trí sự thay đổi trong đời, vừa suy nghĩ vừa hy vọng tìm ra những giải pháp mới nảy sinh.

Lặng lẽ và đen sì, con ma đứng cạnh ông, bàn tay duỗi ra. Lúc tỉnh khỏi sự trầm ngâm, nhìn theo hướng bàn tay, ông mong muốn vị trí của nó cho ông biết rằng Cặp mắt Vô hình đang nhìn ông sắc sảo. Nó khiến ông rùng mình và cảm thấy ớn lạnh.

Họ rời khung cảnh náo nhiệt và đi vào phần tối tăm của thành phố, nơi trước kia Scrooge chưa đến bao giờ, dù ông ta nhận ra nó vốn mang tiếng xấu. Những con đường hôi hám và hẹp; cửa hàng và nhà ở tiêu tụy, dân cư nửa trần truồng, say xỉn, bệ rạc và đáng sợ. Những ngõ hẻm và cổng tò vò giống như những hầm chứa phân, phun vào họ đủ thứ mùi và đồ dơ bẩn, sinh hoạt ngay trên các đường phố lộn xộn. Cả khu này nồng nặc mùi tội ác, bẩn thỉu và khốn khổ.

Sâu trong hang ổ của một nhà nghỉ khét tiếng đời bại này là một cửa hàng tối tăm, nhô ra dưới mái của một nhà kho, là nơi bán các đồ dùng bằng sắt, quần áo cũ, chai lọ, xương xấu và cá trôn. Trên sàn bên trong chất nhiều đồng chìa khóa, đinh, dây xích, bản lề, cân, quả cân gỉ sét và đủ thứ đồ sắt thép thải loại. Những bí ẩn bị rất ít người thích sẫm soi nảy nở và che giấu trong hàng núi rác khó coi, những đồng dầu mỡ và xương xấu thối. Ngồi giữa đồng đồ sắt, cạnh một lò than xây bằng gạch cũ là một kẻ bất lương gần bảy chục tuổi, tóc hoa râm, che chắn khí lạnh bằng mớ quần áo tả tơi vắt trên dây, hút tẩu giữa mọi thứ đắt giá trong cảnh ăn không ngồi rồi vô liêm sỉ.

Scrooge và con ma tiến tới trước mặt người này, đúng lúc

một người đàn bà xách một bọc nặng lượn vào cửa hàng. Nhưng bà ta vừa vào thì một bà khác cũng vào, tay xách nách mang tương tự, một người đàn ông mặc đồ đen bạc phếch đi sát theo sau, ông ta thẳng thốt khi nhìn thấy họ, và họ nhận ra nhau. Sau một lát ngạc nhiên ngẩn ngui, ông già hít tẩu đến nhập bọn và cả ba phá lên cười.

- Để mụ giúp việc trước! - người đàn bà vào trước kêu to. - Để mụ thợ giặt thứ hai; để lão nhà tang lễ thứ ba. Nhìn này lão Joe, đây là một cơ hội! Nếu cả ba chúng tôi không gặp nhau ở đây thì chẳng có ý nghĩa gì!

- Các người không thể gặp gỡ ở nơi khá hơn, - lão Joe nói và rút tẩu khỏi miệng. - Hãy vào trong phòng khách. Mụ được tự do sử dụng nó từ lâu; còn hai người kia cũng chẳng phải người lạ. Hãy ở lại cho đến lúc ta đóng cửa hàng. Ái chà chà! CuỐm được cũng khờ đấy nhỉ! Tao tin là chỗ này chẳng có mẩu sắt nào làm bản lề được; và chắc là chẳng có bộ xương già lão nào ở đây là của tao. Ha ha ha! Cả bọn chúng ta đều hợp nghề, đúng nghiệp. Hãy vào phòng khách đi. Vào phòng khách.

Phòng khách là khoảng không gian đằng sau tấm bình phong quần áo rách. Lão già cời lửa bằng cái chận thảm cũ, dùng thân tẩu cắt hoa ngọn đèn đầy khói, rồi lại đút tẩu vào miệng.

Trong lúc lão làm thế, người đàn bà vừa nói quăng cái bọc lên sàn và ngồi xuống ghé đầu về khoe khoang, vắt khuỷu tay lên đầu gối, nhìn hai người kia vẻ thách thức trơ tráo.

- Sao vậy? Có chuyện gì kỳ vậy, bà Dilber? - Người đàn bà nói. - Ai cũng có quyền lo cho mình. Ông ta bao giờ cũng làm thế!

- Đúng vậy! - Mụ thợ giặt nói. - Chẳng ai hơn được.

- Vậy thì đừng có nhìn trừng trừng như đang sợ thế kia, mụ!

Ai khôn ngoan hơn nào? Chúng ta đừng có chọc ngoáy vào việc của nhau, được không?

- Không, thật mà! - Bà Dilber và người đàn ông đồng thanh. - Chúng tôi hy vọng là không.

- Hay lắm! - Người đàn bà nói to. - Thế là đủ. Ai khôn nạn hơn vì để mất vài thứ như thế này, hả? Không phải lão đã ngoẻo củ tỏi rồi chứ?

- Không, thật mà! - Bà Dilber nói và cười to.

- Nếu lão còn muốn khư khư giữ chúng sau khi ngỏm, cái lão già khôn kiếp ấy, - cụ ta nói tiếp, - sao lão không cho một người họ hàng lúc còn sống nhỉ? Nếu làm thế, có phải lão đã có người chăm sóc khi lão vấp vào Thần Chết, thay cho nằm thở hắt ra một mình.

- Đây là lời thực thà nhất được nói ra, - bà Dilber nói. - Đây là lời phán xét cho lão.

- Ước gì có lời phán xét nặng hơn một chút, - người đàn bà kia đáp, - mà nên thế lắm, bà có thể tin vào điều đó, nếu tôi có thể chiếm lấy bất cứ thứ gì khác. Hãy mở bọc kia ra, lão Joe, để tôi ước lượng xem sao. Nói thẳng toẹt ra. Tôi không sợ là người đầu tiên, cũng không sợ họ nhìn thấy. Tôi tin rằng chúng tôi biết khá rõ là chúng tôi giúp đỡ lẫn nhau trước khi gặp mặt ở đây. Đây chẳng phải tội lỗi gì. Mở bọc ra, lão Joe.

Nhưng sự lịch sự của các bạn cụ không cho phép làm thế; người đàn ông mặc đồ đen bạc màu bật lên trước, đưa những đồ ăn cắp của hắn ra. Chẳng có gì nhiều nhận. Một hoặc hai con dậu, một hộp bút, một đôi khuy măng sét, một trâm gài đầu giá trị không lớn, tất cả chỉ có thế. Chúng được lão Joe kiểm tra và đánh giá từng món, lão ghi bằng phấn lên tường giá tiền từng thứ, và ghi thêm tổng số tiền khi thấy chẳng còn gì hơn.

- Đây là số tiền của mi, - lão Joe nói, - và ta sẽ không cho thêm sáu xu nữa, nếu mi không sôi sục muốn thế. Ai tiếp theo đây?

Bà Dilber là người tiếp theo. Khăn trải giường, khăn mặt, một món đồ thêu nho nhỏ, hai cái thìa trà bằng bạc kiểu cổ, một cái cặp đường miếng và vài cái giày. Số tiền của mụ cũng được ghi lên tường theo kiểu tương tự.

- Ta hay cho các mụ quá nhiều. Đây là nhược điểm của ta, và như thế là ta tự hại mình, - lão Joe nói. - Số tiền kia là của mụ. Nếu mụ hỏi xin ta thêm một xu nữa, và dám hỏi công khai, ta mà ân hận là đã rộng rãi đến thế, ta sẽ cắt nghiêng nửa curon.

- Giờ mở bọc của tôi ra chứ, lão Joe, - mụ đàn bà đầu tiên nói.

Lão Joe quy gối để mở cái bọc cho dễ hơn, và tháo xong rất nhiều nút, lão lôi ra một cuộn gì đó to lớn màu đen.

- Mụ gọi cái này là gì? - Lão Joe hỏi. - Rèm giường chắc?

- Ôi trời ơi! - Mụ ta đáp, vừa cười vừa ngả về trước trên đôi tay bắt chéo. - Rèm giường!

- Mụ không định nói là mụ giật nó xuống, cả vòng và tất tạt mọi thứ cùng với lão ta nằm ở đó chứ? - Joe hỏi.

- Phải, tôi làm thế đấy, - mụ ta đáp. - Mà sao lại không kia chứ?

- Mụ sinh ra để phát tài, - lão Joe nói, - và chắc chắn là mụ sẽ làm thế.

- Chắc chắn là tôi không dừng tay, khi có thể lấy mọi thứ trong đó bằng cách vươn tay ra mà với, vì lợi ích của một người như lão, tôi hứa với ông, Joe ạ, - người đàn bà lạnh lùng đáp. - Giờ thì đừng có rở dàu lên các tấm khăn liệm nữa.

- Khăn liệm của lão ta? - Joe hỏi.

- Thế ông tưởng là của ai? - Mụ đàn bà đáp lại. - Tôi dám nói là thiếu chúng, lão ta cũng chẳng cảm lạnh đâu mà sợ.

- Ta mong là lão ta không chết vì bệnh truyền nhiễm? Hử? - Lão Joe nói, ngược nhìn và dừng công việc giữa chừng.

- Ông đừng sợ, - mụ đàn bà đáp. - Tôi chẳng yêu quý gì công ty của lão đến mức lảng vảng gần lão vì những thứ này, nếu lão bị bệnh truyền nhiễm. Chà! Ông có thể nhìn xuyên qua áo lão cho đến khi mắt đau nhức, nhưng cũng không tìm ra một lỗ thủng hoặc một chỗ sờn. Đây là thứ tốt nhất lão có, và cũng là một cái đẹp. Họ thật phí phạm vì đã không cho tôi.

- Mụ gọi thế là phí phạm ư? - Lão Joe hỏi.

- Mặc cho lão ta rồi đem chôn, chắc là thế, - mụ đàn bà đáp và cười to. - Có ai ngu mới làm thế, và tôi lột nó ra rồi. Nếu vài chúc bầu mà không đủ tốt để liệm cho lão thì cũng chẳng tốt cho bất cứ việc gì. Nó rất thích hợp cho một xác chết. Mặc áo ấy lão ta nom cũng chẳng xấu hơn mặc cái kia.

Scrooge kinh hãi lắng nghe cuộc đối thoại này. Lúc bọn chúng ngồi thành nhóm quanh các chiến lợi phẩm, trong ánh sáng ngọn đèn mờ của lão già, Scrooge nhìn chúng với sự ghê tởm và phần nộ không thể lớn hơn, tuy bọn chúng là những kẻ xấu xa, làm tiền cả xác chết.

- Ha, ha! - Mụ đàn bà ấy cười ha hả lúc lão Joe rút cái túi bằng flanen đựng tiền ra, điếm từng món kiếm được trên đất.

- Đây là kết cục của lão, các người thấy chưa! Hồi còn sống lão ta gieo rắc kinh hoàng khiến mọi người tránh xa lão, càng lợi cho chúng ta khi lão chết! Ha, ha, ha!

- Này Hồn ma! - Scrooge nói, run từ đầu xuống chân. - Tôi thấy rồi, hiểu rồi. Trường hợp của con người bất hạnh này có

thể là của tôi. Cuộc đời tôi hiện giờ có xu hướng như thế. Thượng đế nhân từ, đây là gì vậy?

Ông lùi lại kinh hoàng vì quang cảnh đã thay đổi, lúc này gần như ông chạm vào một cái giường - một cái giường trần trụi, không rèm - trải tấm khăn tả tơi, che đậy một kẻ ngổ ngẩn, lấp bắp bằng một thứ ngôn ngữ dễ sợ.

Căn phòng rất tối, quá tối nên không thể quan sát tường tận, dù Scrooge nhìn quanh do một sự thôi thúc bí ẩn, bản khoăn muốn biết nó thuộc loại phòng gì. Một ánh sáng nhợt nhạt dâng lên trong không khí bên ngoài chiếu thẳng vào giường, trên đó là cái xác của người đàn ông này, bị cướp bóc, tước đoạt, không ai trông nom, không người khóc lóc và bị bỏ mặc, bơ vơ.

Scrooge liếc nhìn con ma. Bàn tay kiên định của nó chỉ lên đầu. Tấm đắp phủ cầu thả đến mức chỉ cần đưa nhẹ một ngón tay cũng sẽ lộ ra bộ mặt. Scrooge nghĩ thế, và cảm thấy làm thế thật dễ dàng, ông ta rất muốn làm thế, nhưng ông không có quyền kéo tấm khăn phủ cũng như gạt bỏ con ma ở cạnh ông.

Chao ôi, thần Chết lạnh lùng, tàn nhẫn, khủng khiếp đã đặt ban thờ của nó ở đây, sửa soạn nó bằng những thứ kinh hoàng vì người đã dám cưỡng lại mệnh lệnh của nó, vì đây là lãnh địa của nó! Nhưng người không thể nhúc nhích cái đầu yêu quý, sùng kính và vinh dự vì những mục tiêu khủng khiếp của người, hoặc tạo thành một nét ghê tởm. Không phải vì bàn tay nặng nề và sẽ rơi xuống khi được thả ra; không phải vì trái tim và mạch vẫn còn đập, mà là bàn tay rộng mở, hào phóng và có thực, trái tim can đảm, ấm áp, dịu dàng và mạch đập của một con người. Hãy đầu hàng đi, hỡi Cái bóng, hãy đầu hàng đi! Hãy thừa nhận những hành động tốt đẹp của ông ta đang hàn gắn vết thương, gieo mầm sự sống bất tử cho đời!

Không một tiếng nào nói những lời đó vào tai Scrooge, song

ông vẫn nghe thấy khi ngược nhìn cái giường. Ông nghĩ, nếu lúc này người đó có thể vùng dậy, những ý nghĩ đầu tiên của ông ta sẽ là gì? Những cuộc giao dịch tham lam, chi li, những mối lo âu thất lòng? Chúng đã mang đến cho ông ta một kết cục giàu có, thật vậy!

Ông ta nằm trong một ngôi nhà tối tăm, trống rỗng, không một người đàn ông, đàn bà hoặc một đứa trẻ nói ông hãy làm ơn cho tôi việc này việc kia, hoặc vì kỷ niệm của một thế giới tốt lành, tôi sẽ tử tế với ông. Một con mèo kéo mạnh cánh cửa, có tiếng chuột gặm nhấm sau tấm đá lát lò sưởi. Bọn chúng muốn gì trong căn phòng người chết, tại sao chúng quấy nhiễu không ngừng, Scrooge không dám nghĩ tiếp.

- Này Hồn ma! - Ông ta nói. - Đây là một nơi đáng sợ. Rời khỏi đây, tôi sẽ không quên bài học của nó, hãy tin tôi đi. Chúng ta đi thôi!

Ngón tay bất động của hồn ma vẫn chỉ lên đầu.

- Tôi không hiểu, - Scrooge đáp, - và tôi không sao hiểu nổi ông. Nhưng tôi không có quyền, Hồn ma ạ. Tôi không có quyền.

Hình như nó lại nhìn ông lần nữa.

- Nếu trong thành phố này có người nào đó xúc động vì cái chết của người này, - Scrooge nói, rất khổ sở, - thì hãy chỉ cho tôi, tôi van ông đấy, Hồn ma ạ!

Hồn ma xòe rộng tà áo choàng đen ra trước ông một lát, như cái cánh. Rồi khi rút lại, lộ ra một căn phòng dưới thanh thiên bạch nhật, nơi có người mẹ và đàn con.

Chị ta đang có thai, háo hức và lo âu. Chị đi đi lại lại trong phòng, sốt ruột làm việc này việc kia, nhìn ra ngoài cửa sổ, liếc đồng hồ, thử may vá nhưng vô hiệu, và hầu như không chịu nổi tiếng bọn trẻ chơi đùa.

Cuối cùng, nghe thấy tiếng gõ cửa chờ đợi từ lâu. Chị vội vã chạy ra cửa gặp chồng; anh ta có bộ mặt tiêu tụy vì lo lắng và phiền muộn, dù hãy còn trẻ. Lúc này trên mặt anh có vẻ khác thường, hầu như hài lòng khiến anh ngượng ngập và cố nén lại.

Anh ngồi xuống bên bữa ăn dọn sẵn bên lò sưởi, và sau một lúc im lặng khá dài, chị khẽ hỏi anh tin tức, anh có vẻ lúng túng không biết trả lời ra sao.

– Tốt hay xấu, hờ mình? - Chị nói, gợi ý cho anh.

– Xấu, - anh trả lời.

– Chúng ta bị phá sản hoàn toàn ư?

– Không. Hãy còn hy vọng, Caroline ạ.

– Giá ông ấy rủ lòng thương, - chị nói, sửng sốt, - Trước kia đã chẳng mong được gì, giá một điều kỳ diệu như thế xảy ra nhỉ!

– Ông ấy động lòng đã là quá khứ, - chồng chị nói. - Ông ấy chết rồi.

Gương mặt chị lộ rõ bản tính hòa nhã và nhẫn nại, nhưng nghe tin đó chị thầm biết ơn, chị nói lúc chấp tay lại. Sau đó chị cầu nguyện xin tha thứ và xin lỗi, nhưng cảm xúc đầu tiên của chị là chân thành.

– Điều mà người đàn bà nửa say nửa tỉnh anh kể với mình tôi qua nói với anh khi anh đòi gặp ông ta xin hoãn cho một tuần, và anh tưởng là cái cớ tránh anh, hóa ra hoàn toàn là thật. Lúc đó ông ta không chỉ ôm nặng, mà đang hấp hối.

– Vậy khoản nợ của chúng ta sẽ chuyển cho ai?

– Anh không biết. Nhưng cho đến lúc đó, chúng ta sẽ có tiền; mà dù cho không có đi nữa, thực sự là vận rủi nếu người kế nghiệp ông ta là một chủ nợ nhân tâm. Đêm nay chúng ta có thể

ngủ ngon lành, Caroline ạ!

Đúng thế. Họ có thể đỡ lo lắng, nhẹ lòng hơn. Bộ mặt bọn trẻ bị bắt im lặng và tím tím xung quanh nghe những điều chúng ít hiểu, cũng tươi tắn hơn, và ngôi nhà này hạnh phúc hơn vì cái chết của người này! Tình cảm duy nhất mà con ma muốn chỉ cho Scrooge thấy chỉ là sự hài lòng với sự kiện.

- Hãy cho tôi thấy sự nhân hậu nào đó với một người chết - Scrooge nói, - hoặc căn phòng tối tăm mà chúng ta vừa rời bỏ sẽ mãi mãi tồn tại với tôi.

Hồn ma dẫn ông ta xuyên qua vài phố quen thuộc, và trong lúc đi, Scrooge nhìn đây đó tìm bóng dáng mình nhưng chẳng thấy đâu. Họ vào căn nhà của Bob Cratchit nghèo khổ, căn nhà mà lúc trước họ đã đến thăm. Họ thấy người mẹ và đàn con ngồi vây quanh lò sưởi.

Im lìm. Rất im lìm. Mấy cậu bé Cratchit ồn ào nay im như tượng trong một góc, ngồi ngược nhìn Peter, quyển sách mở rộng trước mặt. Bà mẹ và mấy cô con gái đang khâu vá. Nhưng chắc chắn là họ hết sức im lặng!

“Ông ta tóm lấy một đứa trẻ và đặt nó vào giữa những đứa trẻ khác”. Scrooge đã nghe câu này ở đâu rồi nhỉ? Ông không hề mơ. Thằng bé ắt phải đọc to lúc ông và Hồn ma bước qua ngưỡng cửa. Sao nó không đọc tiếp?

Bà mẹ đặt món đồ khâu lên bàn và úp hai tay lên mặt.

- Màu sắc làm mẹ nhức cả mắt, - bà nói.

Màu sắc ư? Chao ôi, tội nghiệp bé Tim!

- Thỉnh thoảng chúng khá hơn, - bà Cratchit nói. - Ánh nến làm chúng mờ đi, và không đời nào mẹ cho bố các con biết lúc bố về nhà. Chắc sắp đến lúc rồi.

- Đúng hơn là quá giờ rồi, - Peter trả lời và gấp sách lại. -

Nhưng con thấy mấy tối vừa qua bố đi hơn muộn hơn ngày thường, mẹ nhỉ.

Họ lại im lặng. Cuối cùng bà nói, giọng bình tĩnh, vui vẻ, chỉ hơi ngập ngừng:

- Mẹ đã biết, mẹ đã thấy bố công kênh bé Tim trên vai mà vẫn đi rất nhanh.

- Con cũng biết thế, - Peter nói. - Nhiều lần rồi.

- Con cũng biết, - đứa khác kêu lên. Rồi tất cả cùng kêu to.

- Nhưng nó rất nhẹ, - bà nói tiếp và định quay về với công việc, - và bố rất yêu nó, nên không sao đâu. Có lẽ bố đang ở ngoài cửa rồi!

Bà vội chạy ra gặp ông, và ông Bob bé nhỏ quần khăn quàng cổ bước vào - tội nghiệp, lúc nào ông cũng cần đến nó. Trà của ông đã pha sẵn trong ngăn lò, ai cũng cố giúp ông nhiều nhất. Rồi hai cậu bé Cratchit đứng lên, mỗi đứa áp một bên má vào mặt ông như muốn nói: “Đừng buồn, bố ạ. Xin bố đừng đau lòng!”

Bob rất vui với họ, ông nói đùa với cả nhà. Nhìn món đồ khâu trên bàn, ông khen ngợi tài khéo và nhanh của vợ và con gái. Ông bảo, mọi thứ sẽ xong trước ngày Chủ nhật.

- Chủ nhật ư! Hôm nay mình đã đi rồi, phải không Robert? - Vợ ông hỏi.

- Phải, mình ạ, - ông Bob trả lời. - Giá mình có thể đi được. Mình sẽ dễ chịu thấy nơi đó xanh tươi ra sao. Nhưng mình sẽ thấy nó thường xuyên thôi. Tôi đã hứa với con Chủ nhật tôi sẽ đến đây. Con bé bỏng của tôi! - Bob bật khóc. - Thằng bé của tôi!

Ngay lập tức, ông suy sụp hoàn toàn. Ông không thể đứng. Nếu làm khác đi, có lẽ ông và đứa con sẽ còn xa cách hơn bây giờ.

Ông ra khỏi phòng, lên trên gác, vào căn phòng sáng trưng bừa và treo các đồ Giáng sinh. Một cái ghế kê sát đũa trẻ, nhiều dấu hiệu cho thấy có người vừa ở đó. Ông Bob tội nghiệp ngồi xuống ghế, suy nghĩ một lát và trấn tĩnh lại, ông hôn lên bộ mặt nhỏ bé. Ông đành cam chịu với việc đã xảy ra, và lại xuống dưới nhà, hoàn toàn vui vẻ.

Họ xúm xít quanh lò sưởi và chuyện trò, các cô gái và bà mẹ vẫn làm việc. Bob kể với họ về lòng tốt khác thường của cháu trai Scrooge, trước kia ông chỉ gặp anh ta mỗi một lần và hôm đó vừa gặp trên phố, thấy ông “hơi suy sụp”, Bob nói, anh đã hỏi thăm có chuyện gì. Ông kể:

– Nghe đồn anh ta là một người nói năng dễ chịu nhất, tôi bèn kể cho anh ta biết. “Tôi rất lấy làm tiếc, ông Cratchit, và xin chân thành chia buồn với bà vợ hiền của ông”. À mà, làm sao anh ta biết thứ mà tôi không biết.

– Biết gì, hử mình?

– Rằng mình là một người vợ hiền, - ông Bob đáp.

– Ai chẳng biết ạ, - Peter nói.

– Con quan sát cừ lắm, con trai của bố! - Bob kêu lên. - Bố hy vọng họ cũng thế. Anh ta đã nói: “Xin chân thành chia buồn với bà vợ hiền của ông. Nếu tôi có thể giúp được ông bà bất cứ việc gì, thì đây là nơi tôi ở” - anh ta đưa cho tôi tấm danh thiếp. - Xin ông bà cứ đến tôi.” Giờ thì chẳng cần gì nữa, - Bob khóc, - vì bất cứ việc gì anh ấy có thể làm cho chúng ta, với kiểu ân cần hết mức như thế là mãn nguyện lắm rồi. Cứ như anh ta quen biết bé Tim của chúng ta và thông cảm với chúng ta vậy.

– Tôi chắc anh ta là một người tử tế! - Bà Cratchit nói.

– Mình sẽ tin chắc thế, nếu mình gặp và nói chuyện với anh ta. - Bob đáp. - Tôi chẳng lấy gì làm lạ nếu anh ta kiếm cho Peter

một chỗ làm tốt hơn, cứ nhớ lấy lời tôi!

– Nghe chưa, Peter, - bà Cratchit nói.

– Lúc đó, - một trong mấy cô con gái nói, - Peter sẽ giữ được tình bạn với ai đó và sẽ khá hơn.

– Thôi đi! - Peter trả miếng và cười toe toét.

– Rất có thể một ngày nào đó, - Bob nói, - tuy còn lâu, con ạ. Nhưng dù chúng ta có xa lìa nhau như thế nào và khi nào, bố chắc không ai trong chúng ta quên bé Tim tội nghiệp, nhất định thế, hoặc đây là cuộc chia tay đầu tiên của chúng ta?

– Không bao giờ, bố ạ! - Tất cả đồng thanh.

– Các con yêu quý, - Bob nói, - bố biết chúng ta sẽ nhớ lại nó nhẫn nại và hiền hòa biết bao, dù nó còn bé, rất bé. Chúng ta sẽ không tranh chấp nhau, và mỗi lần làm thế là đã quên bé Tim tội nghiệp rồi.

– Không, chúng con sẽ không bao giờ làm thế, bố ạ! - Cả bọn lại đồng thanh.

– Bố rất mừng, - ông Bob bé nhỏ nói, - rất mừng!

Bà Cratchit hôn ông, các con gái hôn ông, hai cậu Cratchit hôn ông, còn Peter và ông bắt tay nhau. Hỡi linh hồn của bé Tim, người là bản chất trẻ thơ của Chúa Trời!

– Này Hồn ma, có gì đó báo cho tôi biết cuộc chia tay của chúng ta sắp đến, - Scrooge nói. - Tôi biết nhưng không hiểu ra sao. Hãy cho tôi biết người đàn ông nằm chết mà chúng ta nhìn thấy là ai vậy?

Hồn ma của Giáng sinh Chưa tới truyền đạt cho ông như lúc trước, tuy là một lần khác, ông nghĩ: Hình như không thứ tự nào trong những ảo ảnh vừa qua bảo đảm rằng chúng ở trong tương lai, trong phương sách của các doanh nhân, nhưng cho ông thấy không phải là ông. Thực ra, Hồn ma không nói gì, chỉ

lừ lừ thẳng tiến cho đến lúc cuối cùng, Scrooge phải van xin lưu lại chốc lát.

- Cái sân mà chúng ta vội vã đi qua này, - Scrooge nói, - là nơi tôi cư ngụ suốt một thời gian dài. Tôi nhìn thấy ngôi nhà. Hãy cho tôi thấy nơi tôi sẽ ở trong những ngày sắp tới.

Hồn ma dừng lại; bàn tay nó chỉ vào nơi nào đó.

- Ngôi nhà ở đằng kia, - Scrooge kêu lên. - Sao ông chỉ đi đâu thế?

Ngón tay tàn nhẫn không thay đổi.

Scrooge hấp tấp đến cửa sổ văn phòng của ông và nhìn vào. Nó vẫn là phòng làm việc nhưng không phải của ông. Đồ đạc không như cũ, người ngồi trên ghế không phải là ông. Con ma vẫn chỉ tay như lúc trước.

Ông lại đi với nó lần nữa, tự hỏi vì sao và ông đã đến đâu, cho đến khi tới một cái cổng thép. Ông dừng lại, nhìn quanh trước khi bước vào.

Một cái sân. Kia, người đàn ông khốn khổ mà lúc này ông đã biết tên, nằm dưới đất. Đây là nơi xứng đáng. Nhiều ngôi nhà là tường bao, cỏ dại mọc tràn lan, tươi tốt vì người chết chứ không phải sự sống; nghẹt thở vì quá nhiều người chôn cất, béo bở vì những món ăn thừa mứa. Một nơi xứng đáng!

Hồn ma đứng giữa các nấm mồ, và chỉ vào một nấm. Scrooge run run tiến tới. Con ma vẫn chính xác như trước, nhưng ông ta kinh hãi vì nhìn thấy ý nghĩa mới mẻ trong hình dáng nghiêm trang của nó.

- Trước khi tôi đến gần hơn tấm bia ông chỉ, - Scrooge nói, - hãy trả lời tôi một câu. Những hình bóng này là những thứ Sẽ có, hay chúng là hình bóng của những thứ Có thể?

Con ma vẫn chỉ xuống nấm mộ nó đứng cạnh.

- Cách cư xử của con người báo hiệu những kết cục nhất định, nếu kiên nhẫn, chúng nhất định sẽ đến, - Scrooge nói. - Nhưng nếu đi chệch quá trình, kết cục sẽ thay đổi. Vì thế tôi mới nói ông cho tôi xem!

Hồn ma vẫn bất động.

Scrooge lén tới, vẫn run; theo ngón tay chỉ sẵn, ông đọc kỹ tên mình trên tấm bia của năm mồ bị quên lãng, EBENEZER SCROOGE.

- Tôi chính là người nằm trên giường ư? - Ông kêu to và quy gối.

Ngón tay chỉ nắm mộ cho ông và chỉ lần nữa.

- Không, hỡi Hồn ma! Ôi, không, không!

Ngón tay vẫn ở đó.

- Hỡi Hồn ma! - Scrooge bật khóc, túm chặt lấy áo choàng của nó, - xin hãy nghe tôi! Tôi không phải là người như trước kia nữa. Tôi sẽ không phải là người cần phải thế, nhờ cuộc giao hữu này. Tại sao lại chỉ cho tôi cái này, nếu tôi đã trải qua mọi hy vọng?

Lần đầu tiên bàn tay có vẻ lay động.

- Hỡi Hồn ma tử tế, - ông dai dẳng lúc ngã quy xuống đất trước con ma, - xin ông can thiệp giúp tôi, xin hãy thương tôi. Hãy bảo đảm với tôi rằng tôi có thể thay đổi những hình bóng ông đã chỉ cho tôi bằng cách thay đổi cuộc sống?

Bàn tay ân cần rung động.

- Tôi sẽ tôn kính Giáng sinh trong lòng và cố giữ quanh năm. Tôi sẽ sống trong quá khứ, hiện tại và tương lai. Hỡi các Hồn ma của cả ba thì, sẽ đấu tranh trong con người tôi. Tôi sẽ không bỏ qua những bài học họ đã dạy. Chao ôi, hãy bảo tôi có

thể cọ sạch những chữ viết trên tấm bia này!

Trong cơn thống khổ, Scrooge nắm lấy bàn tay con ma. Nó không thoải mái, nhưng ông tha thiết cầu xin và nắm lấy nó. Hồn ma khỏe hơn, hát ông ta ra.

Giơ cao đôi tay trong lời cầu nguyện cuối cùng đảo ngược số phận cho ông, Scrooge nhìn thấy trong cái mũ trùm và quần áo của con ma có sự biến đổi. Nó co rúm, sụp xuống và teo lại thành cái cột giường.

KẾT THÚC CÂU CHUYỆN

Vâng! Chính là cái cột giường của ông. Cái giường của ông, căn phòng của ông. Tốt đẹp nhất và hạnh phúc nhất là Thời gian trước mặt là của riêng ông, để làm nên những sửa đổi!

- Mình sẽ sống trong Quá khứ, Hiện tại và Tương lai! - Scrooge nhắc lại lúc trườn xuống giường. - Hồn ma của cả ba sẽ đấu tranh trong con người mình. Ôi Jacob Marley! Thượng đế và Giáng sinh sẽ được ca ngợi vì việc này! Tôi hạ mình mà nói câu đó, ông bạn Jacob ạ; tôi van nài đấy!

Ông xôn xang và sôi nổi vì những dự định tốt đẹp, đến nỗi giọng ông đứt quãng, chỉ vừa đủ trả lời cho tiếng gọi của ông. Ông đã nức nở dữ dội khi xung đột với Hồn ma, mặt ông ướt đầm nước mắt.

- Chúng không bị giật xuống, - Scrooge kêu to và cuộn một trong những tấm rèm giường trong cánh tay, - Chúng không bị giật xuống, kể cả vòng và mọi thứ. Chúng ở đây tất, mình ở đây, hình bóng của mọi thứ sẽ bị xua tan. Nhất định thế. Mình biết thế!

Suốt lúc đó, đôi tay ông lúc nào bận bịu với các thứ quần áo: lộn từ trái thành phải, xếp ngửa lên, làm rách, để mất, xếp thành từng loại, tỉ mỉ quá mức.

- Mình không biết phải làm gì! - Scrooge nói, vừa cười vừa khóc rồi cuộn những chiếc tất ngắn thành một chú hề ngộ nghĩnh. - Mình nhẹ tựa lông hồng, hạnh phúc như một thiên

thần, vui như một cậu học trò và choáng váng như một người say rượu. Một Giáng sinh vui vẻ cho tất cả mọi người! Một Năm mới hạnh phúc cho toàn nhân loại! Hoan hô! Húp! Hoan hô!

Ông nhảy nhót trong phòng khách rồi đứng đó, lấy lại hơi thở.

- Có một cái chảo đựng cháo trong đó! - Scrooge kêu to, lại bắt đầu nhảy múa và đi quanh lò sưởi. - Có cửa để hồn ma Jacob Marley vào! Có một góc cho Hồn ma Giáng sinh Hiện tại ngồi! Có cửa sổ nơi ta nhìn thấy các Hồn ma lang thang! Mọi thứ đều tốt đẹp, mọi thứ đều là thật, và tất cả đã xảy ra. Ha, ha, ha!

Thực ra, với một người mất thói quen cười đùa đã nhiều năm, đây là tiếng cười hay nhất, giòn giã nhất. Là người cha của dãy con cháu dài dằng dặc những tiếng cười khác thường!

- Mình không biết hôm nay là ngày gì trong tháng, - Scrooge nói. - Mình không biết đã ở cùng các Hồn ma bao lâu. Mình không biết gì hết. Mình như một đứa trẻ. Nhưng không sao. Mình không quan tâm. Thà làm trẻ con còn hơn. Hoan hô! Húp! Chào nhé!

Ông hoan hỉ lúc các nhà thờ rung những hồi chuông vang rền nhất ông từng nghe. Bính boong, bính boong, boong bính, bình boong, bính boong! Chao ôi, thật tuyệt vời!

Chạy tới cửa sổ, ông mở cửa và thò đầu ra ngoài. Không sương mù, trong trẻo, tươi sáng, hào hứng và lạnh; khí lạnh bơm dòng máu chảy rộn ràng; ánh mặt trời vàng óng; bầu trời tuyệt trần; không khí tươi mát; chuông reo vui vẻ. Chao ôi huy hoàng! Chao ôi thú vị!

- Hôm nay là ngày gì? - Scrooge gọi một thanh niên diện bộ quần áo ngày Chủ nhật, có lẽ lảng vảng quanh đây chờ ông.

- Gì kia ạ? - Cậu thanh niên ngạc nhiên hết sức.

- Hôm nay là ngày gì, hử anh bạn? - Scrooge nói.
 - Hôm nay ư? - Cậu thanh niên đáp.
 - Tôi không bỏ lỡ đấy chứ. Các Hồn ma đã làm gọn mọi việc chỉ trong một đêm. Họ có thể muốn gì làm nấy. Lẽ tất nhiên rồi. Lẽ tất nhiên là thế. Xin chào, anh bạn thân mến!
 - Xin chào! - Cậu thanh niên đáp lại.
 - Cậu có biết hiệu bán gia cầm ở phố bên cạnh ngoài cái ở góc phố kia không? - Scrooge hỏi.
 - Cháu mong là có biết, - cậu ta đáp.
 - Một anh chàng thông minh! - Scrooge nói. - Một chàng trai đáng nể! Cậu có biết liệu họ đã bán con gà tây cực ngon treo ở đấy không? Không phải con bé đâu, con to tướng ấy?
 - To bằng cháu không? - Cậu ta đáp.
 - Cậu ta thú vị thật! - Scrooge nói. - Nói chuyện với cậu thật dễ chịu. Có, anh bạn ạ!
 - Lúc này nó vẫn treo ở đấy, - chàng trai đáp.
 - Thế ư? - Scrooge nói. - Hãy đến và mua nó đi.
 - Ông dù-ù ư? - Cậu trai kêu to.
 - Không, không, - Scrooge nói. - Tôi nói thật đấy. Hãy đến và mua nó đi, và bảo họ mang đến đây, rồi tôi sẽ bảo họ đưa đến những nơi nào. Hãy trở lại với người bán hàng, tôi sẽ cho cậu một silinh. Chưa đầy năm phút nữa quay lại, tôi sẽ cho cậu một curon!
- Cậu ta lao đi như tên bắn.
- Ta sẽ gửi gà tây cho Bob Cratchit, - Scrooge thì thầm, xoa xoa tay và bật cười. - Ông ta sẽ không biết ai gửi cho. Nó to gấp đôi bé Tim. Joe Miller sẽ không bao giờ bịa ra được một chuyện vui như ta gửi gà tây cho Bob!

Bàn tay ông ghi địa chỉ không được vững vàng lắm, nhưng dù sao ông cũng viết xong, và ông xuống cầu thang, mở cửa ra đường phố, đợi người bán gia cầm đến. Lúc ông đứng đợi, mắt ông bắt chợt cái vòng sắt gõ cửa.

- Chừng nào còn sống, ta sẽ yêu quý mi! - Scrooge nói và vỗ vỗ lên cái vòng. - Trước kia ta chỉ nhìn nó thôi. Trên mặt nó có một vẻ biểu cảm chân thật biết chừng nào! Nó là một cái vòng gõ cửa tuyệt vời! Gà tây đến rồi đây. Hoan hô! Húp! Chào may nhé! Giáng sinh vui vẻ!

Đây là một con gà tây ra trò! Cái con gà ấy chắc chưa bao giờ đứng nổi trên chân nó. Chúng sẽ gãy ngay lập tức, như những que gậy xi vậy.

- Trời đất ơi, không thể mang nó đến Camden Town được, - Scrooge nói. - Chắc ông phải thuê xe ngựa thôi.

Ông cười khi nói câu đó, cười khi trả tiền con gà tây, cười khi trả tiền thuê xe ngựa và cười khi thưởng cho cậu bé, cậu là người duy nhất cười quá mức lúc ngồi xuống ghế, thở hổn hển và cười đến phát khóc.

Cạo mặt không phải là việc dễ dàng vì tay ông run quá; Cạo mặt đòi hỏi phải chăm chú, dù trong lúc đó bạn không nháy nhót đi nữa. Nhưng nếu Scrooge có cắt phải chòm mũi, ông ta sẽ dán một miếng băng dính và hoàn toàn hài lòng.

Ông diện “bộ đẹp nhất”, rồi ra phố. Lúc này dân chúng đang đổ ra đường, như ông đã nhìn thấy họ với Hồn ma Giáng sinh Hiện tại và chấp hai tay sau lưng, Scrooge niềm nở chào hỏi mọi người, kèm nụ cười vui vẻ. Tóm lại, nom ông vui đến mức ba hoặc bốn người vui tính chào:

- Chào ông! Chúc ông Giáng sinh vui vẻ!

Sau này Scrooge nói rằng, đây là những âm thanh vô tư nhất

trong mọi âm thanh vô tư ông từng nghe.

Ông đi chưa xa thì thấy quý ông đẩy đà hôm trước đã vào phòng tài vụ của ông, đi đến chỗ ông và nói: “Chắc đây là công ty Scrooge và Marley?”. Một cơn nhói qua tim ông, khi không biết ông già này sẽ nhìn ông ra sao khi họ gặp nhau; nhưng ông ta đi theo con đường mòn thẳng trước mặt.

– Thưa ông, - Scrooge nói, rảo bước và nắm cả hai tay ông già, - Ông có khỏe không? Tôi mong là hôm qua ông thành công. Ông thật tốt bụng. Xin chúc ông Giáng sinh vui vẻ!

– Ông là Scrooge?

– Vâng, - Scrooge nói. - Đó là tên tôi, và tôi e rằng ông không thú vị gì. Hãy cho tôi được xin lỗi ông. Xin ông vui lòng... - Đến đây, Scrooge thì thâm vào tai ông ta.

– Chúa phù hộ ông! - Quý ông kia kêu to, dường như bạt mắt hơi thở. - Ông Scrooge thân mến, ông nói nghiêm túc đấy chứ?

– Nếu ông vui lòng, - Scrooge nói. - Không kém một xu đâu. Tôi bảo đảm với ông rằng những khoản lương trả chậm sẽ gồm cả khoản đó. Ông có vui lòng giúp tôi điều đó không?

– Ông bạn thân mến, - người kia nói và bắt tay Scrooge, - Tôi không biết nói gì với sự hào phóng của...

– Xin ông đừng nói gì hết, - Scrooge vội nói. - Hãy đến gặp tôi. Ông nhất định đến nhé.

– Tôi sẽ đến! - Ông già nói. Và hiển nhiên là ông ta sẽ làm việc đó.

– Cảm ơn ông! - Scrooge nói. - Tôi rất biết ơn ông. Cảm ơn ông năm chục lần. Cầu Chúa phù hộ ông!

Ông đến nhà thờ, qua nhiều phố, ngắm dân chúng đi tới đi lui, vỗ đầu bọn trẻ con, hỏi han những người ăn mày, nhìn vào bếp các nhà và ngược nhìn các cửa sổ, thấy mọi vật đều đem lại

cho ông sự khoan khoái. Chưa bao giờ ông có ý niệm rằng một cuộc đi dạo và mọi thứ lại có thể đem đến cho ông nhiều niềm vui đến thế. Buổi chiều, ông quay gót đến thẳng nhà cháu trai.

Ông đi qua cửa đến hàng chục lần trước khi có can đảm tiến tới và gõ cửa. Nhưng ông lao tới và gõ:

– Ông chủ của cháu có nhà không, cháu thân mến? - Scrooge nói với cô gái. Một cô bé xinh xắn. Rất dễ thương.

– Có ạ, thưa ông.

– Cậu ta đâu rồi, cháu? - Scrooge nói.

– Cậu chủ trong phòng ăn với vợ chủ ạ. Cháu sẽ dẫn ông lên gác, nếu ông vui lòng ạ.

– Cảm ơn cháu. Cậu ấy biết ta, - Scrooge nói, bàn tay đã đặt lên chốt cửa phòng ăn. - Bác đến đây rồi, cháu thân mến.

Ông xoay nhẹ chốt và thò mặt nhìn khắp phòng. Họ đang nhìn vào bàn (được mở rộng hết mức), để những người hầu luôn lo lắng ở những thời điểm như thế này và muốn nhìn thấy mọi thứ ngay một lúc.

– Fred! - Scrooge gọi.

Tấm lòng chân tình rộn ràng, thế nào cháu dâu của ông cũng giật mình! Trong giây lát, Scrooge đã quên rằng cô đang ngồi trong góc trên cái ghế để chân, hoặc ông không nhớ vì bất cứ lý do gì.

– Ôi trời đất! - Fred kêu to, - ai thế kia?

– Bác đây. Bác Scrooge của cháu đây. Bác đến ăn tối. Để ta vào chứ, Fred?

Để ông vào ư? Đây là một điều sung sướng ông không thể giũ bỏ! Ông đã ở trong nhà được dăm phút. Không gì có thể vui hơn. Nom cháu dâu của ông cũng vậy. Cả Topper cũng thế khi

anh ta bước vào. Cô em gái mũm mĩm cũng vậy khi cô ta đến. Mọi người đều vui khi họ đến. Một bữa tiệc tuyệt vời, những trò chơi vui vẻ, sự nhất trí hoàn toàn, niềm hạnh phúc đích thực!

Nhưng sáng sớm hôm sau ông phải ở văn phòng! Chao ôi, ông phải ở đây! Nếu ông có thể đến đó trước, rồi gặp Bob Cratchit sau! Đây là việc ông đã thầm sắp xếp.

Và ông đã làm thế! Chuông điểm chín tiếng. Chưa thấy Bob. Mười lăm phút sau. Vẫn không thấy Bob. Đã quá mười tám phút so với giờ làm việc. Scrooge ngồi, cửa mở rộng để có thể nhìn thấy ông ta bước vào căn phòng nhỏ như cái bể.

Bob Cratchit bỏ mũ trước khi mở cửa; bỏ cả khăn quàng. Trong chớp mắt, ông ta đã ngồi trên ghế, ngoáy cây bút lia lia như thể cố bắt kịp lúc chín giờ.

- Xin chào! - Scrooge vờ gầm lên bằng cái giọng quen thuộc lúc đến gần hơn. - Anh nghĩ thế nào mà bây giờ mới đến?

- Tôi rất xin lỗi, thưa ông, - Bob nói. - Tôi đến muộn ạ.

- Anh đến muộn! - Scrooge nhắc lại. - Phải, tôi biết ngay mà. Cứ kiểu này, thưa ông, ông nghĩ xem.

- Chỉ một lần trong năm thôi, thưa ông chủ, - Bob năn nỉ, ra khỏi căn phòng nhỏ xíu. - Việc này sẽ không lặp lại đâu ạ. Hôm qua tôi quá vui, thưa ông.

- Giờ, tôi sẽ bảo anh điều này, anh bạn, - Scrooge nói. - Tôi không chịu cái kiểu như thế này lâu hơn được nữa. Vì thế, - Scrooge nói tiếp, nhảy khỏi ghế và chỉ trích Bob cay độc lúc ông ta lại lảo đảo rút vào căn phòng nhỏ. - Vì thế, tôi sẽ tăng lương cho anh.

Bob run cả người và nắm lấy cái thước gần đó. Trong chốc lát, ông thoáng nghĩ đến việc quật cho Scrooge ngã, túm lấy ông

ta và cầu cứu mọi người trong sân.

- Chúc Giáng sinh vui vẻ, Bob! - Scrooge nói với vẻ chân thành nhất, không thể nhầm lẫn lúc vỗ vào lưng Bob. - Giáng sinh vui hơn nữa nhé, Bob, anh bạn thân mến của tôi, lẽ ra tôi phải chúc anh nhiều năm rồi! Tôi sẽ tăng lương cho anh, và ngay chiều nay, chúng ta sẽ bàn chuyện này để giúp đỡ gia đình vất vả của anh, bên bát rượu Giáng sinh hâm nóng, Bob ạ! Hãy nhóm lửa và thêm thùng than nữa trước khi dùng hết nhé, Bob Cratchit!

Scrooge còn làm tốt hơn lời ông nói. Ông làm nhiều hơn thế nữa; cho bé Tim để bé không chết, ông như người cha thứ hai. Ông trở thành người bạn tốt, một ông chủ tốt, một con người tốt như Cố đô biết hoặc bất cứ thành phố, thị trấn cổ nào trên thế giới này biết đến. Một số người cười khi thấy sự thay đổi của ông, nhưng ông cứ mặc họ cười, và ít để ý đến họ, vì ông đủ thông minh để hiểu rằng chẳng có sự tốt đẹp nào xảy ra trên trái đất này mà lúc đầu không bị cười nhạo, rằng dù sao những người như thế thật dại, họ càng cười vui nhiều bao nhiêu thì càng đỡ bệnh tật bấy nhiêu. Lòng ông nhẹ nhõm, thư thái, thế là đủ cho ông lắm rồi.

Ông không còn gặp các Hồn ma lần nào nữa, nhưng từ đó trở đi ông sống theo nguyên tắc Kiêng rượu hoàn toàn, và người ta đồn rằng ông luôn biết cách giữ cho Giáng sinh vui vẻ, như bất cứ người hiểu biết nào. Có lẽ điều đó cũng đúng với chúng ta, với tất cả chúng ta! Và như bé Tim nhận xét, Chúa phù hộ chúng con, tất cả mọi người!

HẾT

• **Chú thích** •

Bằng một phần hai mươi đồng bằng Anh.

Loại tiền của Anh (bằng 5 silinh).

Rượu vang thêm nước lã, pha đường, hâm nóng.

Loại rượu làm từ hỗn hợp nước quả, thêm gia vị, rượu vang hoặc rượu mùi.

Rượu nặng pha nước.